

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DIVERSE BEPALINGEN VAN HET DECREET VAN 7 JUNI 2013 BETREFFENDE HET VLAAMS INTEGRATIE- EN INBURGERINGSBELEID

Samenvatting

Voorliggend ontwerp van decreet past het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid aan in het kader van de volgende 8 elementen:

1. de participatieorganisatie;
2. de inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject;
3. de invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden;
4. de verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling;
5. een bredere inzet op activering binnen inburgering;
6. de optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak;
7. de verwerking van persoonsgegevens;
8. de optimalisering van het inburgeringstraject.

1. De participatieorganisatie

Het ontwerp van decreet beoogt het doel en de opdrachten van de participatieorganisatie te wijzigen en gericht te omschrijven. Het doel van de participatieorganisatie is om de maatschappelijke participatie van de personen, vermeld in artikel 3, te bevorderen en te versterken. Met het oog op dit doel zal de participatieorganisatie terreinwerking ondersteunen en versterken, kennis en informatie over participatie verzamelen en verspreiden en een aanspreekpunt zijn voor maatschappelijke en beleidsactoren die participatie willen bevorderen.

2. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

De vrijstellingscategorieën van de retributie worden aangepast zodat ze inkomensgerelateerd worden en niet meer op basis van statuten worden toegekend. In de aangepaste regeling wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen vrijwillige en verplichte inburgeraars zodat de inkomensgerelateerde vrijstellingscategorieën ook op deze laatste van toepassing zijn. Wie recht heeft op een vrijstelling zal een verminderd retributiebedrag betalen. De retributie wordt niet langer enkel gekoppeld aan de cursus en de test maatschappelijke oriëntatie maar wordt een retributie voor het geheel van de door het EVA aangeboden dienstverlening binnen het inburgeringstraject. De retributie is niet van toepassing voor inburgeraars ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die toegang hebben tot het inburgeringstraject.

3. Het voortraject inburgering in het land van herkomst en het verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

Er worden voortrajecten op inburgeringstrajecten ingevoerd zodat inburgering al in het land van herkomst kan worden opgestart. Voor derdelands

arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden wordt het voortraject verplicht eenmaal zij zich vestigen in Vlaanderen.

4. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling

De kennis van het Nederlands is een van de sleutels om volwaardig deel uit te maken van onze Vlaamse samenleving en versterkt de onderlinge verbondenheid. Een goede taalkennis is dé basisvoorwaarde voor de integratie van nieuwkomers. Het is de beste garantie op een succesvolle schoolcarrière en een job. Nederlands leren, kennen en spreken zorgt ervoor dat de gelijke kansen die Vlaanderen biedt, gegrepen kunnen worden. Deze garantie vraagt tegelijk dat Vlaanderen die kansen voor iedereen duurzaam en kwaliteitsvol maakt. Daarom wordt het taalniveau in het kader van het inburgeringstraject opgetrokken naar B1 voor de mondelinge vaardigheden, zoals omschreven in het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen.

Dit ontwerp van decreet voorziet in de noodzakelijke ondersteuning om dit traject op maat van de inburgeraar succesvol te maken voor iedere inburgeraar. Zo verkrijgen inburgeraars bijkomende trajectbegeleiding, wordt niet langer enkel ingezet op formeel NT2-aanbod, maar worden oefenkansen Nederlands ook opgenomen in het inburgeringstraject.

5. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

Activering is een doorlopende focus doorheen het gehele inburgeringstraject. De derde pijler wordt daarom hervormd naar een 'activeringstraject'. Dit weerspiegelt de bredere inzet van de Vlaamse Regering op activering binnen inburgering, complementair aan de inschrijving bij VDAB of bij Actiris.

6. Optimalisering regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak

De regeling op vlak van regie en sanctionering door derden (OCMW en VDAB) wordt sterk vereenvoudigd. Het EVA wordt aangeduid als exclusieve regisseur van het inburgeringstraject voor alle inburgeraars. De handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur worden aangeduid als sanctioneringsinstantie voor alle op basis van het decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid verplichte inburgeraars.

7. De verwerking van persoonsgegevens

De bepalingen m.b.t. de verwerking van persoonsgegevens worden verduidelijkt, gecorrigeerd en waar nodig aangepast aan de met voorliggend ontwerp van decreet aangebrachte wijzigingen aan het inburgeringsbeleid. Daarnaast wordt een rechtsgrond toegevoegd voor het EVA en het Agentschap Binnenlands Bestuur voor het opvragen van persoonsgegevens. Tot slot wordt er een specifieke bewaartermijn toegevoegd in het kader van het organiseren van bevragingen die worden afgenomen bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst met het oog op de monitoring en evaluatie van het Vlaamse integratiebeleid.

8. Optimalisering van het inburgeringstraject

De bepalingen rond de opmaak van het inburgeringscontract en de uitstelgronden binnen het inburgeringstraject worden geoptimaliseerd. Het inburgeringscontract wordt het formele startpunt van de uitgebreide

dienstverlening binnen het traject, waardoor intake, screening en de vaststelling van vrijstellingen pas na de ondertekening van het contract plaatsvinden. Dit laat een snellere trajectopstart toe. Daarnaast worden de uitstelgronden geactualiseerd: "werken of studeren" zijn niet langer redenen voor uitstel, zodat de aanmelding en ondertekening van het contract tijdig kunnen plaatsvinden. Verder wordt ook de vrijstellingsgrond op basis van een attest van regelmatige lesbijwoning in het onthaalonderwijs geactualiseerd: de verwijzing naar een minimale termijn van negen maanden wordt geschrapt, zodat attesten aansluiten bij de onderwijspraktijk waarin de klassenraad bepaalt wanneer een leerling een volledige en effectieve periode onthaalonderwijs heeft doorlopen. De maatregelen verhogen de toegankelijkheid en de administratieve organisatie van het traject, in overeenstemming met de doelstelling om het inburgeringstraject te optimaliseren.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Voorliggend ontwerp van decreet past het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid (hierna: het decreet van 7 juni 2013) aan in het kader van de volgende elementen:

1. de participatieorganisatie;
2. de inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject;
3. de invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden;
4. de verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling;
5. een bredere inzet op activering binnen inburgering;
6. de optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak;
7. de verwerking van persoonsgegevens;
8. de optimalisering van het inburgeringstraject.

2. Hieronder wordt voor elk van deze 8 elementen de context van de decretale wijzigingen toegelicht.

1. De participatieorganisatie

De participatieorganisatie ondersteunt het Vlaamse integratiebeleid en werkt mee aan de uitvoering ervan. De erkenning van huidige participatieorganisatie LEVL loopt af in 2026. In de beleidsnota 2024-2029 integratie, inburgering en samenleven is bepaald dat de Vlaamse regering een nieuwe organisatie zal erkennen.

De huidige decretaal bepaalde opdrachten van de participatieorganisatie, in combinatie met de beleidsprioriteiten vastgelegd overeenkomstig artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 juni 2020, zijn zeer ruim. De wijziging van de opdrachten beoogt deze gericht te omschrijven, zodat de volgende participatieorganisatie een duidelijker

mandaat heeft. De organisatie bevordert de maatschappelijke participatie van personen van buitenlandse herkomst en stimuleert hun betrokkenheid bij o.a. adviesraden, verenigingsleven en beleidsprocessen. Het creëert kansen voor inspraak en actief burgerschap in de Vlaamse samenleving. De participatieorganisatie moet fungeren als een bruggenbouwer tussen de personen van buitenlandse herkomst en de bredere Vlaamse samenleving.

2. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

Bij arrest 115/2023 van 20 juli 2023¹ stelde het Grondwettelijk Hof een ongelijkheid vast in de retributieregeling voor Nederlands als tweede taal (NT2). Het Hof vernietigde in het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs de artikelen die verplichte inburgeraars uitsloten van de bestaande vrijstellingen en verminderingen van het inschrijvingsgeld en van het voordeel van terugbetaling van het inschrijvingsgeld door de VDAB voor NT2-opleidingen tot taalvaardigheidsniveau A2.

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 bepaalt:

"De vrijstellingscategorieën worden aangepast zodat ze inkomensgerelateerd worden en niet meer op basis van statuten worden toegekend. Ook bij nieuwkomers gaan we uit van het principe dat wie kan bijdragen, ook effectief een vergoeding betaalt."

"Vlaanderen heeft de ambitie om iedereen in Brussel die dat wil de kans te geven om een Vlaams inburgeringstraject te volgen. We blijven de ambitie behouden om 4.000 trajecten aan te bieden. Die blijven ook in de toekomst kosteloos, zowel voor verplichte als vrijwillige inburgeraars."

Uit artikel 35 van de nieuwe kwalificatieverordening² volgt dat enkel een betaling kan gevraagd worden voor maatschappelijke oriëntatie van personen met internationale bescherming die over voldoende middelen beschikken en waarbij de retributies geen onevenredige last betekenen:

"1. Om hun integratie in de samenleving van de lidstaat die hun internationale bescherming heeft verleend, te bevorderen en te vergemakkelijken, krijgen personen die internationale bescherming genieten, toegang tot integratiemaatregelen die door de lidstaat worden aangeboden of gefaciliteerd — waarbij rekening wordt gehouden met hun specifieke behoeften — en die door de bevoegde autoriteiten passend worden geacht, met name taalcursussen, inburgeringscursussen, integratieprogramma's en beroepsopleiding."

2. Personen die internationale bescherming genieten, nemen deel aan integratiemaatregelen wanneer deelname verplicht is gesteld door de lidstaat die hun internationale bescherming heeft verleend. Die integratiemaatregelen zijn toegankelijk en gratis."

3. In afwijking van lid 2 van dit artikel en onverminderd artikel 31, lid 1, tweede alinea, mogen de lidstaten voor bepaalde verplichte integratiemaatregelen een vergoeding vragen indien de persoon die internationale bescherming geniet over voldoende middelen beschikt en de kosten geen onevenredige last voor hem of haar betekenen."

¹ Arrest nr. 115/2023 van 20 juli 2023, <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-115n.pdf>.

² Verordening (EU) 2024/1347 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die voor subsidiaire bescherming in aanmerking komen, en voor de inhoud van de verleende bescherming: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=OJ%3AL_202401347

4. *De bevoegde autoriteiten passen geen sancties toe ten aanzien van personen die internationale bescherming genieten als zij door overmacht niet kunnen deelnemen aan integratiemaatregelen."*

De retributieregeling in het decreet wordt gewijzigd in het licht van deze elementen.

3. De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 stelt: *"Om geen tijd verloren te laten gaan en mensen zo snel mogelijk wegwijs te maken, zorgen we ervoor dat voortrajecten op inburgeringstrajecten kunnen starten in het land van herkomst waar dat mogelijk is. Op basis van de ervaringen uit de proefprojecten die zich richten naar gezinsherenigers en arbeidsmigranten, rollen we die praktijk verder uit en werken we, in samenwerking met de federale overheid, alle praktische en juridische drempels daarvoor weg. We gaan volop voor het verplicht inburgeren al in het land van herkomst. De inspanningsverbintenis wordt gecontroleerd bij het toekennen van het visum. We gaan daarover in overleg met de federale overheid. Slagen voor een test Nederlands of maatschappelijke oriëntatie in het land van herkomst kan leiden tot gedeeltelijke vrijstellingen in het verdere inburgeringstraject. Sneller kunnen starten met de inburgeringscursus zal de integratie van nieuwkomers versnellen en toelaten dat ze al een beeld hebben van de organisatie, de werking van onze Vlaamse samenleving en van de hier geldende normen en waarden, vóór ze aankomen. Zo maximaliseren we de zelfredzaamheid van iedere nieuwkomer en maximaliseren we de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt."*

Aansluitend bepaalt het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029: *"We maken ook werk van een aangepast, verplicht inburgeringstraject voor arbeidsmigranten van buiten de EU."*

De principes van het voortraject werden toegelicht in de mededelingen aan de Vlaamse regering van 6 juni 2025 'Inburgering in het land van herkomst' (VR 2025 0606 MED.0211-1BIS) en van 19 september 2025 'Inburgering voor derdelands arbeidsmigranten' (VR 2025 19 09 MED.0351-1BIS). Ook in de mededeling aan de Vlaamse Regering van 9 mei 2025 'Verscherpt en geïntegreerd arbeidsmigratiebeleid' (VR 2025 0905 MED.0150-1QUATER) is het voortraject opgenomen.

4. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 stelt:

"Goede taalkennis is een essentiële voorwaarde voor participatie en om betere perspectieven te hebben op de arbeidsmarkt. We trekken daarom het vereiste taalniveau op naar B1 mondeling. We zorgen voor alle noodzakelijke ondersteuning en flankerende maatregelen om dat niveau vlot te behalen, met bijzondere aandacht voor wie daarnaast ook voltijds werkt."

De contouren en principes van het verhogen van het vereiste taalniveau naar B1-mondeling in het kader van het inburgeringstraject en de omkadering hiervan worden toegelicht in de mededeling aan de Vlaamse Regering 'De weg naar B1 mondeling in het kader van het inburgeringstraject' van 4 april 2025 (VR 2025 0404 MED.0120-1).

5. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 benoemt de activering van inburgeraars als een prioriteit:

"Binnen de inburgeringstrajecten voeren we daarom de inspanningen op om nieuwkomers snel en duurzaam aan het werk te krijgen."

De beleidsnota 2024-2029 Integratie, inburgering en samenleven werkt dit verder uit in een specifieke operationele doelstelling, namelijk 'OD 1.2: *We intensifiëren het opleidings- en arbeidsmarkttraject om inburgeraars snel en duurzaam aan het werk te krijgen*'.

In de mededeling aan de Vlaamse Regering (VR 2025 2006 MED.0231/1QUATER) 'Naar een vlotte en duurzame activering van inburgeraars' van 20 juni 2025 worden de krachtlijnen voor het activeringsbeleid binnen integratie en inburgering verder toegelicht en geconcretiseerd.

6. De optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak

Vandaag kunnen VDAB en OCMW voor een zeer specifieke groep niet-prioritaire uitkeringsgerechtigde inburgeraars zelf bepalen welke onderdelen van het inburgeringstraject zij moeten volgen. In die gevallen nemen zij dus de regie op over het inburgeringstraject. In alle andere gevallen neemt het EVA deze regie op.

Daarnaast treden VDAB en OCMW op als sanctioneringsinstantie, respectievelijk voor verplicht ingeschreven werkzoekenden die door VDAB zijn doorverwezen met de voorwaarde dat ze inburgering moeten volgen, en voor inburgeraars bij wie inburgering een voorwaarde is voor maatschappelijke dienstverlening of leefloon. Het Agentschap Binnenlands Bestuur kan in deze situaties niet sanctioneren. In alle andere gevallen is het Agentschap Binnenlands Bestuur de sanctioneringsinstantie.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2024-2029 bepaalt:

"Om de weg naar goede taalkennis, werk en participatie aan de gemeenschap op een toegankelijke manier zo snel mogelijk te laten starten, streven we naar een geïntegreerde intake van inburgeraars, met de agentschappen voor Integratie en Inburgering als regisseurs en daarnaast de VDAB of Actiris en het lokale bestuur of het OCMW. Die geïntegreerde begeleiding wordt de norm. We verstevigen daarvoor de samenwerking met de betrokken partners, onder andere rond gegevensuitwisseling, toeleiding, doorverwijzing, begeleiding en sanctionering en handhaving."

7. De verwerking van persoonsgegevens

In het kader van het inburgerings- en taalbeleid worden persoonsgegevens verwerkt door het Agentschap Integratie en Inburgering, het Agentschap Integratie & Inburgering Antwerpen, het Agentschap Integratie & Inburgering Gent, het Huis van het Nederlands Brussel en het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Deze verwerking moet gebeuren in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming³ (hierna: AVG) en artikel 22 van de Grondwet, dat bepaalt:

*"Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privéleven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.
De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht."*

³ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming): <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj?locale=NL>

De verwerking van persoonsgegevens vormt een inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens van de betrokkenen. Een dergelijke inmenging is enkel toelaatbaar als zij noodzakelijk is en evenredig met het nagestreefde gerechtvaardigde doel.

Elke verwerking van persoonsgegevens moet een rechtsgrond of een rechtmatigheidsgrond hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG.

Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG. Dit is ook zo bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het decreet van 7 juni 2013. Deze verwerkingen zijn noodzakelijk voor de vervulling van de taken van algemeen belang die aan het EVA of het Agentschap Binnenlands Bestuur zijn toevertrouwd en zijn gebaseerd op artikel 6, lid 1, e), van de AVG.

Krachtens artikel 22 van de Grondwet en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn.

De bepalingen in het decreet m.b.t. de verwerking van persoonsgegevens worden aangevuld en gewijzigd, zodat nog steeds wordt voldaan aan de vereisten en de AVG en de Grondwet.

8. Optimalisering van het inburgeringstraject

De voorgestelde wijzigingen inzake de optimalisering van het inburgeringstraject geven uitvoering aan de beleidsprioriteiten die de Vlaamse Regering vooropstelt in de Beleidsnota Integratie, inburgering en samenleven 2024-2029. De operationele doelstelling OD 1.1 stelt uitdrukkelijk dat we *'het inburgeringstraject optimaliseren en streven naar maximale deelname'*. Deze beleidsdoelstelling vormt het uitgangspunt voor de herwerking van de regelgeving rond het inburgeringscontract, de uitstelregeling en de vrijstellingsgrond op basis van het attest van regelmatige lesbijwoning.

De beleidsnota onderstreept verder dat het inburgeringsbeleid deel uitmaakt van de ambitie om regelgeving te vereenvoudigen:

"Bij dit alles heb ik aandacht voor de nodige administratieve vereenvoudiging als onderdeel van een regeringsbreed project rond administratieve vereenvoudiging en vermindering regeldruk zodat de Agentschappen efficiënter te werk kunnen gaan en we de toegankelijkheid van het inburgeringstraject kunnen verhogen."

De voorgestelde maatregelen sluiten hier rechtstreeks bij aan. Ze beogen een efficiënter en toegankelijker traject voor inburgeraars en de uitvoerende agentschappen, in overeenstemming met de administratieve vereenvoudiging die door de Vlaamse Regering wordt nagestreefd.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. De participatieorganisatie

Vlaanderen is geëvolueerd naar een superdiverse samenleving. Niet alleen is er een kwantitatieve toename van diversiteit (veel meer diversiteit), er is ook een toegenomen aantal landen van herkomst waar nieuwkomers vandaan komen. Toch vertaalt deze groeiende diversiteit zich niet in een evenredige deelname in bepaalde

samenlevingsdomeinen. Personen van buitenlandse herkomst doen het op vlak van onderwijs en op de arbeidsmarkt minder goed. Ze worden ook vaker geconfronteerd met een minder stabiele en kwalitatieve huisvestingssituatie en participeren minder aan het verenigingsleven, aan cultuur en aan politiek. Voor een uitgebreide omgevingsanalyse, wordt verwezen naar de Beleidsnota 2024-2029 Integratie, inburgering en samenleven.

De huidige decretaal bepaalde opdrachten van de participatieorganisatie zijn zeer ruim. Daarnaast moet de participatieorganisatie rekening houden met de beleidsprioriteiten vastgelegd overeenkomstig artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 juni 2020. De participatieorganisatie moet zeer breed werken om alle vereiste taken te volbrengen. De impact is daarom diffuus en mist focus. Dit bleek ook uit de interne evaluatie die de huidige participatieorganisatie uitvoerde in samenwerking met het HIVA.

Tegelijk blijft de opdracht van een participatieorganisatie vandaag uiterst relevant. De superdiversiteit in Vlaanderen toont zich op alle niveaus. In alle steden en gemeenten neemt de diversiteit toe, zowel in centrumsteden als plattelandsgemeenten. Lokale besturen krijgen te maken met sterk uiteenlopende realiteiten, gekenmerkt door een groeiende diversiteit in afkomst, sociaaleconomische positie, leefwereld en generaties. Deze diversiteit brengt nieuwe uitdagingen met zich mee op het vlak van participatie en het betrekken van burgers bij beleidsvorming.

Juist door deze diverse sociale en culturele contexten is er nood aan een participatieorganisatie die diep verankerd is in het maatschappelijk weefsel, die signalen vanop het terrein kan opvangen en die meewerkt aan oplossingen op maat van diverse groepen in samenwerking met een brede waaier aan lokale besturen, verenigingen en (terrein- en expertise)organisaties.

Daarom is het noodzakelijk de decretale opdrachten te actualiseren en te verfijnen. Een scherpere focus moet de organisatie in staat stellen haar rol als bruggenbouwer en facilitator van participatie effectiever op te nemen. Hierbij voorziet ze, enerzijds, een actieve ondersteuning van personen van buitenlandse herkomst in hun deelname aan het verenigingsleven, inspraakstructuren en beleidsprocessen. Anderzijds ontwikkelt en implementeert de participatieorganisatie, in samenwerking met organisaties, lokale besturen en verenigingen, gerichte ondersteunings-, begeleidings- en participatiebevorderende initiatieven die drempels verlagen en de duurzame en structurele participatie van personen van buitenlandse herkomst versterken.

2. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 moeten inburgeraars in Vlaanderen sinds 1 september 2023 betalen voor een opleiding Nederlands als tweede taal (NT2) en de NT2-test, en voor de lessen maatschappelijke oriëntatie (MO) en de MO-test.

Echter, het inburgeringstraject omvat niet enkel het vormingspakket MO, maar ook de begeleiding naar NT2, VDAB en het participatie- en netwerktraject. Daarnaast omvat het trajectbegeleiding, inclusief begeleiding bij diploma-erkenning en het uitreiken van het inburgeringsattest.

Bovendien is de huidige retributieregeling complex, wat leidt tot een aanzienlijke toename van de administratieve werklast. Deze complexiteit vloeit voornamelijk voort uit het feit dat de retributies en vrijstellingen gekoppeld zijn aan de inschrijving voor een cursus of een test. Hierdoor zijn meerdere meet- en opvolgmomenten nodig tijdens het volledige traject. Dit veroorzaakt vertragingen in de voortgang van het inburgeringstraject en verhoogt de kosten voor het innen van retributies.

Het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs bevat vrijstellingen, verminderingen en terugbetalingen voor inburgeraars met een sociaal-economisch

kwetsbaar profiel. Verplichte inburgeraars, waaronder personen die internationale bescherming genieten in de zin van artikel 35 van de nieuwe kwalificatieverordening, werden hiervan echter uitgesloten.

Het decreet van 7 juni 2013 bevat voor de retributie van MO vrijstellingen die gelijkaardig zijn aan deze voor de NT2, in die zin dat het ook hier gaat om een aantal sociaal-economisch kwetsbare categorieën en ook hier de verplichte inburgeraars uitgesloten zijn.

Het Grondwettelijk Hof sprak zich niet expliciet uit over MO omdat de verzoekende partijen deze vraag over MO niet hebben opgeworpen. Volgens de redenering die het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 115/2023 volgt, zou dit analoge verschil in behandeling echter ook niet redelijk verantwoord zijn, het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel schenden en dus ongrondwettig zijn. Naar aanleiding van dit arrest worden in praktijk ook de verplichte inburgeraars die onder de vrijstellingscategorieën vallen nu al vrijgesteld van de retributies voor maatschappelijke oriëntatie. De voorgestelde regelgeving heeft tot doel opnieuw duidelijkheid te brengen op basis van de bepalingen uit het Regeerakkoord.

3. De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

Nieuwkomers die zich in Vlaanderen of Brussel willen vestigen, worden vandaag pas na aankomst geconfronteerd met de uitdagingen die integratie met zich meebrengt. Sommigen onder hen zoeken voor aankomst al naar informatie om hun integratie te bespoedigen. Anderen zijn dan weer onvoldoende voorbereid op het leven in Vlaanderen, waardoor ze niet altijd vlot aansluiting vinden bij de samenleving, het onderwijs of de arbeidsmarkt. Onbekendheid met de organisatie van de samenleving, de geldende normen en waarden, en de essentiële rechten en plichten kunnen leiden tot onzekerheid en kan hun participatiekansen beperken.

In de huidige praktijk kunnen nieuwkomers pas na aankomst in België starten met het inburgeringstraject. Hierdoor wordt de periode tussen visumaanvraag en aankomst onvoldoende benut om kandidaat-inwijkelingen al wegwijs te maken in het Vlaamse samenlevingsmodel en missen we integratiekansen. Uit bevestigingen in het kader van het proefproject "Inburgering in het buitenland" blijkt dat de deelnemers baat hebben bij een vroegere start van hun integratieproces: zij geven aan dat het ontvangen van relevante informatie en oriëntatie al tijdens de visumaanvraagfase helpt om hun komst beter voor te bereiden en sneller aansluiting te vinden bij de samenleving. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat een vroege kennismaking met de ontvangende samenleving, nog voor vertrek uit het land van herkomst, het integratieproces aanzienlijk kan versnellen. Door al in het buitenland te investeren in maatschappelijke oriëntatie en basisinformatie, kunnen kandidaat-inwijkelingen hun komst beter voorbereiden.⁴

Ook werkgevers hebben baat bij nieuwkomers die goed geïnformeerd en voorbereid zijn. Derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden (in de praktijk zijn dit vooral de partners) waren tot nu toe niet verplicht een inburgeringstraject te volgen. Van de derdelands arbeidsmigranten die zich in de periode 2020-2022 in Vlaanderen vestigden, heeft minder dan 3 op de 10 personen een inburgeringscontract ondertekend. Ongeveer 1 op de 10 personen volgde uitsluitend Nederlands. Veel arbeidsmigranten beschouwen hun verblijf in eerste instantie als tijdelijk en zien het vaak niet zitten om een volledig inburgeringstraject te volgen in combinatie met hun (voltijdse) tewerkstelling in België. Bij partners van arbeidsmigranten ligt dit aandeel hoger: ongeveer 6 op de 10 personen ondertekent een inburgeringscontract en 1 op de 10 volgt uitsluitend Nederlands.

⁴ OECD. (2023). Introduction measures for newly-arrived migrants. Making Integration Work. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/5aedd8fe-en>.

Uit een brede stakeholderbevraging⁵ blijkt dat derdelands arbeidsmigranten die zich door een gebrek aan informatie of door lange ondoorzichtige procedures en beperkte sociale contacten niet welkom voelen, ervoor kiezen hun verblijf niet te verlengen. Dit is een verlies voor zowel de arbeidsmigranten als voor de werkgevers die in een concurrentiële arbeidsmarkt opnieuw op zoek moeten gaan naar en investeren in het gezochte talent.

Tegelijk zijn er ook derdelands arbeidsmigranten die hun verblijf verlengen en zich uiteindelijk definitief vestigen in Vlaanderen. Dat zij niet systematisch geïnformeerd werden over het leven in Vlaanderen en Brussel, hun (arbeids)rechten en plichten, de essentiële rechten en plichten in onze samenleving en de mogelijkheden om Nederlands te leren, is een gemis voor zowel de arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden als voor de samenleving.

Waar mogelijk willen we de arbeidsmigranten en hun familieleden al informeren vooraleer zij in België toekomen. Op die manier kunnen zij hun komst beter voorbereiden en zal hun integratietraject eenmaal in België een versnelde start nemen. Wie het voortraject niet in het land van herkomst heeft kunnen doorlopen, moet dit in België op een vlotte manier kunnen doen. Een vroegtijdige informatieverstrekking moet er bovendien toe bijdragen dat deze personen worden aangespoord om in te tekenen op het gehele reguliere inburgeringstraject.

4. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling

Internationaal onderzoek⁶ toont aan dat het beheersen van de taal van de ontvangende samenleving (een "tweede taal") een belangrijke rol speelt in het integratietraject. Een goede beheersing van de taal zorgt voor kansen op vlak van welzijn, socialisering, toegang tot de arbeidsmarkt en het onderwijs.

Zo blijkt uit onderzoek dat personen van buitenlandse herkomst zich vaker in een kwetsbare positie bevinden op vlak van onderwijs, arbeid, inkomen en sociale participatie. Zij hebben een hogere kans op schoolse achterstand, werkloosheid, armoede en sociale uitsluiting, vooral wanneer de kennis van het Nederlands beperkt is. Onvoldoende taalvaardigheid bemoeilijkt bovendien de toegang tot essentiële diensten zoals gezondheidszorg, huisvesting en overheidsadministratie⁷. Het versterken van het Nederlands vormt een sleutel tot meer zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.

Nederlands leren, loont ook op de arbeidsmarkt. Van wie A1 behaalt, is na 3 jaar gemiddeld 41% aan het werk, wie A2 behaalt 50% en wie B1 of meer behaalt 56%. Geslacht, leeftijd van aankomst in België, scholingsniveau en migratiereden hebben invloed op de positieve impact van een hoger niveau van NT2 en op het hebben van werk. Daarnaast blijkt uit de OESO-evaluatie⁸ van het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid dat een beperkte

⁵ In de periode maart tot mei 2025 heeft Agentschap Binnenlands Bestuur volgende stakeholders bevroegd: Adviescommissie Economische Migratie (VOKA, UNIZO, Agoria, ACV, ACLVB, ABVV, SERV), Werkgroep Migratie en werknemersbescherming (Orbit, Fairwork Belgium, 11.11.11, ACV, Beweging.net), Internationale Huizen Leuven en Limburg, Enabel (THAMM project), IOM, Relocation Belgium en Fragomen, Myria, LEVL en derdelands arbeidsmigranten bij Internationaal Huis Leuven. Op 20/6/2025 werd een stakeholderoverleg georganiseerd waarbij zij feedback konden geven op de conclusies en eerste krijtlijnen van het nieuwe beleid.

⁶ Zie Pot, A., Keijzer, M., & De Bot, K. (2020). The language barrier in migrant aging. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 23(9), 1139-1157. Pikhart, M., & Klimova, B. (2020). Maintaining and supporting seniors' wellbeing through foreign language learning: Psycholinguistics of second language acquisition in older age. *International journal of environmental research and public health*, 17(21), 8038.

⁷ Zie Jacques, A., et al. (2022). *Maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst*, Rapport Statistiek Vlaanderen 2022/2.

⁸ Zie OECD (2023), *Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders, Working Together for Integration*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en>.

kennis van het Nederlands voor 16% van personen niet geboren in de EU de grootste barrière is in de zoektocht naar werk. Dit aandeel behoort tot de hoogste binnen de Europese Unie.

Sinds 2014 zijn inburgeraars verplicht om het taalniveau A2 te behalen. Om de integratie van inburgeraars verder te versterken, wordt het vereiste taalniveau in het kader van het inburgeringstraject verhoogd.

5. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

In de afgelopen tien jaar is de werkzaamheidsgraad bij nieuwkomers van de eerste generatie gestegen. Toch blijven aanzienlijke hindernissen bestaan. Kortgeschoolde nieuwkomers hebben vaak onvoldoende basiscompetenties om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt. Volgens de OESO zet het Vlaams beleid onvoldoende in op 'upskilling' om deze groep te ondersteunen.⁹ Voor de midden- en hogeschoolde nieuwkomers blijven de moeizame procedures tot diploma-erkenning en erkenning van elders verworven competenties een struikelblok. Ook de kennis van het Nederlands is vaak nog te beperkt om volwaardig te kunnen participeren aan de samenleving.

Vandaag zijn inburgeraars reeds verplicht zich in te schrijven bij VDAB of Actiris, tenzij de inburgeraar reeds werkt of geen beroepsactieve leeftijd heeft. Er is echter nog ruimte binnen de bestaande contouren van het inburgeringstraject om intensiever in te zetten op activering van inburgeraars, met respect voor de rol van de verschillende activeringsactoren.

6. De optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak

De huidige regeling op vlak van regie en sanctionering door derden (OCMW en VDAB) sluit niet aan bij de praktijk en leidt tot inefficiënties:

- (1) Regie: De situatie waarbij een OCMW of VDAB de regie opneemt over het inburgeringstraject, en bepaalt welke onderdelen van het inburgeringstraject een inburgeraar dient te volgen, komt in de realiteit vrijwel niet voor. Het gaat dan ook over een zeer beperkte groep; voor verplichte inburgeraars of rechthebbende nieuwkomers is het EVA immers de regisseur.
- (2) Sanctionering: Vooraleer een inbreukdossier van een verplichte inburgeraar wordt doorgestuurd, moet het EVA nagaan of het dossier naar het Agentschap Binnenlands Bestuur, het OCMW of VDAB moet worden gestuurd. Het gebeurt echter slechts zelden dat er sanctioneringsdossiers moeten worden doorgestuurd naar VDAB of het OCMW. Niettemin is het bepalen naar welke instantie een dossier moet worden doorgestuurd, een tijdsintensief en inefficiënt proces. Onvolledige informatie, waardoor bijkomende navraag bij de betrokken instanties nodig is, kan leiden tot vertragingen. Indien de ingebrekestellingsbrief naar de verkeerde instantie wordt verzonden, dient de volledige procedure opnieuw te worden opgestart. Dit is bijzonder nadelig, aangezien het bij sanctieprocedures essentieel is om snel en doortastend te handelen zodat het inburgeringstraject vlot kan worden hervat en niet de indruk wordt gewekt dat er geen effectieve sanctionering plaatsvindt. Bovendien ontbreekt een vangnet om de heraanmelding van inburgeraars na een sanctie door VDAB of OCMW structureel op te volgen. Hierdoor bestaat het risico dat inburgeraars tijdelijk van de radar verdwijnen en hun blijvende inburgeringsplicht niet meer naleven.

⁹ Zie OECD (2023), *Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders*, Working Together for Integration, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en>.

7. De verwerking van persoonsgegevens

Elke verwerking van persoonsgegevens moet een rechtsgrond hebben en voor verwerkingen gebaseerd op algemeen belang moet er een duidelijke en nauwkeurige regelgeving zijn waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar is. Dit wil echter volgens de GBA (standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023¹⁰) niet zeggen dat er voor elke gegevensverwerking noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang, een *specifiek* normatief kader moet zijn. Wanneer er geen specifiek risico voor de rechten en vrijheden van betrokkenen bestaat, kan de AVG in bepaalde gevallen volstaan om de gegevensverwerking te regelen.

In 2024 werd gekozen om in het kader van transparantie en duidelijkheid het decreet van 7 juni 2013 aan te vullen met de ontbrekende essentiële elementen van het inburgerings- en taalbeleid¹¹. Volgende essentiële elementen voor de verwerking van persoonsgegevens werden opgenomen in een nieuwe afdeling 10 in hoofdstuk 6:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens;
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

Dit specifiek kader in het decreet is na invoering van de voorgestelde maatregelen aan het inburgeringsbeleid niet meer volledig en op bepaalde plaatsen niet meer accuraat, zodat een aantal elementen moeten worden aangevuld en andere deels moeten worden verwijderd.

8. Optimalisering van het inburgeringstraject

De huidige regelgeving rond het inburgeringstraject bevat verschillende procedurele bepalingen die in de praktijk leiden tot vertragingen en een complex verloop van het traject. In de bestaande situatie kunnen het inburgeringscontract en de opstart van de onderdelen van het inburgeringstraject pas plaatsvinden nadat intake, screening en de vaststelling van mogelijke vrijstellingen volledig zijn afgerond. Hierdoor wordt de trajectopstart vaak noodgedwongen uitgesteld. Dit staat haaks op de behoefte aan een vlotte, toegankelijke en flexibele begeleiding voor inburgeraars en creëert drempels die de tijdige toeleiding naar de verschillende onderdelen van het traject bemoeilijken. Tegelijk wordt het traject hierdoor vandaag onnodig lineair benaderd, terwijl we net streven naar een meer parallelle, op maat van de inburgeraar georganiseerde aanpak.

Daarnaast blijkt dat de huidige uitstelgronden (bij aanmelding, bij ondertekening van het inburgeringscontract en bij opstart van de vormingspakketten) onvoldoende aansluiten bij de logica van het inburgeringstraject. Bepaalde decretale gronden voor uitstel hebben in de praktijk beperkte relevantie. Zo zijn 'werken of studeren' vandaag redenen voor uitstel van aanmelding en voor uitstel van ondertekening van het inburgeringscontract, terwijl deze momenten in het inburgeringstraject momentopnames zijn waarop de inburgeraar vooral wordt geïnformeerd en afspraken worden vastgelegd. Op deze momenten wordt bovendien steeds rekening gehouden met de persoonlijke situatie van de inburgeraar door flexibele afspraken mogelijk te maken, waardoor de combinatie met werken of studeren geen belemmering vormt. Een tijdige aanmelding en ondertekening zorgen ervoor dat

¹⁰ <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-65-2023.pdf>

¹¹ Door middel van het decreet van 3 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, wat betreft de verwerking van persoonsgegevens, de verplichting tot inburgering voor bedienaars van de erkende erediensten en een afwijking van het taalniveau voor NT2 voor personen met een handicap, <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1039759¶m=informatie>.

inburgeraars onmiddellijk belangrijke informatie ontvangen over het inburgeringstraject en dat de onderdelen van het traject vlot en efficiënt kunnen worden opgestart. Het behoud van de uitstelgronden 'werken of studeren' leidt tot bijkomende vertragingen, terwijl tijdige aanmelding en ondertekening van het contract essentieel zijn voor de opstart van het traject en voor een efficiënte trajectbegeleiding.

De huidige opeenvolging van procedurele stappen in de opmaak van het inburgeringscontract en bijkomende uitstelmogelijkheden leiden tot een verhoogde administratieve belasting voor de agentschappen.

Ook bij de vrijstellingsgrond voor de inburgeringsplicht op basis van het attest van regelmatige lesbijwoning stelt zich vandaag een spanningsveld tussen regelgeving en praktijk. Het decreet vereist dat een attest van regelmatige lesbijwoning een volledig schooljaar onthaalonderwijs van ten minste negen maanden, verspreid over één of twee schooljaren, moet bevestigen. In de praktijk wordt het attest echter uitgereikt zodra de klassenraad oordeelt dat een leerling een volledige effectieve periode onthaalonderwijs heeft doorlopen, ook wanneer die korter is dan negen maanden. Hierdoor worden attesten van regelmatige lesbijwoning, die formeel zijn afgeleverd op basis van het halen van de doelstellingen van onthaalonderwijs, momenteel niet gedekt door de vrijstellingsgrond.

Daarnaast ontbreekt vandaag een algemene decretale basis die toelaat om bij de uitvoering van het inburgeringstraject rekening te houden met beperkte leercapaciteiten van de inburgeraar. De bestaande regelgeving bevat enkel een specifieke regeling voor verplichte inburgeraars. Hierdoor is onvoldoende duidelijk verankerd dat ook voor andere inburgeraars, indien nodig, een aangepaste aanpak kan worden voorzien wanneer het behalen van de doelstellingen van de vormingspakketten door beperkte leercapaciteiten onmogelijk blijkt.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

1. De participatieorganisatie

Door artikel 4 van dit decreet worden het doel en de opdrachten van de participatieorganisatie scherper gedefinieerd, zodat zij gericht kan bijdragen aan een verhoogde maatschappelijke, en dus ook politieke, participatie van personen van buitenlandse herkomst en minderjarige nieuwkomers. De participatieorganisatie zal fungeren als brug tussen personen van buitenlandse herkomst en maatschappelijke en beleidsactoren. Ze heeft een breed netwerk en is diep verankerd in het terrein. Deze verankering moet ervoor zorgen dat signalen vanop het terrein snel worden opgepikt en vertaald naar aangepaste acties en beleidsinbreng.

Het mandaat van de participatieorganisatie zal zich richten op het versterken van terreinwerking, het verzamelen en verspreiden van kennis over participatie en het opnemen van een rol als aanspreekpunt voor maatschappelijke en beleidsactoren. Vanuit haar brugfunctie zal de participatieorganisatie effectieve ondersteuning bieden aan lokale besturen, middenveldorganisaties en andere partners die betrokken zijn bij het verhogen van participatie en het wegwerken van drempels. Ze zal ook kennis en informatie verspreiden over en een aanspreekpunt zijn voor het verhogen van participatie.

2. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

De Vlaamse regering wenst de retributieregeling te rationaliseren door een wijziging die uitgaat van het principe dat vrijstellingen inkomensgerelateerd worden en niet meer op basis van statuten worden toegekend. Daarbij dient ook bij nieuwkomers te worden uitgegaan van het principe dat wie kan bijdragen, ook effectief een vergoeding betaalt.

In artikel 16 van dit ontwerp van decreet wordt een regeling uitgewerkt waarbij de retributie niet langer wordt gekoppeld aan de cursus en de test maatschappelijke oriëntatie, maar geldt als een eenmalige bijdrage voor het geheel van de door het EVA aangeboden dienstverlening binnen het inburgeringstraject. Aansluitend wordt een regeling uitgewerkt waarbij in geval van herhaaldelijk niet-slagen voor de test maatschappelijke oriëntatie een bijkomende retributie per test verschuldigd is vanaf de derde test.

De retributies zijn niet van toepassing voor inburgeraars ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. In overeenstemming met het regeerakkoord blijft dit kosteloos. Ook de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen met wettig verblijf die voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht of die, voor zover niet de volle achttien jaar oud, aanvullend bij de leerplicht baat hebben bij het volgen een inburgeringstraject, blijven uitgesloten van de retributie. Deze uitsluiting gebeurt gezien hun bijzonder statuut en bijkomende kwetsbaarheid.

De vrijstellingscategorieën die niet gebaseerd zijn op een inkomenstoets worden opgeheven. De verhoogde tegemoetkoming wordt toegevoegd als inkomensgerelateerd criterium voor het verkrijgen van een verminderde retributie. Door dit criterium te hanteren, wordt de toegang tot een betaalbaar inburgeringstraject gegarandeerd voor personen met een beperkt inkomen, terwijl tegelijkertijd het principe van billijke bijdrage naar draagkracht wordt gerespecteerd.

De vrijstellingscategorieën zijn van toepassing op zowel verplichte als niet-verplichte inburgeraars.

3. De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

Door artikel 19 van dit ontwerp van decreet wordt voorzien in de invoering van een voortraject inburgering dat al in het land van herkomst kan worden gevolgd door kandidaat-inwijkelingen, die zich omwille van gezins- of arbeidsmigratie willen vestigen in Vlaanderen of Brussel. Dit voortraject is een introductie op het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie, een van de onderdelen van het Vlaams inburgeringstraject. Deelnemers krijgen een introductie tot de basiswaarden, essentiële rechten en plichten van de Vlaamse samenleving en doelgroepgerichte focusmodules. Zo worden er voor arbeidsmigranten en hun familieleden ook modules over arbeidsrechten en -plichten standaard aangeboden.

Het voortraject is in eerste instantie bedoeld om kandidaat-inwijkelingen beter voor te bereiden op hun komst naar Vlaanderen of Brussel, zodat zij vanaf het begin beter geïnformeerd zijn over het leven, de geldende normen en waarden, en hun rechten en plichten in de samenleving. Dit voortraject richt zich prioritair naar gezinsmigranten en arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden. Voor gezinsmigranten is dit gebaseerd op hun aandeel binnen de migratiedynamieken, en de vaststelling dat zij vaak met integratie-uitdagingen geconfronteerd worden, zoals beperkte taalkennis, beperkte toegang tot de arbeidsmarkt en afhankelijkheid van de referentiepersoon in België. De keuze om het voortraject ook in te richten voor arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden, is het beter informeren van deze doelgroep die tot nu toe slechts beperkt werd bereikt, soms slachtoffer wordt van misbruik en algemeen door een gebrek aan juiste info zich soms niet thuis voelt in België en daarom het land weer verlaat.

Voor kandidaat-inwijkelingen in het buitenland is het voortraject een facultatief aanbod. Deelname in het buitenland wordt sterk aangemoedigd als voorbereiding op een duurzame integratie én op het Vlaamse inburgeringstraject. Ze krijgen de mogelijkheid om een voortraject aan te vangen vanaf de visumaanvraag is ingediend (voor kandidaat-

gezinsmigranten die naar Vlaanderen of Brussel komen, en voor kandidaat-arbeidsmigranten die naar Brussel komen); vanaf het moment van toelating tot arbeid door Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS) (voor kandidaat-arbeidsmigranten die naar Vlaanderen komen). Dit sluit niet uit dat, waar relevant en binnen de geldende bevoegdheidsverdeling, ook voor kandidaat-arbeidsmigranten die naar Brussel komen, aansluiting kan worden gezocht bij het moment van toelating tot arbeid.

Voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden wordt het voortraject verplicht zodra zij zich in Vlaanderen vestigen. Dit wordt voorzien via artikel 7 van het ontwerp. De verplichting geldt binnen zes maanden na ontvangst van een uitnodigingsbrief, met mogelijkheid tot uitstel om medische of persoonlijke redenen zoals binnen het reguliere inburgeringstraject. Wie door beperkte leercapaciteit de doelstellingen niet kan behalen, wordt vrijgesteld van de verplichting. Derdelands arbeidsmigranten en hun familieleden zijn niet verplicht om zich aan te melden bij de agentschappen integratie en inburgering of om het volledige inburgeringstraject te volgen, maar zullen via het voortraject wel aangemoedigd worden om vrijwillig het volledige inburgeringstraject te volgen, met inbegrip van Nederlands leren. De bedienaar of vervanger van de bedienaar van een door de federale overheid erkende eredienst bij een door het Vlaams Gewest erkende lokale geloofsgemeenschap, blijft onderworpen aan de reeds bestaande inburgeringsverplichtingen die voor hen gelden.

Het voortraject bevat ingebouwde toetsen waarmee deelnemers aantonen dat ze de doelstellingen hebben behaald. Voor het voortraject wordt een retributie gevraagd van de kandidaat-inwijkeling of van de derdelands arbeidsmigrant en diens meerderjarige familieleden. Indien een nieuwkomer na het voltooien van het voortraject het volledige inburgeringstraject wenst te volgen, of daartoe verplicht wordt, zal de reeds betaalde retributie voor het voortraject in mindering gebracht worden van de retributie voor het reguliere inburgeringstraject.

Het voortraject is digitaal, zodat het flexibel en op eigen tempo kan worden gevolgd, en combineerbaar is met werk of andere verplichtingen. Voor personen voor wie het voortraject verplicht is, maar die geen digitale vaardigheden hebben, wordt ondersteuning voorzien vanaf dat zij zich in Vlaanderen gevestigd hebben. De doelstellingen behalen voor het voortraject leidt tot een attest van voortraject. Dit wordt uitgereikt aan zowel kandidaat-inwijkelingen als aan derdelands arbeidsmigranten en hun familieleden.

4. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling

De kennis van het Nederlands is een van de sleutels om volwaardig deel uit te maken van onze Vlaamse samenleving en versterkt de onderlinge verbondenheid. Een goede taalkennis is dé basisvoorwaarde voor de integratie van nieuwkomers. Het is de beste garantie op een succesvolle schoolcarrière en een job. Nederlands leren, kennen en spreken zorgt ervoor dat de gelijke kansen die Vlaanderen biedt, gegrepen kunnen worden. Deze garantie vraagt tegelijk dat Vlaanderen die gelijke kansen voor iedereen duurzaam en kwaliteitsvol maakt. Artikel 11 van dit wijzigingsdecreet trekt daarom het taalniveau in het kader van het inburgeringstraject op naar B1 voor de mondelinge vaardigheden, zoals omschreven in het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen.

Dit taalvaardigheidsniveau kan op verschillende manieren behaald worden. Dit kan o.a. door het volgen van een opleiding Nederlands als tweede taal Threshold richtgraad 2.1 tot en met 2.4 mondeling, en Waystage richtgraad 1 schriftelijk bij de centra zoals omschreven in het decreet, maar ook door gecombineerde werkopleidingen.

Om inburgeraars voldoende te ondersteunen in dit leertraject, voorziet dit ontwerp van decreet verschillende noodzakelijke en flankerende maatregelen. Ten eerste breidt artikel

14 de bestaande trajectbegeleiding uit in het kader van NT2. Een nauwgezette opvolging en begeleiding door de agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel gedurende het inburgeringstraject moet zorgen voor een meer aanklappende aanpak en een NT2-traject dat in iedere fase van het leertraject afgestemd is op de veranderende leef- en werksituatie van een inburgeraar.

Daarnaast ligt de focus van het NT2-traject niet meer uitsluitend op het formele lesaanbod NT2. Dit ontwerp van decreet moedigt met artikel 11 inburgeraars aan om ook maximaal Nederlands te oefenen in hun dagdagelijkse context en oefenkansen op te nemen binnen het leertraject. Dit decreet bedoelt met 'oefenkansen Nederlands': Een activiteit waarbij anderstaligen Nederlands oefenen op vrijwillige basis en in een informele, veilige leercontext, zonder formele toetsing of certificering, georganiseerd door een lokaal bestuur, organisatie of voorziening (zie artikel 2 van dit ontwerp van decreet).

De inburgeraar wordt daarnaast aangemoedigd om op eigen kracht een verbetering van de kennis van het Nederlands aan te vatten. Artikel 24 van dit ontwerp van decreet voorziet een coördinatie van oefenkansen Nederlands door het EVA waarbij de vraag naar en het aanbod van oefenkansen Nederlands in Vlaanderen en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad meer wordt afgestemd op elkaar.

Tot slot voorziet het ontwerp van decreet een afwijking van het taalniveau voor de schriftelijke vaardigheden voor inburgeraars die een opleiding in het leergebied alfabetisering Nederlands Tweede taal volgen. Deze inburgeraars worden verwacht het taalniveau B1 mondeling en A1 schriftelijk te beheersen om te voldoen aan de doelstellingen voor het inburgeringsattest (zie artikel 11 van dit ontwerp van decreet). Dit werd reeds zo bepaald in artikel 32/2 van het besluit van de Vlaamse Regering houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse Integratie- en inburgeringsbeleid. Ook voor alfacursisten wordt een aangepast formeel lesaanbod, informele oefenkansen en een trajectbegeleiding op maat voorzien als ondersteunende maatregelen.

5. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

De derde pijler wordt hervormd naar een 'activeringstraject' (zie artikel 9 en 12 van dit ontwerp van decreet). Dit weerspiegelt de bredere inzet van de Vlaamse Regering op activering binnen inburgering, complementair aan de inschrijving bij VDAB of bij Actiris. Binnen de trajectbegeleiding, het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie en het vormingspakket NT2 kan respectievelijk aandacht besteed worden aan het professionele perspectief binnen de levensloopbaanoriëntatie en begeleiding bij diploma-erkenning, kennismaking met de Vlaamse arbeidsmarkt en sectoren, en contextgericht aanbod NT2. De inschrijving bij VDAB of Actiris blijft weliswaar de enige formele verplichting binnen dit trajectonderdeel, maar de aandacht voor activering loopt als een rode draad doorheen het gehele inburgeringstraject. Deze inschrijving kan ook worden aangevuld met een bijkomend aanbod dat bijdraagt aan de doelstelling van economische zelfredzaamheid van de inburgeraar (zie artikel 12 van dit ontwerp van decreet). Ook in het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie voorzien we de mogelijkheid van een bijkomend verdiepend aanbod dat inspeelt op de specifieke behoeften van bepaalde inburgeraars, bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, op vlak van activering (zie artikel 10 van dit ontwerp van decreet). De bijkomende relevante inspanningen die een inburgeraar levert bovenop de formele verplichtingen per pijler worden vermeld bij afgifte van het inburgeringsattest.

Daarnaast wordt, in lijn met het Vlaams Regeerakkoord, ook de ondersteuning van werkgevers die nieuwkomers tewerkstellen versterkt, met aandacht voor het leren van Nederlands en de integratie op de werkvloer. De agentschappen bouwen hierbij voort op hun expertise in taal- en diversiteitsondersteuning en stemmen hun ondersteuning af op de concrete noden van de werkgever. Hierbij wordt nagegaan of een beroep op een beperkt

aanbod van producten en diensten van de agentschappen aangewezen is, dan wel een gerichte doorverwijzing naar een andere partner.

6. De optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak

Met de voorgestelde wijziging kiest de Vlaamse Regering ervoor om de regeling op vlak van regie en sanctionering sterk te vereenvoudigen:

- (1) Met artikel 15 van dit ontwerp van decreet, wordt het EVA aangeduid als exclusieve regisseur van het inburgeringstraject voor alle inburgeraars. Ook in situaties waarbij een niet-prioritaire uitkeringsgerechtigde inburgeraar wordt doorverwezen naar het EVA, is het EVA immers het beste geplaatst om in overleg met de inburgeraar na te gaan welke onderdelen tot het inburgeringstraject van de inburgeraar behoren.
- (2) Met artikel 20 van dit ontwerp van decreet, worden de handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur aangeduid als sanctioneringsinstantie voor alle op basis van het decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid verplichte inburgeraars. De handhavingsambtenaren beschikken over diepgaande expertise op het gebied van inburgering en sanctionering. De toepasselijke procedures voor deze ambtenaren zijn duidelijk vastgelegd in het decreet en het bijhorende uitvoeringsbesluit. Door de sanctioneringsbevoegdheid eenduidig bij de handhavingsambtenaren te leggen, worden interpretatiefouten voorkomen. Dit draagt bij aan een snellere, transparantere en eenvoudigere opvolging van de trajecten, waardoor de communicatie naar inburgeraars toe duidelijker wordt.

Met deze aanpassingen wordt niet geraakt aan de autonomie van VDAB en OCMW. Deze instanties bepalen zelf of een uitkeringsgerechtigde niet-prioritaire inburgeraar inburgering moet volgen. Zij kunnen ook opteren voor het uitsluitend opleggen van NT2-lessen of netwerkversterkende activiteiten, los van inburgering. Daarnaast kunnen zij vanuit hun regelgeving maatregelen opleggen wanneer zij inburgering (of een deel ervan) koppelen aan een uitkering. Indien het gaat over verplichte inburgeraars, gebeurt dit parallel aan eventuele sancties die worden opgelegd door de handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

7. De verwerking van persoonsgegevens

De volgende aanpassingen die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens worden doorgevoerd in afdeling 10 van hoofdstuk 6:

- De verwijzingen naar het uniform computergestuurd cliëntvolgsysteem worden geschrapt. De persoonsgegevens worden in het kader van het inburgerings- en taalbeleid namelijk niet enkel verwerkt via het uniform computergestuurd cliëntvolgsysteem. Deze verwijzing is daarom te beperkend (zie artikel 25, 27 en 29 van het ontwerp van decreet).
- In artikel 46/6 van het decreet van 7 juni 2013 worden naar aanleiding van een opmerking van het Rijksregister bepaalde persoonsgegevens gepreciseerd. Het was namelijk niet altijd duidelijk welke persoonsgegevens precies onder de categorieën van persoonsgegevens vielen.
- Eveneens in artikel 46/6 van het decreet van 7 juni 2013 worden naar aanleiding van de door dit ontwerp van decreet aangebrachte wijzigingen de volgende aanpassingen doorgevoerd (zie artikel 26 van het ontwerp van decreet):
 - o bij de verwerkte persoonsgegevens in het tweede lid van artikel 46/6 van het decreet van 7 juni 2013:
 - wordt het 'traject naar werk' nu 'activeringstraject' genoemd;
 - wordt punt 17° geschrapt aangezien B1 mondeling na inburgeringsattest wordt geschrapt en het taalniveau B1 mondeling moet worden behaald binnen het inburgeringstraject;

- wordt punt 17° vervolgens vervangen met gegevens over deelname aan het voortraject;
- wordt een punt 18° toegevoegd waarin de gegevens met betrekking tot de retributie, vermeld in artikel 34/2, §5, afzonderlijk worden benoemd.
- In artikel 46/7 over het doel van de verwerking, wordt in punt 1° het uitvoeren van de voortrajecten toegevoegd. De verwijzing naar de starterspakketten wordt geschrapt. Punt 10°, dat handelt over B1 mondeling na inburgeringsattest, wordt eveneens geschrapt. (zie artikel 27 van het ontwerp van decreet).
- In artikel 46/8 van het decreet van 7 juni 2013 over de entiteiten waaraan en de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt (zie artikel 28 van het ontwerp van decreet):
 - wordt in punt 6° van het eerste lid de vaststelling van het recht op verhoogde tegemoetkoming toegevoegd;
 - wordt in punt 8° van het eerste lid de verwijzing naar artikel 30, §3, van het decreet en naar artikel 27/3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid vervangen door een verwijzing naar artikel 34/2, §5, van het decreet. De retributie wordt immers niet langer geregeld in artikel 30, §3 maar staat nu in artikel 34/2, §5. Daarnaast is de bijkomende verwijzing naar artikel 27/3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid overbodig en wordt deze verwijzing daarom geschrapt. Tot slot worden de woorden "bij dwangbevel" geschrapt. De retributie die niet tijdig wordt betaald, kan worden ingevorderd overeenkomstig het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen (cf. het nieuwe artikel 34/2, §5, zevende lid en het nieuwe artikel 34/6, §3, vierde lid);
 - worden in punt 13° van het eerste lid de kandidaat-inwijkelingen in het kader van het voortraject toegevoegd;
 - wordt in een nieuw punt 15/1° van het eerste lid het Departement WEWIS toegevoegd in het kader van het voortraject. Het EVA zal contactgegevens ontvangen van het Departement WEWIS van de arbeidsmigranten aan wie het voor het eerst een arbeidsvergunning verleent van meer dan drie maanden. Het EVA zal op zijn beurt doorgeven aan het Departement WEWIS wie van deze arbeidsmigranten het voortraject gevolgd heeft;
 - wordt in punt 1° van het nieuwe derde lid de verwijzing naar artikel 44 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid geschrapt, aangezien die verwijzing voor de regeling van de gedwongen invordering van de administratieve geldboete niet noodzakelijk en bijgevolg overbodig is;
 - wordt het Departement Financiën en Begroting opgenomen als entiteit waaraan het Agentschap Binnenlands Bestuur persoonsgegevens kan meedelen in het kader van het opleggen van administratieve geldboetes. Het Agentschap Binnenlands Bestuur maakt hierbij namelijk gebruik van het boekhoudsysteem Orafin. Voorheen werd foutief verwezen naar het agentschap Facilitair Bedrijf;
 - wordt een rechtsgrond gecreëerd voor het opvragen van persoonsgegevens door de agentschappen integratie en inburgering en het Agentschap Binnenlands Bestuur bij andere entiteiten. Er was reeds een rechtsgrond voorzien in het decreet van 7 juni 2013 voor het meedelen van persoonsgegevens aan andere entiteiten;
 - wordt de verwijzing naar het sluiten van een protocol voor de mededeling van persoonsgegevens geschrapt. Deze verplichting tot het sluiten van een protocol volgt namelijk uit andere regelgeving, meer bepaald het decreet

van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer. Bovendien is niet enkel een protocol voldoende, ook een beraadslaging of een eerdere machtiging kan volstaan. Ten slotte is ook niet in alle gevallen een protocol noodzakelijk, bijvoorbeeld als het gaat om een niet-systematische uitwisseling.

Artikel 51 van het decreet van 7 juni 2013 wordt aangepast via artikel 31 van het ontwerp van decreet. Artikel 51 bevat de rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van bevragingen die worden afgenomen bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst.

Hierbij wordt in het vierde lid, 2°, de verwijzing naar toestemming geschrapt. De persoonsgegevens in het kader van de vermelde bevragingen worden namelijk verwerkt voor de vervulling van een taak van algemeen belang die is toevertrouwd aan het Agentschap Binnenlands Bestuur. De verwerking is dus gebaseerd op artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming. De persoonsgegevens bedoeld in punt 2° van het vierde lid, zijn de persoonsgegevens die vervat zijn in de antwoorden van de betrokkene op de bevragingen. Ook de contactgegevens die de betrokkene opgeeft in het bevragsingsformulier vallen onder de persoonsgegevens vermeld in punt 2° van het vierde lid.

Daarnaast wordt een exacte bewaartermijn bepaald voor deze persoonsgegevens in punt 2° van het vierde lid. Nu werd namelijk bepaald dat deze persoonsgegevens voor "een langere termijn" werden bijgehouden. Door middel van voorliggend ontwerp van decreet wordt bepaald dat deze persoonsgegevens dertig jaar nadat het veldwerk is gefinaliseerd worden bijgehouden voor verder wetenschappelijk en historisch onderzoek en voor statistische doeleinden, met uitzondering van de contactgegevens van de betrokkene die maximaal vijf jaar worden bijgehouden nadat het veldwerk is gefinaliseerd. Door middel van deze toevoeging wordt de duidelijkheid en transparantie van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze bevragingen verbeterd.

8. Optimalisering van het inburgeringstraject

De voorgestelde wijzigingen beogen het inburgeringstraject te optimaliseren door de procedurele stappen in de opmaak van het inburgeringscontract te vereenvoudigen en de trajectopstart te versnellen. De doelstelling bestaat erin om het inburgeringstraject minder lineair en efficiënter te organiseren, zodat inburgeraars sneller en zonder onnodige drempels toegang krijgen tot de verschillende onderdelen van het traject.

Artikel 15 en artikel 16 van dit ontwerp van decreet, herpositioneren het inburgeringscontract. Door intake, screening en het onderzoek naar mogelijke vrijstellingen niet langer als voorwaarde te stellen voor de opmaak en ondertekening van het contract, kunnen de onderdelen van het inburgeringstraject onmiddellijk na ondertekening worden opgestart. Het contract blijft bepalen welke onderdelen deel uitmaken van het inburgeringstraject en welke doelstellingen per onderdeel moeten worden behaald, maar de vrijstellingen en de inschrijving in vormingspakketten volgen voortaan na ondertekening. Het onderzoek naar vrijstellingen vindt plaats binnen de dertig dagen nadat het contract is ondertekend.

Daarnaast wordt de decretale termijn voor de ondertekening van het contract aangepast om een snellere opstart te waarborgen. Het inburgeringscontract zal voortaan binnen de veertien dagen ondertekend moeten worden, en de termijn zal tellen vanaf het moment waarop het inburgeringscontract aan de inburgeraar wordt aangeboden. Het EVA moet het inburgeringscontract zo snel mogelijk na het moment van aanmelding aanbieden aan de inburgeraar.

Artikel 7 en artikel 15 van dit ontwerp van decreet actualiseren de bestaande uitstelgronden. De grond “werken of studeren” wordt geschrapt bij uitstel van aanmelding en uitstel van ondertekening van het inburgeringscontract. Dit omdat deze momenten niet tijdsintensief zijn maar wel cruciaal zijn om de inburgeraar zo snel mogelijk te informeren. De regeling rond uitstel van opstart van de vormingspakketten wordt geschrapt uit het decreet. Vermits de opstart van een vormingspakket pas kan plaatsvinden nadat het inburgeringscontract is ondertekend, zullen personen die niet kunnen deelnemen aan een vormingspakket en hiervoor een geldige reden hebben, gebruik kunnen maken van de bestaande opschortingsregeling.

Artikel 7 van dit ontwerp van decreet voorziet een aanpassing van de vrijstelling op de inburgeringsplicht op basis van het attest van regelmatige lesbijwoning. De huidige decretale voorwaarde, die vereist dat een attest van regelmatige lesbijwoning enkel recht geeft op een vrijstelling op de inburgeringsplicht wanneer een leerling een volledig schooljaar onthaalonderwijs van minstens negen maanden (vakantiemaanden juli en augustus niet inbegrepen), verspreid over één of twee schooljaren, heeft gevolgd, wordt geschrapt. Voortaan volstaat een attest van regelmatige lesbijwoning dat bevestigt dat een leerling, volgens het oordeel van de klassenraad, een volledige en effectieve periode onthaalonderwijs heeft doorlopen, ook wanneer deze korter is dan negen maanden. Door de tijdsnorm te schrappen wordt een bestaande ongelijkheid weggewerkt: attesten die vandaag worden uitgereikt op basis van doelbereiking volgens de onderwijsnormen, worden voortaan ook formeel gedekt door de decretale vrijstellingsgrond.

Artikel 9 van dit ontwerp van decreet verankert decretaal het principe dat bij de uitvoering van het inburgeringstraject rekening kan worden gehouden met beperkte leercapaciteiten van de inburgeraar. Hierdoor kan een aangepast traject worden voorzien voor personen voor wie het onmogelijk is om de doelstellingen van de vormingspakketten te behalen. Deze maatregel beoogt een meer inclusieve en proportionele uitvoering van het inburgeringsbeleid, afgestemd op de mogelijkheden van de betrokken inburgeraar.

Impactanalyse

1. Maatschappelijke impact

1.1. Kind- en jongereneffectrapport (JoKER)

1.1.1. Context

Dit ontwerp van decreet wijzigt het integratie- en inburgeringsbeleid met het oog op meer economische en maatschappelijke zelfredzaamheid, taalverwerving en een betere uitvoering en monitoring. Voor nadere informatie verwijzen we naar de uitgebreide toelichting bij het onderdeel ‘Beleidsmaatregelen en doelstelling’. De voorgestelde wijzigingen hebben in hoofdzaak betrekking op volwassenen en jongvolwassenen, maar bevatten ook een relevante wijziging voor minderjarigen die vrijwillig instappen in een inburgeringstraject. Gelet op deze beperkte impact, werd geen afzonderlijk participatietraject met kinderen en jongeren of hun organisaties georganiseerd. Bij de voorbereiding is vooral gesteund op bestaande kennis, beschikbare data en expertise binnen het beleidsveld en bij de uitvoerende partners, met expliciete aandacht voor de mogelijke effecten op minderjarigen waar relevant.

Grotendeels blijft de kern van het inburgeringsbeleid voor minderjarigen echter ongewijzigd: hun traject blijft gericht op instroom in het onderwijs. Daarnaast blijft voor minderjarige nieuwkomers gelden dat ze vrijwillig een inburgeringstraject kunnen volgen indien ze daar baat bij hebben.

1.1.2. Impactanalyse

1.1.2.1. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

De invoering van een inkomensgerelateerde retributie houdt in dat de financiële bijdrage voor het inburgeringstraject afgestemd wordt op de financiële situatie van de betrokkene of, in het geval van minderjarigen, op die van het gezin. Concreet wordt voorzien in een verminderd bedrag wanneer sprake is van maatschappelijke dienstverlening, een leefloon of een verhoogde tegemoetkoming voor gezondheidszorgen.

a. Minderjarigen

De minderjarigen zijn nooit verplicht tot inburgering: hun deelname aan het inburgeringstraject gebeurt op vrijwillige basis. In 2024 namen 140 minderjarigen deel aan een inburgeringstraject, in 2025 waren dat er 93. Onder de bestaande regeling waren alle minderjarige inburgeraars vrijgesteld van de retributie. In het ontwerp van decreet wordt deze vrijstelling vervangen door een systeem van retributievermindering op basis van de financiële situatie.

Deze regeling betekent dat minderjarigen niet langer van de betaling worden vrijgesteld, maar dat hun retributie wordt verminderd indien zij of hun gezin voldoen aan de vastgelegde inkomenscriteria. Voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen geldt een uitzondering. Zij worden uitgesloten van de retributie gezien hun bijzonder statuut en bijkomende kwetsbaarheid. Voor deze groep kan de retributie een drempel vormen, wat de feitelijke toegankelijkheid van het traject kan beïnvloeden.

Voor de andere minderjarigen die toegang hebben tot het inburgeringstraject wordt gekeken naar de financiële situatie van het gezin, waarna al dan niet een retributievermindering wordt toegekend.

Indien de voorgenomen beslissing niet zou worden genomen, blijft de bestaande regeling van kracht waarbij alle minderjarigen automatisch zijn vrijgesteld van retributie, ongeacht hun individuele of familiale situatie. Dit biedt maximale financiële toegankelijkheid voor deze doelgroep, maar houdt geen rekening met verschillen in draagkracht en wijkt af van het algemene principe van inkomensgerelateerde bijdragen dat in het inburgeringsbeleid wordt nagestreefd.

Als alternatief had ervoor kunnen worden gekozen om, zoals in de bestaande regeling, alle minderjarigen volledig vrij te stellen van retributie. Voor deze optie wordt echter niet gekozen. Enerzijds wordt de meest kwetsbare groep, namelijk niet-begeleide minderjarige nieuwkomers, via een uitzondering volledig vrijgesteld van betaling. Anderzijds wordt voor de overige minderjarigen rekening gehouden met de financiële situatie van het gezin. Het voorgestelde systeem beoogt immers de financiële verantwoordelijkheid te leggen waar draagkracht aanwezig is, terwijl tegelijk bescherming voor kwetsbare personen wordt voorzien via verminderingen. Het bedrag van de verminderde retributie zal bovendien laag zijn.

b. Jongeren (18-30 jaar)

De invoering van de inkomensgerelateerde retributie kan een positief effect hebben op kwetsbare jongeren en jongvolwassenen, doordat rekening wordt gehouden met hun financiële draagkracht. Door de kostprijs van het traject beter af te stemmen op het inkomen, wordt het risico verminderd dat financiële drempels de toegang tot vorming en begeleiding belemmeren.

Indien deze aanpassing niet zou worden doorgevoerd, blijft het bestaande retributiesysteem ongewijzigd, wat voor bepaalde jongeren mogelijk een financiële drempel kan vormen bij de deelname aan het inburgeringstraject, met een risico op uitstel of niet-deelname tot gevolg.

Tegelijk houdt de opheffing van de huidige retributieregeling in dat bepaalde jongeren hun vroegere recht op een vermindering in het nieuwe systeem verliezen (bijvoorbeeld jongeren die geen houder zijn van een diploma van het secundair onderwijs en ingeschreven zijn voor geletterdheidsmodules Nederlands en Leren leren en die niet van maatschappelijke dienstverlening, leefloon of verhoogde tegemoetkoming genieten). Hoewel dit impliceert dat een aantal jongeren een eerder genoten voordeel verliest, is de retributie in het nieuwe systeem in beginsel billijker, aangezien zij wordt gekoppeld aan de financiële draagkracht. Daardoor blijven de financieel meest kwetsbare jongeren in elk geval beschermd.

1.1.2.2. De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

Het ontwerp van decreet voorziet daarnaast in een voortraject voor arbeidsmigranten en hun familieleden, met als doel de integratie reeds in een vroeg stadium te ondersteunen. Dit voortraject wordt vóór of kort na hun aankomst gevolgd.

Binnen deze doelgroep bevindt zich tevens een groep jongvolwassenen tussen 18 en 30 jaar, die naar schatting ongeveer 38% van deze instroom uitmaakt. Voor deze groep kan een vroegtijdige kennismaking met essentiële rechten, plichten en maatschappelijke gebruiken bijdragen aan een versnelde integratie.

Indien de wijziging niet wordt doorgevoerd, krijgen de jongeren in het land van herkomst nog niet de kans om onmiddellijk de toegang te hebben tot basisinformatie over essentiële rechten, plichten en maatschappelijke gebruiken die relevant is voor hun verblijf en tewerkstelling.

1.1.2.3. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling

De verhoging van het vereiste taalniveau binnen het inburgeringstraject wordt gemotiveerd vanuit de doelstelling om duurzame participatie te bevorderen. Voor jongeren en jongvolwassenen kan een hoger taalniveau een duidelijke meerwaarde betekenen, zowel voor verdere opleiding als voor toegang tot de arbeidsmarkt. Taalvaardigheid is immers een cruciale factor voor maatschappelijke participatie en sociale cohesie. Indien de wijziging niet zou worden genomen en het bestaande taalniveau behouden blijft, bestaat het risico dat taalvaardigheid onvoldoende is om duurzame integratie te ondersteunen.

Tegelijk brengt een hoger taalniveau een grotere inspanning met zich mee, vooral voor volwassenen met gezinsverantwoordelijkheden of in precare omstandigheden. Zonder de wijziging blijft deze bijkomende belasting achterwege, maar wordt ook het potentieel positieve effect van verhoogde taalvaardigheid niet gerealiseerd. Het alternatief van niet wijzigen wordt daarom als minder wenselijk beschouwd in het licht van de integratiedoelstellingen. Om deze verhoogde inspanning haalbaar te maken, wordt maximaal ingezet op maatwerk en flexibiliteit in het aanbod, onder meer via avond- en weekendlessen. Ook worden er flankerende maatregelen voorzien wat betreft begeleiding en taal oefen kansen buiten de formele lescontext.

1.1.2.4. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

Het ontwerp blijft sterk inzetten op activering en arbeidsmarktgerichte begeleiding binnen het inburgeringstraject. Voor jongeren en jongvolwassenen kan dit een positief effect hebben doordat zij sneller worden toegeleid naar werk, opleiding of begeleiding naar werk. Vroegtijdige activering kan bijdragen aan economische zelfstandigheid en het vermijden

van langdurige inactiviteit. Voor minderjarige nieuwkomers blijft de mogelijkheid bestaan om vrijwillig aan het traject deel te nemen, voor zover ze daar baat bij hebben, en dit aanvullend op de leerplicht, waardoor zij niet worden uitgesloten van ondersteunende maatregelen die hun zelfredzaamheid kunnen versterken. Deze continuïteit waarborgt dat ook voor deze kwetsbare groep ondersteuning beschikbaar blijft, zonder bijkomende verplichtingen op te leggen.

Indien deze versterking niet wordt doorgevoerd, blijft de bestaande aanpak behouden, met het risico dat de overgang van inburgering naar duurzame tewerkstelling minder efficiënt verloopt. Het alternatief van niet wijzigen wordt daarom als minder effectief beschouwd in het realiseren van economische en maatschappelijke integratie.

1.1.2.5. Optimalisering van het inburgeringstraject

De wijziging aan de bepaling rond het attest van regelmatige lesbijwoning als voorwaarde voor een vrijstelling op de inburgeringsplicht heeft een positieve impact op jongeren die onthaalonderwijs volgen of gevolgd hebben. In functie van een snellere doorstroom naar het reguliere onderwijs, reikt de klassenraad een attest van regelmatige lesbijwoning uit wanneer de doelstellingen van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers bereikt zijn, ook wanneer dat traject korter is dan negen maanden. Door deze wijziging worden deze attesten ook formeel erkend als vrijstellingsgrond voor de inburgeringsplicht. Dit voorkomt dat sneller lerende jongeren langer in een inburgeringsplicht worden gehouden louter wegens een tijdsnorm die niet overeenstemt met de realiteit.

1.1.3. Uitvoering en monitoring

De Vlaamse Regering evalueert om de drie jaar de uitvoering van specifieke onderdelen van het Vlaamse integratiebeleid en legt de resultaten van deze evaluatie ter kennisgeving en bespreking voor aan het Vlaams Parlement.

Het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid wordt wetenschappelijk onderbouwd door middel van systematische monitoring, beleidsverkenkend en beleidsevaluerend onderzoek, evenals statistische analyses. In dat kader worden onder meer analyses uitgevoerd op basis van administratieve gegevens zoals de kruispuntbank inburgering, waarbij we specifiek kunnen focussen op jongeren. We monitoren indicatoren zoals kinderarmoede, schooluitval en schoolse vertraging bij kinderen en jongeren van buitenlandse herkomst ten opzichte van kinderen van Belgische herkomst om op die manier de herkomstkloof in kaart te brengen. Er worden ook data uit de kruispuntbank inburgering verrijkt met data uit de kruispuntbank van de sociale zekerheid. Daarnaast kunnen bevragingen worden georganiseerd bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst teneinde relevante beleidsinformatie te verzamelen en te duiden. In het verleden werden voor de survey Samenleven in Diversiteit representatieve steekproeven genomen uit het Rijksregister bij personen van 15 tot 85 jaar. Bij de survey Barometer Samenleven gaat het om representatieve steekproeven bij personen van 18 tot 85 jaar. De AVG-wetgeving is streng wat betreft het doorgegeven van persoonsgegevens van minderjarigen, waardoor de populatie meestal wordt afgebakend vanaf 18 jaar.

1.2. Armoedetoets

1.2.1. Inleiding

Personen van buitenlandse herkomst blijven disproportioneel kwetsbaar voor armoede en sociale uitsluiting in Vlaanderen. Recente analyses tonen aan dat het armoederisico voor personen van buitenlandse herkomst en hun gezinnen aanzienlijk hoger ligt dan voor personen die in België zijn geboren. Terwijl 11% van de in België geboren personen onder

de armoede of uitsluitingsdrempel leeft, loopt dit cijfer voor personen geboren buiten de Europese Unie op tot 36%.¹²

Daarnaast blijkt uit beschikbare gegevens dat de werkzaamheidsgraad bij personen van buitenlandse herkomst, ondanks een sterke stijging tussen 2014 en 2024, nog steeds aanzienlijk lager ligt dan bij personen van Belgische herkomst.¹³ Dit geldt in het bijzonder voor personen die recent in Vlaanderen zijn aangekomen.¹⁴ De lagere werkzaamheidsgraad in de eerste jaren na aankomst heeft tot gevolg dat het armoederisico bij nieuwkomers hoger ligt dan bij andere groepen. Hierdoor kan gesteld worden dat de eerste fase van het verblijf bijzonder bepalend is voor het verdere sociale en economische traject.

Binnen deze context is het van belang dat het inburgeringsbeleid drempelverlagend werkt en bijdraagt aan het versterken van de economische en sociale positie van nieuwkomers. Het ontwerp van decreet bevat daarom maatregelen die rechtstreeks inspelen op factoren die armoederisico's helpen verlagen. Het gaat namelijk om een financiële bijdrage aangepast aan de draagkracht van de inburgeraar; voortrajecten voor kandidaat-inwijkelingen en arbeidsmigranten; verhoging van het taalniveau tot B1 mondeling en een activeringsgerichte benadering die inzet op duurzame participatie.

Door in te grijpen op deze structurele hefboomen beoogt dit decreet het armoederisico bij nieuwkomers te verminderen en de kansen op volwaardige maatschappelijke participatie te vergroten.

1.2.2. Impactanalyse

1.2.2.1. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

De hervormde retributieregeling introduceert een louter inkomensgerelateerde benadering waarbij de bijdrage voor het inburgeringstraject in verhouding wordt gebracht tot de financiële mogelijkheden van de betrokkene. Door de koppeling aan de verhoogde tegemoetkoming en inkomen via maatschappelijke dienstverlening of leefloon wordt verzekerd dat personen met beperkte middelen slechts een sterk verlaagde retributie verschuldigd zijn. Deze inkomenssensitieve benadering beoogt een armoedeverminderend effect en voorkomt dat inburgeraars met een verhoogd armoederisico worden geconfronteerd met bijkomende financiële lasten. Tegelijkertijd draagt de regeling bij aan de financiële toegankelijkheid van het inburgeringsbeleid, zonder afbreuk te doen aan het fundamentele principe van een billijke bijdrage in functie van de draagkracht.

Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen worden uitgesloten van de retributie omdat voor hen, als bijzonder kwetsbare minderjarigen zonder gezinscontext, zelfs een verlaagde retributie hun toegang tot het inburgeringstraject kan belemmeren.

1.2.2.2. De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

De maatregel voorziet dat derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden verplicht het voortraject inburgering doorlopen binnen de zes maanden na de vestiging in Vlaanderen. Door deze verplichting wordt verzekerd dat iedereen uit deze doelgroep de noodzakelijke basisinformatie over (arbeids-)rechten en plichten heeft gezien en verwerkt. Deze vroegtijdige kennismaking vermindert de socio-economische kwetsbaarheid die vaak

¹² <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/inkomen-en-armoede/bevolking-in-armoede-of-sociale-uitsluiting>.

¹³ <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/werkzaamheidsgraad>

¹⁴ OECD (2023), *Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders*, Working Together for Integration, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en>.

voorkomt in de eerste maanden van verblijf, kan de aansluiting bij onderwijs, maatschappelijke dienstverlening of arbeidsmarkt faciliteren. De maatregel beoogt daarnaast arbeidsmigranten en hun familieleden te informeren en te stimuleren om vrijwillig verder deel te nemen aan het inburgeringsproces.

Daarnaast wordt het mogelijk gemaakt dat kandidaat-inwijkelingen het voortraject reeds tijdens de visumaanvraagfase doorlopen. Deze vroege kennismaking kan hun voorbereiding op de komst naar Vlaanderen of Brussel versterken. Hoewel deelname in het buitenland niet verplicht is, biedt het facultatieve aanbod hen de kans om hun administratieve en sociale integratie te vergemakkelijken.

Voor het voortraject wordt een retributie gevraagd van de deelnemer. Omdat deelname voor kandidaat-inwijkelingen nooit verplicht is, vormt deze retributie geen drempel voor zij die onvoldoende middelen hebben in het land van herkomst. Gezien de loondrempels om in aanmerking te kunnen komen voor een toelating tot arbeid, gaan we ervan uit dat de betaling van de retributie eenmaal in België geen drempel zal vormen om het voortraject te volgen.

1.2.2.3. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1

De voorgestelde decretale aanpassing waarbij het vereiste taalniveau binnen het inburgeringstraject wordt verhoogd tot B1 voor mondelinge vaardigheden, zoals bepaald in het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, beoogt de versterking van de maatschappelijke participatie en sociale positie van nieuwkomers. Een functionele beheersing van het Nederlands vormt een noodzakelijke voorwaarde om volwaardig deel uit te maken van onze Vlaamse samenleving.

De maatregel draagt bij aan de preventie en vermindering van armoede door het verlagen van structurele taaldrempels die de toegang tot werk, opleiding en basisvoorzieningen belemmeren. Een hogere mondelinge taalvaardigheid verhoogt de zelfredzaamheid van nieuwkomers en versterkt hun vermogen om rechten uit te oefenen en plichten na te komen.

De versterking van de mondelinge taalvaardigheden draagt bovendien rechtstreeks bij aan de duurzame toeleiding van nieuwkomers naar de arbeidsmarkt. Uit de OESO-evaluatie van het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid blijkt dat een beperkte kennis van het Nederlands voor 16% van personen niet geboren in de EU de grootste barrière is in de zoektocht naar werk.¹⁵ Een verhoogd taalniveau verkleint het risico op economische kwetsbaarheid aangezien nieuwkomers dan sterker staan in sollicitaties, werkopdrachten beter begrijpen en zelfstandig kunnen communiceren op de werkvloer. Hierdoor stijgt hun inzetbaarheid en worden stabiele inkomensperspectieven mogelijk. Door taalgerelateerde drempels tot werk en maatschappelijke participatie te verlagen, vermindert de maatregel het risico op armoede.

De bijkomende inzet op gecombineerde opleidingen (werk en taal), flexibel aanbod voor taallessen en integratietrajecten vanuit Onderwijs, de uitgebreide begeleiding en de plaats van taal oefenkansen zorgen er bijkomend voor dat het taalleren zich niet uitsluitend in de klas afspeelt en dat de taalvereiste werken en deelnemen aan de samenleving niet in de weg staat. De afwijkende regelgeving voor alfacursisten en de bepalingen rond beperkte leercapaciteit zorgen ervoor dat er niemand onnodig lang taallessen moet volgen.

1.2.2.4. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

Dit ontwerp van decreet zet in op een versterkte benadering van activering binnen het inburgeringstraject. De activering wordt niet opgevat als een bijkomende verplichting die

¹⁵ OECD (2023).

aanleiding kan geven tot bijkomende financiële lasten of risico's, maar vormt een ondersteunende en inhoudelijk versterkende pijler binnen het traject. Complementair aan de inschrijving bij VDAB of bij Actiris, kan binnen de trajectbegeleiding, het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie en het vormingspakket NT2 respectievelijk aandacht besteed worden aan het professionele perspectief binnen de levensloopbaanoriëntatie en begeleiding bij diploma-erkenning, kennismaking met de Vlaamse arbeidsmarkt en sectoren, en contextgericht aanbod NT2. Ook het bijkomend aanbod binnen het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie en het activeringstraject is in dit verband relevant. Deze maatregelen dragen bij tot een snellere en duurzamere aansluiting op de arbeidsmarkt en ondersteunen inburgeraars bij het verwerven van economische zelfredzaamheid. De focus op activering binnen inburgering verkleint armoederisico's door gerichte ondersteuning en begeleiding.

1.2.3. Uitvoering en monitoring

De Vlaamse Regering evalueert om de drie jaar de uitvoering van specifieke onderdelen van het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en legt de resultaten van deze evaluatie ter kennisgeving en bespreking voor aan het Vlaams Parlement. Dit beleid wordt wetenschappelijk onderbouwd via systematische monitoring, beleidsverkenkend en beleidsevaluerend onderzoek, aangevuld met statistische analyses. Elementen die gemonitord zullen worden zijn onder meer de duur van het inburgeringstraject, de deelname van kandidaat-inwijkelingen aan het voortraject, de impact van de brede inzet op activering binnen inburgering en de verhoging van het taalniveau op de werkzaamheidsgraad, ... In dat kader worden onder meer analyses uitgevoerd op basis van administratieve gegevens en kunnen bevragingen worden georganiseerd bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst om relevante beleidsinformatie te verzamelen en te duiden.

Bij het onderzoeks- en evaluatietraject kunnen verschillende relevante actoren worden betrokken. Het gaat daarbij onder meer om maatschappelijke organisaties en middenveldactoren, zodat ook inzichten en signalen uit het werkveld structureel worden meegenomen in de beleidsvoorbereiding en -evaluatie.

2. Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

1. De participatieorganisatie

Een duidelijkere omschrijving van de opdrachten van de participatieorganisatie zorgt voor een gerichtere werking. De participatieorganisatie kan daardoor een hogere impact realiseren op de maatschappelijke participatie van personen van buitenlandse herkomst. Op die manier draagt de wijziging bij aan het beter realiseren van fundamentele grondrechten.

2. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

De inkomensgerelateerde retributie als een beperkte bijdrage voor het geheel van de door het EVA aangeboden dienstverlening binnen het inburgeringstraject, geldt zowel voor de rechthebbende inburgeraars als voor de verplichte inburgeraars. Hierdoor wordt tegemoetgekomen aan het arrest van het Grondwettelijk Hof 115/2023 van 20 juli 2023 dat een ongelijkheid vaststelde in de analoge retributieregeling voor NT2.

De vrijstellingscategorieën die niet gebaseerd zijn op een inkomenstoets worden opgeheven en de verhoogde tegemoetkoming wordt toegevoegd als inkomensgerelateerd criterium voor het verkrijgen van een verminderde retributie. Door dit criterium te hanteren, wordt de toegang tot een betaalbaar inburgeringstraject gegarandeerd voor personen met een beperkt inkomen, terwijl tegelijkertijd het principe van billijke bijdrage

naar draagkracht wordt gerespecteerd. Aan inburgeraars die over een beperkt inkomen beschikken, zal een sterk verminderde retributie worden gevraagd.

Door de invoering van inkomensgerelateerde vrijstellingscategorieën zal geëvalueerd worden of de persoon voldoende middelen heeft om de billijke bijdrage te betalen dan wel om een sterk verminderd bedrag te betalen. In beide gevallen is dit, aangezien rekening wordt gehouden met inkomen, geen onevenredige last. Er wordt dus rekening gehouden met het al dan niet beschikken over voldoende middelen in functie van het bepalen van de vergoeding.

De retributie is niet van toepassing voor inburgeraars ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Dit gelet op de specifieke context in Brussel waar nieuwkomers sinds 2022 verplicht zijn om een inburgeringstraject te volgen en ook gratis Nederlandstalige en Franstalige trajecten door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie worden aangeboden. Vlaanderen heeft de ambitie om iedereen in Brussel die dat wil de kans te geven om een Vlaams inburgeringstraject te volgen. In overeenstemming met het regeerakkoord blijft dit kosteloos, zowel voor verplichte als vrijwillige inburgeraars. Zo wordt vermeden dat Brusselse inburgeraars niet langer voor een Nederlandstalig traject van het Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering zouden kiezen. Om de drempel laag te houden, wordt voor de inwoners van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad een uitzondering voorzien.

De retributie is evenmin van toepassing voor de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen omdat zij niet kunnen rekenen op inkomsten van het gezin en gelet op hun bijzondere situatie. Voor deze groep kan de retributie de feitelijke toegankelijkheid van het traject belemmeren.

3. De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

De invoering van een vrijblijvend voortraject voor kandidaat-inwijkeling in het buitenland, en een verplicht voortraject voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden doet geen afbreuk aan grondrechten of het gelijkheidsbeginsel.

Voorliggend ontwerp van decreet voorziet in de toegang tot een voortraject, dat een introductie vormt op het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. Dit digitale zelfstudiepakket zal kandidaat-inwijkelingen beter voorbereiden op hun komst naar Vlaanderen en Brussel. In het land van herkomst is deelname aan het voortraject vrijblijvend. Voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden die zich in Vlaanderen vestigen, wordt het voortraject verplicht. De verplichting tot het volgen van het voortraject streeft een wettig en legitiem doel na, namelijk de integratie van nieuwkomers bevorderen en de (blijf)kansen van arbeidsmigranten versterken door hen beter te informeren en te beschermen tegen misbruik. De maatregel levert een substantiële bijdrage aan het realiseren van de doelstelling.

De maatregel is proportioneel: het voortraject is beperkt in omvang, digitaal en flexibel omgezet, en combineerbaar met andere verplichtingen. De retributie voor deelname wordt bewust laag gehouden om de toegankelijkheid te waarborgen. De maatregel voorziet bovendien in redelijke uitzonderingen. Personen die de verplichting niet kunnen behalen binnen de zes maanden wegens persoonlijke of medische redenen, kunnen uitstel krijgen. Voor personen met beperkte digitale vaardigheden wordt voor wie zich in Vlaanderen heeft gevestigd ondersteuning voorzien, en wie door beperkte leercapaciteiten de doelstellingen niet kan behalen, wordt vrijgesteld van de verplichting.

4. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling

De verhoging van het taalniveau van A2 naar B1 mondeling tijdens het inburgeringstraject doet geen afbreuk aan grondrechten of het gelijkheidsbeginsel. Deze verhoging van het taalniveau streeft een wettig en legitiem doel na, namelijk het verhogen van de kansen van inburgeraars in onze samenleving. Een goede taalkennis is dé basisvoorwaarde voor een succesvolle integratie van nieuwkomers. Het biedt de beste garantie op een succesvolle schoolcarrière en een job. Uit onderzoek blijkt dat het beheersen van de taal van de ontvangende samenleving (een "tweede taal") een belangrijke rol speelt in het integratietraject. Een goede beheersing van de taal zorgt voor kansen op vlak van welzijn, socialisering, toegang tot de arbeidsmarkt en het onderwijs. Nederlands leren loont ook op de arbeidsmarkt. Van wie A1 behaalt, is na 3 jaar gemiddeld 41% aan het werk, wie A2 behaalt 50% en wie B1 of meer behaalt 56%¹⁶.

Het verhogen van het taalniveau is daarnaast redelijk en evenredig. Zo worden er bijkomende maatregelen genomen en voldoende ondersteuning voorzien in de begeleiding van de inburgeraar gedurende dit leertraject. De inburgeraar krijgt een meer doorgedreven trajectbegeleiding met de focus op Nederlands leren en oefenen, en wordt gestimuleerd om deel te nemen aan oefenkansen Nederlands. Ook wordt het NT2-aanbod flexibel ingericht en aangepast aan de leefomstandigheden van de inburgeraar. Dit kan gaan om avond-, weekend- of dagonderwijs. Maar ook zelfstudie, lessen op de werkvloer of NT2-aanbod in vakantieperiodes. Verder zal ook rekening gehouden worden met de personen voor wie het onmogelijk is om dit niveau B1 mondeling te behalen. Op basis van objectieve criteria, opgenomen in het Vlaams NT2-afsprakenkader, kunnen beperkte leercapaciteiten vastgesteld worden. Tot slot wordt een vrijstelling voorzien voor alfa-cursisten voor de schriftelijke vaardigheden tot A1.

5. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

De bredere inzet op activering van inburgeraars, door het expliciet opnemen van het activeringstraject als onderdeel van het inburgeringstraject, draagt bij tot het beter realiseren van fundamentele grondrechten. Door inburgeraars actief te begeleiden naar werk, opleiding en maatschappelijke participatie, wordt hun recht op arbeid, onderwijs en volwaardige deelname aan het sociale en culturele leven concreet ingevuld.

6. De optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak

Deze bepalingen hebben geen impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel.

7. De verwerking van persoonsgegevens

Het opnemen van de bijkomende elementen inzake de verwerking van persoonsgegevens in het decreet van 7 juni 2013 verbetert de rechtszekerheid en transparantie voor de personen van wie de persoonsgegevens worden verwerkt in het kader van inburgerings- en taalbeleid. Hierdoor worden de persoonsgegevens verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is conform de principes van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

8. Optimalisering van het inburgeringstraject

De voorgestelde wijzigingen hebben geen impact op de grondrechten van de inburgeraar. De optimalisering van het inburgeringstraject beoogt integendeel een duidelijker en toegankelijker regelgevend kader. Door het inburgeringscontract vroeger in het traject te

¹⁶ 2 Pot, A., Keijzer, M., & De Bot, K. (2020). The language barrier in migrant aging. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 23(9), 1139-1157.

positioneren, wordt voor de inburgeraar sneller duidelijk welke doelstellingen hij moet bereiken, en kan hij sneller beroep doen op de dienstverlening die in het kader van het inburgeringstraject wordt aangeboden.

Ook de aanpassing en vereenvoudiging van de uitstelgronden hebben geen impact op de grondrechten van de inburgeraar. De schrapping van "werken of studeren" als reden voor uitstel van aanmelding of uitstel van ondertekening van het contract leidt niet tot een beperking van rechten. De verplichting om zich aan te melden en om het inburgeringscontract binnen de vooropgestelde termijnen te tekenen, hebben betrekking op procedurele stappen die te combineren zijn met werk of opleiding. De regelgeving blijft voorzien in een mogelijkheid tot opschorting van het inburgeringstraject, eens het contract is getekend, om medische of persoonlijke redenen en om redenen die verband houden met "werken of studeren", waardoor rekening wordt gehouden met situaties waarin de inburgeraar tijdelijk niet kan deelnemen aan het traject.

Daarnaast heeft ook de schrapping van de tijdsnorm van negen maanden uit de bepaling rond het attest van regelmatige lesbijwoning voor OKAN-leerlingen geen impact op de grondrechten van de inburgeraar. De schrapping van de tijdsnorm verhoogt net de rechtszekerheid en sluit aan bij de pedagogische expertise van de klassenraden, die bepalen wanneer een leerling de doelstellingen van het onthaalonderwijs heeft bereikt.

Ook vanuit het gelijkheidsbeginsel rijzen geen bezwaren. De aanpassingen rond de inhoud van het inburgeringscontract gelden uniform voor alle inburgeraars. De aanpassingen rond de termijnen voor ondertekening van het inburgeringscontract en voor de uitstelgronden gelden uniform voor alle verplichte inburgeraars. De aanpassing van de tijdsnorm van negen maanden uit de bepaling rond het attest van regelmatige lesbijwoning versterkt de gelijkheidsbehandeling tussen leerlingen, doordat attesten worden aanvaard op basis van doelbereiking in plaats van een tijdsnorm. De invoering van een algemene bepaling rond beperkte leercapaciteiten draagt bovendien bij tot de gelijke behandeling van inburgeraars omdat de mogelijkheid om rekening te houden met beperkte leermogelijkheden niet langer beperkt is tot verplichte inburgeraars.

3. Budgettaire impact

1. De participatieorganisatie

Deze bepaling heeft geen budgettaire impact.

2. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

Het voorliggende ontwerp van decreet voorziet in een inning van de retributie aan het begin van het inburgeringstraject voor alle dienstverlening die de agentschappen voor integratie en inburgering binnen dit traject aanbieden. Het decreet voorziet eveneens in een bijkomende, zij het beperkte, retributie per test, vanaf de derde test maatschappelijke oriëntatie. Het aantal vrijstellingscategorieën wordt verminderd tot twee, met de mogelijkheid tot automatische gegevensuitwisseling voor de vaststelling van deze vrijstellingen. Door deze vereenvoudiging wordt een daling van de administratieve kosten verwacht, aangezien zowel de behandeling van vrijstellingen als de opvolging van betalingen minder complex en minder arbeidsintensief wordt.

Daarnaast wordt de vrijstellingsregeling hervormd en inkomensgerelateerd gemaakt, waardoor de vrijstellingsbasis in de praktijk verkleint. Naar schatting zal ongeveer 19% minder inburgeraars in aanmerking komen voor een vrijstelling. Tevens wordt afgestapt van een volledige vrijstelling: wie aan de voorwaarden voldoet, betaalt een beperkte retributie. Deze elementen worden geacht een positieve budgettaire impact te hebben.

Daar staat tegenover dat voor elke inburgeraar die een traject aanvat een effectieve inning moet worden uitgevoerd, wat inherent een bijkomende administratieve kost met zich meebrengt. Bovendien blijft onzeker in welke mate vrijwillige inburgeraars die in de toekomst niet langer vrijgesteld zullen zijn, effectief bereid zullen zijn om de retributie te betalen om het traject te starten. Ook de verhoging van het vereiste taalniveau kan een invloed hebben op de mate waarin vrijwillige inburgeraars beslissen om het traject aan te vangen. Deze factoren beïnvloeden zowel de uiteindelijke opbrengsten als de administratieve lasten. De reële opbrengsten en kosten zullen gemonitord worden.

3. De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

De bepalingen met betrekking tot de invoering van een voortraject op inburgering hebben een budgettaire impact. Er zijn ongeveer 3.700 arbeidsmigranten die zich in het Vlaamse Gewest willen vestigen, 1.300 meerderjarige familieleden van arbeidsmigranten, en naar schatting 10.500 gezinsmigranten (met uitzondering van de familieleden van arbeidsmigranten en rekening houdend met een weigeringspercentage van 24% per jaar). We schatten het aantal kandidaat-inwijkelingen dat zich in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wil vestigen op 3.000 arbeidsmigranten (en hun familieleden) en 7.700 gezinsmigranten.

De meerkost vloeit voort uit de organisatie, dewelke een bijkomende personeelsinzet vergt voor de intake, begeleiding en didactische ondersteuning die voorzien wordt binnen het voortraject. Daarnaast brengt het voortraject recurrente kosten met zich mee, onder meer voor de licenties van het klantenportaal en het leerplatform.

De budgettaire impact is afhankelijk van het aantal personen dat effectief gebruik maakt van het aanbod. Hierbij merken we op dat de arbeidsmigranten die zich in Vlaanderen vestigen verplicht worden het voortraject te volgen terwijl het aanbod voor de andere kandidaat-inwijkelingen naar Vlaanderen en Brussel vrijblijvend is.

4. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling

De bepalingen met betrekking tot het taalniveau in voorliggende ontwerp van decreet hebben een budgettaire impact. Zoals opgenomen in de beleids- en begrotingstoelichting van 2026 worden bijkomende middelen structureel verankerd om de ambities met betrekking tot het verhoogde taalniveau te kunnen realiseren. Vanaf 2026 wordt daarom structureel 7.000 keuro toegekend aan de agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel ter versterking van het Nederlands van volwassenen.

5. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

Deze bepalingen hebben geen budgettaire impact.

6. De optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak

Deze bepalingen hebben geen budgettaire impact.

7. De verwerking van persoonsgegevens

De bepalingen hebben geen budgettaire impact.

8. Optimalisering van het inburgeringstraject

De bepalingen hebben geen budgettaire impact. Wel wordt verwacht dat de vereenvoudiging van de procedurele stappen in de opmaak van het inburgeringscontract en de versnelling van de trajectopstart zal leiden tot meer administratieve efficiëntie binnen de uitvoering.

Inspectie van Financiën

Voor het advies van de Inspectie van Financiën, wordt verwezen naar de totstandkomingsprocedure verderop in deze memorie van toelichting.

Begrotingsakkoord

Voor het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, wordt verwezen naar de totstandkomingsprocedure verderop in deze memorie van toelichting.

4. Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

1. De participatieorganisatie

Deze bepaling heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

2. De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

Deze bepalingen hebben geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

3. De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

De invoering van het voortraject inburgering heeft potentieel een impact op de organisatie van het inburgeringsbeleid in Brussel.

Het voortraject in het land van herkomst beoogt de kandidaat-inwijkeling die een visum tot langdurig verblijf in het Nederlandse taalgebied of tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad heeft aangevraagd, alsook de niet-visumplichtige vreemdeling die deze wil uitdrukt. De impact op Brussel hangt samen met de keuzevrijheid van nieuwkomers na aankomst in Brussel. Zij kunnen immers kiezen tussen het Vlaams inburgeringstraject bij Bon en een tweetalig traject bij de BAPA's¹⁷. Dit keuzerecht na aankomst moet in acht genomen worden bij de communicatie naar en toeleiding van kandidaat-inwijkelingen die zich nog in het buitenland bevinden, en kan gevolgen hebben voor de administratieve opvolging en de verdeling van opdrachten tussen de verschillende actoren in Brussel.

Het verplicht voortraject voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden is niet van toepassing in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad.

4. De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1 mondeling

¹⁷ BAPA: Bureau d'Accueil des Primo-Arrivants. Er zijn drie BAPA's in Brussel.

Het Vlaamse inburgeringstraject in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad wordt vormgegeven door het Agentschap Integratie en Inburgering – BON en het Huis van het Nederlands Brussel. Dit Vlaams inburgeringstraject, aangeboden in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad, is inhoudelijk identiek aan de inburgeringstrajecten in Vlaanderen. Gelet op de specifieke context in Brussel waar nieuwkomers sinds 2022 verplicht zijn om een inburgeringstraject te volgen tot het vereiste taalniveau A2, zal het taalniveau B1 mondeling van toepassing zijn voor de Vlaamse inburgeringstrajecten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad van zodra ook het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie beslist om het taalniveau op te trekken tot B1 mondeling. De Vlaamse Regering zal dit actief bepleiten in overleg met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie om de optrekking tot B1 mondeling zo snel mogelijk te realiseren. Op die manier wordt gewaakt over het Nederlandstalige en Vlaamse karakter van onze hoofdstad en houden we de drempel naar de Vlaamse inburgeringstrajecten in Brussel laag.

Verder hebben deze bepalingen geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen.

5. Een bredere inzet op activering binnen inburgering

Deze bepalingen hebben geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

6. De optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak

De voorgestelde bepalingen zorgen ervoor dat de rol van OCMW's duidelijker afgebakend wordt. Aan de autonomie van de OCMW's wordt evenwel niet geraakt. Zij bepalen zelf of een uitkeringsgerechtigde niet-prioritaire inburgeraar inburgering moet volgen. Zij kunnen ook opteren voor het uitsluitend opleggen van NT2-lessen of netwerkversterkende activiteiten, los van inburgering. Daarnaast kunnen zij vanuit hun regelgeving maatregelen opleggen wanneer zij inburgering (of een deel ervan) koppelen aan een uitkering.

7. De verwerking van persoonsgegevens

De bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens hebben geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

8. Optimalisering van het inburgeringstraject

Deze bepalingen hebben geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

Implementatie

De inwerkingtreding van voorliggend ontwerp van decreet wordt nader bepaald door de Vlaamse Regering en wordt beoogd voor 1 september 2027, met uitzondering van artikel 4. Artikel 4 van dit decreet zal in werking treden tien dagen na publicatie.

C. Totstandkomingsprocedure

1. Het advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 16 april 2026.

2. Het wetgevingstechnisch- en taaladvies 2026/128 werd ontvangen op 22 april 2026.

3. Het JoKER-advies (kind- en jongereneffectrapport) werd ontvangen op 27 april 2026.
4. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd verleend op 29 mei 2026.
5. Op 29 mei 2026 werd het ontwerp van decreet voor een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering.
6. Het advies van de strategische adviesraden werd ingewonnen.

De ontvangen adviezen werden onderzocht. De geformuleerde opmerkingen worden hieronder per advies inhoudelijk besproken. Enkel bij het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens geven de opmerkingen aanleiding tot aanpassing van de decretale bepalingen.

Op 9 juni 2026 deed de **Vlaamse Onderwijsraad (Vlor)** mee af te zien van advisering. Ze kijkt uit naar de concretisering van verschillende maatregelen in het uitvoeringsbesluit, en vraagt om de onderwijspartners te betrekken bij de verdere uitwerking van het decreet.

Op 9 juni 2026 verstrekte de **Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC)** het advies nr. 2026/060. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin een aantal elementen bijkomend wordt geïmplementeerd. Hieronder worden verschillende aspecten van het advies toegelicht met een bijhorende repliek.

- De VTC wijst erop dat het decreet terecht verwijst naar artikel 6, lid 1, e), AVG als rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens, maar merkt op dat een loutere verwijzing naar de AVG niet volstaat en dat verduidelijkt moet worden welke taak van algemeen belang wordt uitgevoerd.

In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 12 van de memorie van toelichting bij het decreet van 3 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid werd reeds uiteengezet welke taken van algemeen belang worden uitgevoerd door het EVA en de bevoegde overheidsinstanties en waarom de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is voor de uitvoering van die taken.

Daarnaast worden de doeleinden van de verwerking nader omschreven in artikel 46/7 van het decreet van 7 juni 2013. De VTC stelt vast dat deze doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn. Tevens merkt de VTC op dat de nagestreefde doeleinden nuttig en noodzakelijk zijn en dat een evenwicht bestaat tussen het algemeen belang en de rechten en vrijheden van de betrokkenen.

- De VTC vraagt om nader toe te lichten waarom sprake is van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid en welke partij zal instaan voor de behandeling van verzoeken van betrokkenen tot uitoefening van hun rechten.

In de toelichting bij artikel 13 van de memorie van toelichting bij het decreet van 3 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid werd reeds uiteengezet waarom het Agentschap Binnenlands Bestuur

en de agentschappen integratie en inburgering in het kader van de sanctioneringsprocedure optreden als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken. Meer bepaald werd toegelicht dat zij in het kader van de sanctioneringsprocedure eenzelfde gezamenlijk doel nastreven, namelijk de organisatie van de sanctioneringsprocedure wanneer verplichte inburgeraars hun inburgeringsplicht niet nakomen. Daarbij vervullen de betrokken instanties elk een eigen decretale rol. De agentschappen integratie en inburgering staan onder meer in voor de controle op de naleving van de inburgeringsplicht, de vaststelling van inbreuken en de overdracht van dossiers, terwijl de handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur instaan voor het opleggen van een administratieve geldboete. Voor de verwezenlijking van deze gemeenschappelijke doelstelling is een verwerking en uitwisseling van persoonsgegevens noodzakelijk.

Wat de uitoefening van de rechten van betrokkenen betreft, gelden de waarborgen van artikel 26 AVG. De verplichtingen inzake transparantie, informatieverstrekking en de uitoefening van de rechten van betrokkenen vloeien rechtstreeks voort uit de AVG en dienen door de verwerkingsverantwoordelijken te worden nageleefd. Daarnaast werd tussen het Agentschap Binnenlands Bestuur en de agentschappen integratie en inburgering reeds een onderlinge regeling vastgelegd, waarin, onder andere, het behandelen van verzoeken van betrokkenen is geregeld.

- De VTC wijst erop dat gelet op de aard van de verwerkingen, de uitwisseling van gevoelige persoonsgegevens en de betrokkenheid van meerdere verwerkingsverantwoordelijken, een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) noodzakelijk lijkt. De VTC verwijst daarbij naar haar lijst van verwerkingen waarvoor een GEB verplicht is.

Voor de belangrijkste gegevensverwerkingen waarop het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid steunt, werden inmiddels gegevensbeschermingseffectbeoordelingen uitgevoerd. Er werd namelijk een GEB opgemaakt voor het cliëntvolgsysteem ALLIS, dat wordt gebruikt voor de verwerkingsdoeleinden, vermeld in artikel 46/5 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Daarnaast werd een GEB uitgevoerd voor het dataplatform dat wordt gebruikt voor operationele, management- en beleidsrapportering. In deze beoordelingen werden de risico's voor betrokkenen in kaart gebracht en werden de nodige technische en organisatorische maatregelen vastgesteld om deze risico's te beperken. Overeenkomstig artikel 35 AVG zullen deze gegevensbeschermingseffectbeoordelingen waar nodig worden geactualiseerd wanneer belangrijke wijzigingen aan de betrokken verwerkingen daartoe aanleiding geven.

- De VTC wijst erop dat de woorden "categorieën van" in artikel 46/6, tweede lid, van het decreet van 7 juni 2013 niet moeten worden geschrapt, omdat dit de terminologie van de AVG is en daarmee het onderscheid wordt gemaakt tussen categorieën van persoonsgegevens en meer concrete persoonsgegevens.

Naar aanleiding van deze opmerking van de VTC wordt de verwijzing naar de "categorieën van persoonsgegevens" in het decreet behouden. Op die manier wordt aangesloten bij de terminologie van de AVG en blijft het onderscheid behouden tussen categorieën van persoonsgegevens en de meer concrete persoonsgegevens die onder die categorieën kunnen vallen.

- De VTC stelt vast dat de opname van gegevens over de plaats waar een persoon gedetineerd is, kan worden verantwoord voor zover die verwerking strikt beperkt blijft tot de organisatie en opvolging van het lesaanbod en niet leidt tot een verwerking van bijkomende gegevens over strafbare feiten, vervolgingen of veroordelingen.

Zoals in de memorie van toelichting reeds wordt verduidelijkt, strekt de verwerking van deze gegevens uitsluitend ertoe te kunnen bepalen of het lesaanbod binnen dan wel buiten een penitentiaire inrichting moet worden georganiseerd. De verwerking blijft beperkt tot hetgeen strikt noodzakelijk is voor dit doel.

Er wordt niet beoogd gegevens te verwerken over strafbare feiten, strafrechtelijke vervolgingen of veroordelingen als zodanig. De verwerking blijft beperkt tot wat strikt noodzakelijk is om het aanbod op een passende wijze te kunnen organiseren, rekening houdend met de concrete verblijfssituatie van de betrokkene.

- De VTC merkt op dat de categorie "gegevens over de persoonlijke situatie", vermeld in artikel 46/6, tweede lid, 5° van het decreet van 7 juni 2013, zeer ruim en vaag is. Daarnaast wijst de VTC erop dat de beoogde toevoegingen aan artikel 46/6, tweede lid, met name "17° gegevens over de deelname aan het voortraject" en "18° gegevens die nodig zijn om de retributie te bepalen en te innen" eveneens als ruime en vage categorieën beschouwd worden. Zij beveelt aan deze categorieën verder te preciseren in het ontwerp, minstens in de toelichting en eventueel ook via een uitvoeringsbesluit.

Wat de gegevens over de persoonlijke situatie betreft, werd in de toelichting bij artikel 14 van de memorie van toelichting bij het decreet van 3 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid reeds verduidelijkt welke persoonsgegevens onder de categorie "gegevens over de persoonlijke situatie, met inbegrip van gegevens over gezondheid" kunnen vallen. Daarbij werd onder meer toegelicht dat persoonsgegevens over gezondheid worden verwerkt voor zover zij noodzakelijk zijn voor de toepassing van de regelgeving inzake vrijstellingen, uitstel of opschorting van het inburgeringstraject. Daarnaast werd toegelicht dat gegevens over de persoonlijke situatie noodzakelijk kunnen zijn om een traject op maat te organiseren en het aanbod af te stemmen op de individuele situatie van de betrokkene.

De verwerking van deze gegevens blijft evenwel beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden vermeld in artikel 46/7. Het gaat niet om een open machtiging om om het even welke gegevens over de persoonlijke levenssfeer te verwerken. Enkel gegevens die relevant zijn voor de uitvoering van de decretale opdrachten en voor de begeleiding van de betrokkene kunnen worden verwerkt.

"De gegevens over de deelname aan het voortraject, vermeld in artikel 34/6" hebben uitsluitend betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn voor de organisatie, opvolging en administratieve afhandeling van dat voortraject. Het gaat onder meer om gegevens die toelaten na te gaan of de betrokkene tot de doelgroep behoort, of hij of zij werd geïnformeerd, bankgegevens (om te weten of de retributie voor het voortraject betaald werd) en of het voortraject werd voltooid. Deze verduidelijking wordt tevens in de memorie van toelichting toegevoegd.

Ten slotte wordt in de memorie van toelichting reeds verduidelijkt welke persoonsgegevens onder de categorie "gegevens die nodig zijn om de retributie te bepalen en te innen, vermeld in artikel 34/2, §5" ressorteren. Het betreft onder meer bankgegevens, gegevens over de werksituatie, het type inkomen, het feit of het inkomen hoger of lager is dan het leefloon en het recht op verhoogde tegemoetkoming. Deze persoonsgegevens worden uitsluitend verwerkt voor zover zij noodzakelijk zijn voor de toepassing van de decretale regeling inzake retributies.

- De VTC heeft geen bezwaar tegen de schrapping van de verwijzing naar de protocolverplichting, maar merkt op dat de verplichting om rekening te houden met artikel 8 van het e-govdecreet daardoor niet wordt afgeschaft of afgezwakt.

De verwijzing naar de protocolverplichting wordt geschrapt aangezien deze verplichting reeds voortvloeit uit het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer en andere toepasselijke regelgeving. De schrapping doet geen afbreuk aan de verplichting om, waar vereist, een protocol af te sluiten, een beraadslaging te vragen of een andere machtiging te verkrijgen. De schrapping heeft dan ook uitsluitend een wetgevingstechnische draagwijdte.

- De VTC stelt vast dat het aantal partijen waarmee gegevens worden uitgewisseld aanzienlijk is. Zij beoordeelt positief dat het decreet telkens de doeleinden bepaalt, maar adviseert om de aanname van verenigbaarheid in het ontwerp te verantwoorden of te beperken. Daarnaast merkt de VTC op dat niet altijd duidelijk is welke gegevens in welk kader worden uitgewisseld, waardoor de proportionaliteit niet kan worden beoordeeld.

De mogelijke ontvangers van persoonsgegevens worden telkens gekoppeld aan welbepaalde doeleinden die verband houden met de uitvoering van het integratie- en inburgeringsbeleid. Het betreft doeleinden die nauw met elkaar verbonden zijn en voortvloeien uit de decretale opdrachten van de betrokken entiteiten.

Gegevensuitwisselingen kunnen bovendien slechts plaatsvinden met inachtneming van de toepasselijke regelgeving inzake gegevensbescherming. Daarbij moet telkens worden nagegaan welke persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor het betrokken doeleinde en blijven de beginselen van doelbinding, minimale gegevensverwerking en proportionaliteit onverkort van toepassing. Voor zover vereist worden de concrete gegevensstromen verder uitgewerkt in protocollen, beraadslagingen, machtigingen of andere gegevensuitwisselingsinstrumenten. Daarin wordt nader bepaald welke gegevens voor welk doeleinde en met welke ontvangers worden uitgewisseld.

- De VTC is van oordeel dat een bewaartermijn van honderd jaar manifest te lang is, rekening houdend met de opgegeven finaliteit. Zij adviseert dat voor longitudinaal onderzoek enkel het gebruik van gecodeerde gegevens wordt toegelaten en merkt op dat in veel gevallen anonieme gegevens zullen volstaan voor beleidsdoeleinden.

Naar aanleiding van deze opmerking wordt de bewaartermijn in het ontwerp van decreet teruggebracht van honderd jaar naar dertig jaar.

Hierna wordt toegelicht op welke wijze de verschillende categorieën van gegevens in het kader van onderzoek worden bewaard, wanneer zij worden gepseudonimiseerd en ten slotte geanonimiseerd.

In het kader van bevestigingen bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst worden de contactgegevens (naam, adres) na de bevestiging vernietigd door het veldwerkbureau. Enkel de contactgegevens (naam, telefoonnummer en mailadres) van personen die hebben aangegeven mee te willen doen met mogelijk vervolgonderzoek, worden maximaal vijf jaar bewaard, maar zonder de mogelijkheid om de antwoorden van de bevestiging te koppelen aan deze personen. Deze bewaartermijn geeft het Agentschap Binnenlands Bestuur voldoende tijd om een vervolgonderzoek op te starten en te laten uitvoeren.

De persoonsgegevens in de antwoorden van de bevestiging worden na afronding van de bevestiging gepseudonimiseerd, waardoor identificatie van de respondent redelijkerwijze onmogelijk is. (vb. geboortjaar in plaats van geboortedatum, regio in plaats van gemeente, ...). Deze gepseudonimiseerde gegevens die gedurende dertig jaar bewaard worden, maken statistische analyses (zoals regressies op het kenmerk leeftijd) en gedetailleerde vergelijkingen tussen meerdere bevestigingen mogelijk.

Na dertig jaar worden de gegevens geanonimiseerd door deze antwoorden te hercoderen naar ruimere categorieën (vb. leeftijd 18-25 jaar, meer dan 3 kinderen, ...). De databank met geanonimiseerde gegevens kan dan zonder beperking in de tijd gebruikt worden voor wetenschappelijk en historisch onderzoek.

- De VTC wijst erop dat persoonsgegevens juist moeten zijn en zo nodig moeten worden geactualiseerd overeenkomstig artikel 5, lid 1, d), AVG. Zij merkt op dat het ontwerp hierover geen bepalingen bevat en beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke de nodige maatregelen neemt.

De verplichting om persoonsgegevens juist te houden en, waar nodig, te actualiseren, vloeit rechtstreeks voort uit artikel 5, lid 1, d), AVG. De verwerkingsverantwoordelijken zullen de nodige organisatorische en technische maatregelen treffen om de juistheid en actualiteit van de verwerkte persoonsgegevens te waarborgen. Deze verplichting geldt ongeacht of zij uitdrukkelijk in het decreet wordt herhaald. Hierover zullen dan ook geen bijkomende bepalingen worden opgenomen in het ontwerp van decreet.

- De VTC beveelt aan om het ontwerp aan te vullen met een verplichting om de informatie bedoeld in de artikelen 13 en 14 AVG en de communicatie over de rechten van betrokkenen op te nemen, zodat betrokkenen goed geïnformeerd worden en weten tot welke verwerkingsverantwoordelijke zij zich moeten richten.

De verplichtingen inzake transparantie, informatieverstrekking en de uitoefening van de rechten van betrokkenen vloeien rechtstreeks voort uit de AVG. Het komt aan de verwerkingsverantwoordelijken toe om de nodige maatregelen te treffen om aan deze verplichtingen uitvoering te geven. Hierover zullen geen bijkomende decretale regelingen uitgewerkt worden.

- De VTC wijst op artikel 32 AVG en benadrukt dat, gelet op het aantal gegevens en de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, bijzondere aandacht vereist is voor informatieveiligheid. Zij verwijst onder meer naar

pseudonimisering, versleuteling, toegangsbeheer, logging en het regelmatig testen en evalueren van beveiligingsmaatregelen.

De verplichtingen met betrekking tot informatieveiligheid vloeien rechtstreeks voort uit artikel 32 AVG. De verwerkingsverantwoordelijken zullen de nodige technische en organisatorische maatregelen treffen om een passend beveiligingsniveau te waarborgen, rekening houdend met de aard van de verwerking en de daaraan verbonden risico's. Zoals ook de VTC in haar advies opmerkt, dient de specificering van dergelijke maatregelen in beginsel niet in de regelgeving te worden opgenomen. Hierover zullen dan ook geen bijkomende bepalingen worden opgenomen in het ontwerp van decreet.

Op 1 juli 2026 verstrekke de **Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)** haar advies. Hieronder worden de elementen van het advies toegelicht met een bijhorende repliek.

De participatieorganisatie

- De SERV vindt het belangrijk ervaringsdeskundigheid mee te nemen relevant voor beleid en wil graag dat de toekomstige participatieorganisatie vertegenwoordigd blijft in o.a. de commissie diversiteit.

Binnen de opdracht 'aanspreekpunt zijn voor maatschappelijke en beleidsactoren' kan de participatieorganisatie deze rol blijven opnemen.

De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

- De SERV blijft geen voorstander van retributies, al is het belangrijk om de hoogte ervan af te stemmen op het inkomen. De SERV geeft aan dat ook een verlaagd tarief voor personen met een verhoogd armoederisico een aanzienlijke kost kan vormen en gaat ervan uit dat de hoogte van de (verminderde) retributie goed onderbouwd zal worden.

De concrete bedragen van de reguliere en de verminderde retributie worden vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering. Het uitgangspunt is dat alle inburgeraars een beperkte eigen bijdrage leveren aan de kosten van hun inburgeringstraject, waarbij de hoogte van de retributie wordt gedifferentieerd op basis van de gehanteerde inkomenscriteria. Bij de vaststelling van de bedragen zal worden nagegaan dat deze, rekening houdend met de gehanteerde inkomenscriteria, geen onevenredige financiële last vormen. Voor personen met een beperkt inkomen zal een sterk verminderd tarief gelden.

De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

- De SERV vraagt dat het voortraject voldoende meerwaarde biedt voor arbeidsmigranten, geen bijkomende administratieve of procedurele drempels creëert, proportioneel wordt vormgegeven en rekening houdt met de uiteenlopende behoeften van arbeidsmigranten. De SERV vraagt betrokken te blijven bij de verdere uitwerking van de voortrajecten.

Bij de voorbereiding van het ontwerp van wijzigingsdecreet werd uitgebreid overleg gevoerd met relevante stakeholders. Daarbij werden de Adviescommissie Economische Migratie (VOKA, UNIZO, Agoria, ACV, ACLVB, ABVV en SERV), de Werkgroep Migratie en Werknemersbescherming (Orbit, Fairwork Belgium, 11.11.11, ACV en Beweging.net), Internationale Huizen Leuven en Limburg, Enabel (THAMM-project), IOM, Relocation Belgium, Fragomen, Myria, LEVL en derdelands arbeidsmigranten betrokken. Daarnaast werd voor de ontwikkeling van de modules binnen het voortraject een afzonderlijke behoefteanalyse uitgevoerd met arbeidsmigranten, gezinsmigranten en relevante stakeholders. Uit deze analyse bleek inderdaad de nood aan een flexibel, modulair en digitaal aanbod dat op eigen tempo kan worden gevolgd, combineerbaar is met werk en andere verplichtingen, en rekening houdt met uiteenlopende informatiebehoeften. De resultaten van de bevragingen worden meegenomen bij de verdere ontwikkeling van het voortraject. Het voortraject heeft tot doel arbeidsmigranten beter voor te bereiden op hun verblijf en participatie in Vlaanderen, zonder de start op de arbeidsmarkt onnodig te vertragen.

Bij de voorbereiding van het voortraject werd overleg gevoerd met de Adviescommissie Economische Migratie. Ook bij de voorbereiding van het uitvoeringsbesluit en de verdere operationalisering zal afstemming plaatsvinden met de betrokken stakeholders.

De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1-mondeling

- De SERV vraagt om de bestaande verplichting voor ex-inburgeraars om binnen twee jaar na afronding van hun traject niveau B1-mondeling te behalen eerst te evalueren, alvorens een algemene B1-verplichting binnen het inburgeringstraject in te voeren. SERV onderschrijft een hoog ambitieniveau inzake taalverwerving, maar benadrukt dat maatwerk noodzakelijk blijft en dat taalverwerving en arbeidsmarktparticipatie elkaar niet mogen belemmeren. Volgens SERV zijn zowel het tempo als het beoogde taalniveau best afgestemd op het profiel van de inburgeraar, met aandacht voor een duurzame integratie op de arbeidsmarkt.

Omwille van technische redenen en aanpassingen aan het cliëntvolgsysteem is het niet mogelijk om betrouwbare cijfers te verkrijgen om de bestaande verplichting om B1 mondeling te behalen binnen de twee jaar na afronding te evalueren. Eerder evaluatieonderzoek bevestigt echter de noodzaak om het taalniveau van nieuwkomers in Vlaanderen te versterken¹⁸. Er worden voldoende ondersteuningsmaatregelen voorzien om inburgeraars te ondersteunen en begeleiden in hun NT2-traject. Zo voorzien de agentschappen bijkomende trajectbegeleiding zodat tijdig aangepast kan worden op de noden en wensen van de inburgeraar, wordt het NT2-traject zoveel als mogelijk aangepast naar de context van de inburgeraar, en worden oefenkansen opgenomen in het inburgeringstraject. Daarnaast blijven alfa-cursisten vrijgesteld van het taalniveau A2 schriftelijk en wordt een afzonderlijk taalniveauversterkend traject voorzien voor inburgeraars met beperkte leercapaciteiten op hun hoogst behaalde taalniveau.

- De commissie vraagt verduidelijking van de consequenties wanneer in de loop van het inburgeringstraject blijkt dat het behalen van het taalniveau B1-mondeling onhaalbaar is binnen een bepaalde termijn.

¹⁸ Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders © OECD 2023

Het voorliggend ontwerpdecreet voorziet geen vaste termijn waarbinnen het taalniveau B1 mondeling moet worden behaald. De voortgang van de taalverwerving wordt gedurende het inburgeringstraject nauw opgevolgd binnen de trajectbegeleiding. De agentschappen hebben daarbij de opdracht om de voortgang van de inburgeraar te monitoren en, waar nodig, tijdig bij te sturen in functie van diens noden, mogelijkheden en leertraject. Daarnaast wordt voorzien in een specifieke regeling voor inburgeraars die, ondanks voldoende motivatie en aantoonbare inspanningen, het taalniveau B1 mondeling niet kunnen bereiken omwille van beperkte leercapaciteiten. De betrokken inburgeraar kan vervolgens alsnog een inburgeringsattest behalen met een aangepast taalniveau, mits deelname aan een taalniveausterkend traject. Tot slot wijzigen we niets aan de huidige sanctiëring in het kader van de doelstellingen niet behalen.

- Tot slot vraagt SERV de nodige aandacht voor de randvoorwaarden die nodig zijn om het hogere taalniveau te realiseren. Daarbij benadrukt SERV het belang van een laagdrempelig en maatgericht NT2-aanbod, voldoende oefenkansen Nederlands, een goede combinatie van taalverwerving met werk of opleiding en een snelle toegang tot taaltrajecten voor nieuwkomers.

In het kader van het NT2-aanbod wordt nauw samengewerkt met collega-minister van Onderwijs om de nodige randvoorwaarden voor het NT2-aanbod te kunnen voorzien. Ook behouden de agentschappen integratie en inburgering de regierol over het NT2-aanbod zodat hiaten in het aanbod tijdig gesignaleerd kunnen worden. Deze elementen worden ook meegenomen in de verdere monitoring van de decreetswijziging. De verhoging van de taalambitie mag niet leiden tot een afname van de maatschappelijke of professionele participatie van inburgeraars. Het behalen van taalniveau B1 mondeling wordt daarom niet benaderd als een voorafgaande voorwaarde voor participatie, maar als een doelstelling die zoveel mogelijk wordt gerealiseerd in combinatie met participatie.

Bredere inzet op activering binnen het inburgeringstraject

- De SERV steunt de focus op het professionele perspectief binnen inburgering, maar vraagt meer duidelijkheid over de invulling van het activeringstraject, de afstemming met VDAB en de rolverdeling tussen de betrokken actoren.

Met de voorgestelde wijziging beoogt de Vlaamse Regering om het professionele perspectief breder en vroeger in het inburgeringstraject aan bod te laten komen. Daarom wordt de derde pijler hernoemd tot "activeringstraject". Die terminologische wijziging moet tot uiting brengen dat activering doorlopend aandacht krijgt binnen het traject, onder meer via de ganse trajectbegeleiding, in de cursus maatschappelijke oriëntatie en bij het leren van Nederlands als tweede taal. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om levensloopbaanoriëntatie, begeleiding bij diploma-erkenning, kennismaking met de Vlaamse arbeidsmarkt en sectoren, en contextgericht Nederlands leren.

Het activeringstraject in het kader van dit voorontwerp van decreet valt niet samen met het activeringstraject binnen de VDAB-regelgeving. Het voorontwerp creëert geen parallel arbeidsbemiddelingskader en neemt de opdrachten van VDAB of Actiris niet over. Het bijkomende aanbod dat binnen het activeringstraject kan worden georganiseerd, heeft een ondersteunend en aanvullend karakter en wordt afgestemd op de trajectbegeleiding, de

vormingspakketten binnen het inburgeringstraject en de reguliere dienstverlening van VDAB en Actiris.

Het voorontwerp van decreet verduidelijkt dus net de rolverdeling tussen de betrokken actoren. De agentschappen Integratie en Inburgering blijven verantwoordelijk voor de regie van het inburgeringstraject en kunnen binnen dat traject aandacht besteden aan het professionele perspectief, arbeidsmarktinformatie, diploma-erkenning, contextgericht Nederlands leren en economische zelfredzaamheid. VDAB behoudt zijn reguliere rol inzake arbeidsbemiddeling, begeleiding naar werk en activering binnen het werkgelegenheidsbeleid. Waar samenwerking nodig is, gebeurt die binnen de bestaande bevoegdheidsverdeling en met het oog op een betere afstemming van de dienstverlening aan de inburgeraar.

Indien bij de verdere uitvoering bijkomende afspraken nodig zijn, zullen die, zoals wordt voorzien in het uitvoeringsbesluit, worden uitgewerkt binnen de daarvoor geëigende samenwerkingskaders.

- De SERV vraagt aandacht voor snelle positieve werkervaringen, zonder de focus op duurzame tewerkstelling te verliezen.

De Vlaamse Regering deelt de bekommernis dat snelle toeleiding naar werk niet los mag worden gezien van duurzame tewerkstelling. Een eerste positieve werkervaring kan een belangrijke hefboom zijn voor verdere integratie, maar moet waar mogelijk worden ingebed in een traject dat rekening houdt met competentieversterking, taalverwerving, erkenning van diploma's en elders verworven competenties, en de verdere loopbaanontwikkeling van de inburgeraar. Daarom wordt binnen het inburgeringstraject ingezet op een brede benadering van economische zelfredzaamheid, waarbij werk, opleiding, taalverwerving en maatschappelijke participatie zoveel mogelijk in samenhang worden bekeken.

- De SERV pleit voor een parallelle en integrale benadering over beleidsdomeinen en bestuursniveaus heen, en voor ondernemerschap als volwaardige loopbaankeuze.

De bredere randvoorwaarden voor arbeidsmarktintegratie, zoals huisvesting, kinderopvang, mobiliteit of welzijn, worden niet binnen het integratie- en inburgeringsdecreet zelf geregeld. Dat neemt niet weg dat trajectbegeleiding een belangrijke schakel vormt om noden tijdig te detecteren en, waar nodig, toe te leiden naar reguliere voorzieningen of bevoegde partners. In bredere zin kan ook verwezen worden naar de afstemming en maatregelen in het kader van het horizontaal integratiebeleid.

Ook ondernemerschap kan, waar relevant voor de betrokkene, aan bod komen binnen arbeidsmarktinformatie, levensloopbaanoriëntatie of doorverwijzing naar passende dienstverlening. De verdere operationalisering hiervan gebeurt in samenwerking met de betrokken partners, met respect voor ieders opdracht en bevoegdheid.

Impact op VDAB-opdracht

- De SERV stelt vast dat het wijzigingsdecreet bij lezing geen extra taken voor VDAB lijkt te impliceren. Hij benadrukt wel dat een eventuele uitbreiding van de opdracht

of doelgroep van VDAB gepaard moet gaan met adequate financiering, zeker in het licht van de lopende onderhandelingen over de beheersovereenkomst.

De Vlaamse Regering bevestigt dat het voorontwerp van decreet geen uitbreiding beoogt van de decretale opdracht of doelgroep van VDAB ten opzichte van de huidige situatie. De voorgestelde wijzigingen situeren zich, zoals reeds aangegeven, binnen het integratie- en inburgeringsbeleid en hebben in hoofdzaak betrekking op de wijze waarop binnen het inburgeringstraject meer aandacht wordt besteed aan activering. De bredere invulling van het activeringstraject heeft een aanvullend en ondersteunend karakter binnen het inburgeringstraject en wijzigt de arbeidsbemiddelingsopdracht van VDAB niet.

Op 6 juli 2026 verstrekte de **Vereniging van Vlaamse steden en gemeenten (VVSG)** haar advies. Hieronder worden de elementen van het advies toegelicht met een bijhorende repliek.

De participatieorganisatie

- De VVSG vraagt zowel de VVSG als lokale besturen structureel te betrekken bij de verdere uitwerking.

De lokale besturen en de VVSG hebben een belangrijke rol bij het versterken van participatie en emancipatie van personen van buitenlandse herkomst. Vanuit haar rol als netwerkorganisatie zal de participatieorganisatie samenwerken met lokale besturen en andere actoren.

- De VVSG vraagt een duidelijke governance, waarbij aangeduid wordt wie wat doet, wat gratis of betalend is, waar lokale besturen terecht kunnen en hoe overlap met AgII wordt vermeden.

De participatieorganisatie krijgt een eigen, afgebakende opdracht: terreinwerking versterken, kennis verzamelen en verspreiden, en fungeren als aanspreekpunt voor beleids- en maatschappelijke actoren. De werking van de participatieorganisatie is daarbij complementair aan die van de Agentschappen Integratie en Inburgering en lokale besturen, zodat overlap wordt vermeden en samenwerking wordt versterkt.

- De VVSG benadrukt dat participatie nauw samenhangt met gelijke kansen, antidiscriminatie en antiracisme. Lokale besturen hebben nood aan een geïntegreerde ondersteuning, niet aan versnipperde beleidskaders.

De rol van de participatieorganisatie is complementair. Deze complementariteit geldt ook voor haar opdrachten in het wegwerken van participatiedrempels zoals racisme en discriminatie. Een geïntegreerde benadering blijft essentieel om versnippering van ondersteuning en beleidskaders te vermijden. De participatieorganisatie zal via haar netwerk oog hebben voor wat er op het terrein en qua beleid gebeurt door welke actoren. We verwachten van actoren dat ze samenwerken en elkaar versterken.

De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

- De VVSG vraagt om de invoering van de retributie en de verminderingen systematisch te monitoren, met bijzondere aandacht voor de instroom in het inburgeringstraject, met name voor de rechthebbende inburgeraars. De VVSG vraagt om de deelname van rechthebbende inburgeraars afzonderlijk te monitoren en bij een dalende instroom snel bij te sturen. Een hogere financiële drempel kan rechthebbende inburgeraars ontmoedigen om een traject te starten.

Het is belangrijk te benadrukken dat met deze wijziging geen retributie wordt ingevoerd, maar dat het bestaande systeem wordt hervormd. Daarbij wordt uitgegaan van het principe dat alle inburgeraars een beperkte eigen bijdrage leveren aan de kosten van hun inburgeringstraject, waarbij de hoogte van de retributie wordt gedifferentieerd op basis van de gehanteerde inkomenscriteria. Voor personen met een beperkt inkomen zal een sterk verminderd tarief gelden.

Een beperkte eigen bijdrage is bovendien niet alleen billijk, maar onderstreept ook de waarde van het inburgeringstraject en versterkt het engagement waarmee het wordt aangevat. Zij past binnen een inburgeringsbeleid dat uitgaat van wederkerigheid en gedeelde verantwoordelijkheid.

De Vlaamse Regering wil rechthebbende inburgeraars maximaal bereiken en stimuleren om deel te nemen aan een inburgeringstraject. Daarom loopt momenteel een onderzoek naar de motivaties, beweegredenen en ervaringen van rechthebbende inburgeraars met betrekking tot inburgering. Het onderzoek heeft tot doel een breed inzicht te verwerven in de factoren die de deelname aan een inburgeringstraject bevorderen of belemmeren. De mogelijke impact van de retributie maakt daar deel van uit en krijgt binnen het onderzoek bijzondere aandacht. Op basis van de resultaten zullen aanbevelingen worden geformuleerd om de deelname van rechthebbende inburgeraars verder te ondersteunen en te stimuleren. De resultaten van dit onderzoek zullen tevens een belangrijke basis vormen voor de verdere beleidsopvolging op dit vlak.

- De VVSG vraagt om, naast de effecten van de retributie op de deelname en toegankelijkheid voor kwetsbare groepen, ook de mogelijke financiële en administratieve gevolgen voor de OCMW's op te volgen. Volgens de VVSG kan de hervorming aanleiding geven tot bijkomende ondersteuningsvragen bij de OCMW's.

De hervorming houdt rekening met de mogelijke impact van de retributie op de deelname en toegankelijkheid voor kwetsbare groepen. Bij het bepalen van de hoogte van de retributie wordt rekening gehouden met de financiële situatie van de inburgeraar op basis van de gehanteerde inkomenscriteria. Daarnaast wordt voorzien in een sterk verminderd tarief voor personen met een beperkt inkomen. Bij de verdere uitwerking van de regeling in het uitvoeringsbesluit zal ook aandacht worden besteed aan de uitvoeringsmodaliteiten, met het oog op een redelijke en werkbare toepassing van de regeling voor alle inburgeraars.

De mogelijke gevolgen voor de OCMW's kunnen worden meegenomen in de verdere beleidsopvolging van de regeling. Signalen en ervaringen vanuit lokale besturen en het werkveld blijven daarbij belangrijke bronnen van informatie.

- De VVSG vraagt duidelijkheid over de concrete kostprijs van het volledige inburgeringstraject, met inbegrip van het NT2-traject.

Het bedrag van de retributie voor de dienstverlening van de agentschappen Integratie en Inburgering zal nader worden bepaald in het uitvoeringsbesluit. Voor het NT2-traject gelden afzonderlijke inschrijvingsgelden, die worden geregeld binnen de regelgeving van Onderwijs. Een aanpassing van deze inschrijvingsgelden maakt dan ook geen deel uit van voorliggende decreetswijziging. Er wordt wel gestreefd naar afstemming tussen beide regelingen.

- De VVSG vraagt om de criteria voor het verminderde tarief en de bijhorende bewijsvoering verder te verduidelijken en de toepassing ervan zo eenvoudig en werkbaar mogelijk te organiseren, zodat onnodige administratieve lasten en vertragingen voor inburgeraars en lokale besturen worden vermeden.

De vragen die de VVSG formuleert met betrekking tot de interpretatie van de criteria hebben betrekking op een categorie die reeds sinds de invoering van de huidige retributieregeling wordt toegepast, namelijk inburgeraars die een inkomen verwerven via maatschappelijke dienstverlening of een leefloon, of die ten laste zijn van personen die een inkomen verwerven via maatschappelijke dienstverlening of een leefloon. Voor deze categorie worden in voorliggend ontwerp geen inhoudelijke wijzigingen aangebracht. Er worden dan ook geen gevolgen verwacht voor de bestaande toepassing ervan. Eventuele vragen over de concrete interpretatie of toepassing kunnen verder operationeel worden uitgeklaard binnen de uitvoering van de regeling.

De agentschappen Integratie en Inburgering zullen instaan voor de toepassing van de regeling. De concrete modaliteiten voor de toepassing van het verminderde tarief zullen verder worden uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit, met aandacht voor een eenvoudige en werkbare procedure. Er zal maximaal worden ingezet op automatische gegevensuitwisseling en het gebruik van authentieke gegevensbronnen.

De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

- VVSG ondersteunt de invoering van het voortraject als zinvolle voorbereiding op het inburgeringstraject en als een manier om een leemte op te vullen voor derdelands arbeidsmigranten die niet verplicht zijn het volledige inburgeringstraject te volgen. VVSG vraagt daarbij aandacht voor een goede afstemming met lokale besturen, tijdige informatieverstrekking, gegevensuitwisseling en praktische ondersteuning voor betrokken diensten.

Bij de verdere operationalisering van het voortraject wordt aandacht besteed aan een goede afstemming met de betrokken actoren. De concrete modaliteiten inzake informatieverstrekking, samenwerking en gegevensuitwisseling worden geanalyseerd en zullen worden uitgewerkt binnen het samenwerkingskader met de betrokken partners.

- VVSG vraagt bijkomende aandacht voor de uitdagingen waarmee lokale besturen worden geconfronteerd ten aanzien van EU-arbeidsmigranten, die als rechthebbende inburgeraars doorgaans geen inburgeringstraject volgen.

De opmerking van VVSG betreft een bredere doelgroep dan deze waarop het voorliggende ontwerp van decreet betrekking heeft. Het voortraject richt zich op kandidaat-inwijkelingen

in het buitenland en derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden. De uitdagingen met betrekking tot EU-arbeidsmigranten situeren zich buiten de onmiddellijke scope van de voorgestelde maatregel. De opmerking wordt evenwel meegenomen als aandachtspunt binnen het bredere inburgeringsbeleid, in het bijzonder met betrekking tot het bereiken en ondersteunen van rechthebbende inburgeraars.

De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1-mondeling

- VVSG onderschrijft het belang van een sterke kennis van het Nederlands voor participatie en arbeidsmarktintegratie en steunt de ambitie om het taalniveau te verhogen naar B1-mondeling, mits voldoende aandacht wordt besteed aan uitzonderingen voor personen voor wie het behalen van dit niveau niet haalbaar is.
- VVSG benadrukt het belang van haalbare en maatgerichte trajecten voor inburgeraars. Hoewel VVSG de aandacht voor cursisten in alfabetisering en personen met beperkte leercapaciteiten positief beoordeelt, vraagt zij voldoende ruimte voor individuele trajecten, realistische termijnen en een goede afstemming tussen de betrokken partners bij de begeleiding van deze doelgroepen.

Het voorontwerp van wijzigingsdecreet vertrekt vanuit de ambitie om de Nederlandse taalvaardigheid van inburgeraars te versterken. Daarbij wordt rekening gehouden met de grote diversiteit binnen de doelgroep en de verschillende leertrajecten die inburgeraars doorlopen.

Het vooropgestelde taalniveau B1 mondeling vormt een gemeenschappelijke doelstelling, maar het traject naar het behalen van dit niveau kan verschillen naargelang de behoeften, mogelijkheden en context van de inburgeraar. De trajectbegeleiding speelt hierbij een belangrijke rol door de voortgang van de taalverwerving op te volgen en, waar nodig, het traject tijdig bij te sturen zodat de inburgeraar optimaal wordt ondersteund in het bereiken van de taaldoelstelling.

Daarnaast voorziet het ontwerpdecreet in een specifieke regeling voor inburgeraars die, ondanks voldoende motivatie en aantoonbare inspanningen, het taalniveau B1 mondeling niet kunnen bereiken omwille van beperkte leercapaciteiten. Deze beperkte leercapaciteiten worden vastgesteld door het centrum voor volwassenenonderwijs dat het NT2-traject verzorgt. In dat geval kan de betrokkene alsnog een inburgeringsattest behalen aan een aangepast taalniveau, mits deelname aan een taalniveauversterkend traject. Tot slot blijft ook de vrijstelling behouden voor alfa-cursisten voor de schriftelijke vaardigheden.

- VVSG vraagt aandacht voor het belang van een goede afstemming tussen taalverwerving en arbeidsmarktparticipatie. De VVSG geeft aan dat de verwachtingen rond taal leren en werken elkaar in de praktijk onder druk zetten, waardoor taaltrajecten vertraging kunnen oplopen. VVSG vraagt daarom meer aandacht voor geïntegreerde trajecten, oefenkansen Nederlands op de werkvloer en een versterkte samenwerking tussen de betrokken partners.

De doelstelling van het inburgeringsbeleid is om nieuwkomers zo snel mogelijk en duurzaam te laten participeren aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Taalverwerving en arbeidsmarktparticipatie worden daarbij niet als tegengestelde doelstellingen

beschouwd, maar als elkaar versterkende hefboomen. Daarom wordt ingezet op een geïntegreerde aanpak waarbij het leren van het Nederlands zoveel mogelijk gekoppeld wordt aan de leef-, leer- en werkomgeving van de inburgeraar.

In dit kader wordt blijvend ingezet op een goede afstemming tussen de betrokken partners, waaronder de agentschappen, VDAB, NT2-aanbieders, werkgevers en lokale besturen. Dit moet ervoor zorgen dat taalverwerving en participatie elkaar maximaal versterken en dat inburgeraars de nodige ondersteuning krijgen om hun taalcompetenties verder te ontwikkelen zonder onnodige drempels voor deelname aan de arbeidsmarkt.

Daarnaast krijgen oefenkansen Nederlands een prominentere plaats binnen het inburgeringstraject. Oefenkansen vormen een waardevolle aanvulling op het formele NT2-aanbod omdat zij inburgeraars de mogelijkheid bieden om de kennis uit de formele lessen om te zetten in de praktijk. Samen met de trajectbegeleider wordt bekeken welke vormen van oefenkansen een meerwaarde kunnen bieden binnen het individuele leertraject, rekening houdend met de noden, mogelijkheden en doelstellingen van de inburgeraar.

- VVSG vraagt aandacht voor een betere afstemming tussen taalaanbieders om een vlotte doorstroom van cursisten te ondersteunen. Volgens VVSG kunnen verschillen in beoordeling en trajectopbouw leiden tot herhaling, vertraging of onvoldoende voorbereiding op een volgend niveau. VVSG pleit daarom voor meer samenhang en transparantie binnen het taalaanbod, zodat cursisten, lokale besturen en andere betrokken partners kunnen rekenen op een duidelijk en afgestemd traject.

De Vlaamse Regering onderschrijft het belang van een goede afstemming binnen het NT2-landschap. De agentschappen nemen vanuit hun regierol signalen over noden en knelpunten mee op en faciliteren waar nodig de samenwerking tussen betrokken partners. De inrichting en inhoudelijke afstemming van het formele NT2-aanbod behoren evenwel tot de bevoegdheden van de minister bevoegd voor Onderwijs en de onderwijsverstrekkers.

Verankering van oefenkansen Nederlands

- De VVSG vraagt om het begrip 'oefenkansen Nederlands' duidelijk af te bakenen, hieraan heldere doelstellingen te koppelen en een kwaliteitskader uit te werken om de impact en kwaliteit van het aanbod beter te kunnen opvolgen.

In het voorliggende ontwerp van wijzigingsdecreet wordt een algemene definitie van oefenkansen Nederlands opgenomen, waarin zowel de doelstelling, het kader als de mogelijke organiserende partners worden omschreven. De concrete invulling en kwaliteitsbewaking behoren tot de verantwoordelijkheid van de betrokken partners. Zij kunnen hierbij rekenen op de ondersteuning en adviesrol van de agentschappen Integratie en Inburgering.

- De VVSG vraagt om de coördinerende rol van het Agentschap Integratie en Inburgering inzake oefenkansen Nederlands nader te verduidelijken, met bijzondere aandacht voor de scope van deze opdracht, de verhouding tot bestaande lokale en regionale overlegstructuren en de betrokkenheid van lokale besturen.
- Ook vraagt de VVSG om bij taalpromotieacties maximaal voort te bouwen op bestaande lokale expertise en initiatieven. Daarbij vraagt de VVSG om de rol van

lokale besturen en gespecialiseerde organisaties te erkennen en het Agentschap Integratie en Inburgering vooral in te zetten als ondersteunende, verbindende en versterkende partner.

De coördinerende opdracht heeft betrekking op de afstemming van vraag en aanbod van oefenkansen Nederlands in Vlaanderen en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Vanuit zijn nauwe contacten met zowel de doelgroep als de aanbiedende partners is het Agentschap Integratie en Inburgering het best geplaatst om deze opdracht op te nemen. Daarbij bouwt het verder op de expertise die het de voorbije jaren heeft ontwikkeld in het ondersteunen en begeleiden van partners bij de uitbouw van kwalitatieve oefenkansen Nederlands. De coördinerende rol doet geen afbreuk aan bestaande lokale en regionale samenwerkingsverbanden, maar heeft net tot doel deze te versterken en waar nodig te verbinden. Lokale besturen, organisaties en andere partners staan in eerste instantie in voor het aanbieden van oefenkansen Nederlands. Het Agentschap Integratie en Inburgering neemt hierbij een ondersteunende en coördinerende rol op. Enkel wanneer uit de afstemming van vraag en aanbod blijkt dat er ondanks deze lokale inspanningen blijvende hiaten of tekorten bestaan, kan het agentschap bijkomende taalpromotieacties opzetten of aanvullend aanbod voorzien.

- De VVSG vraagt om de regierol van lokale besturen inzake oefenkansen Nederlands expliciet te erkennen, ondersteunen en structureel te financieren. Daarbij wijst de VVSG erop dat lokale besturen reeds een centrale rol opnemen in de organisatie en afstemming van oefenkansen voor een brede doelgroep van anderstaligen en vraagt zij dat hiervoor ook structurele middelen worden voorzien.

De bijkomende structurele middelen van 7 miljoen euro voor de agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel is niet beperkt tot de coördinatie van oefenkansen Nederlands. Deze middelen worden ingezet voor de bredere versterking van de dienstverlening in het kader van de verhoging van het vereiste taalniveau naar B1 mondeling. Daarnaast wordt de belangrijke rol die lokale besturen vandaag opnemen bij de organisatie van oefenkansen Nederlands erkend. Lokale besturen zijn in vele gevallen goed geplaatst om, samen met lokale partners, in te spelen op specifieke noden binnen hun grondgebied. Tegelijk blijkt uit de praktijk dat het aanbod van oefenkansen sterk verschilt naargelang de regio, de doelgroep en het taalniveau en dat op verschillende plaatsen nog hiaten bestaan. Daarom wordt ingezet op een breed netwerk van actoren dat, naast lokale besturen, ook verenigingen, werkgevers, onderwijsverstrekkers en andere partners omvat. Wanneer uit de coördinatie van vraag en aanbod blijkt dat er specifieke noden of tekorten bestaan, wordt bekeken welke gerichte acties of ondersteuning noodzakelijk zijn om deze hiaten op te vangen.

- De VVSG vraagt om de doelstelling en uitvoering van oefenkansen Nederlands verder te verduidelijken, in het bijzonder wanneer deze een grotere rol krijgen binnen de trajectopvolging van inburgeraars. Daarnaast vraagt de VVSG aandacht voor een beperkte registratielast, duidelijke afspraken rond gegevensdeling en het vermijden van bijkomende administratieve lasten voor betrokken partners.

Oefenkansen Nederlands versterken het formele taalleertraject door inburgeraars bijkomende mogelijkheden te bieden om Nederlands te oefenen in hun dagelijkse leefomgeving. Daarom worden zij geïntegreerd in het Nederlandse leertraject en op verschillende momenten afgestemd op de noden en leervraag van de inburgeraar. Bij de

verdere operationalisering wordt gewaakt over een proportionele registratie en een beperking van de administratieve lasten voor de betrokken partners.

- Tot slot vraagt de VVSG om de afstemming tussen lokale, regionale en Vlaamse initiatieven rond oefenkansen Nederlands te versterken en een systematisch overzicht van het beschikbare aanbod te ontwikkelen. Daarnaast vraagt de VVSG om deze informatie breed toegankelijk te maken zodat partners gericht kunnen samenwerken, doorverwijzen en ondersteuning op elkaar kunnen afstemmen.

De aangegeven aandachtspunten sluiten nauw aan bij de coördinerende rol die aan de agentschappen integratie en inburgering, en het Huis van het Nederlands Brussel wordt toegekend. Bij de verdere operationalisering van deze opdracht zal bijzondere aandacht worden besteed aan de afstemming tussen initiatieven, de inventarisatie van het aanbod en het ontsluiten van relevante informatie voor betrokken partners.

Versterkte inzet op activering

- De VVSG ondersteunt de focus op activering, maar vraagt een expliciete rol voor lokale besturen en OCMW's en hun betrokkenheid bij de verdere uitwerking van het activeringstraject.

Het voorontwerp van decreet bevestigt volgens de Vlaamse Regering de versterkte inzet op activering binnen het inburgeringstraject, zonder afbreuk te doen aan de bestaande opdrachten van VDAB, Actiris, OCMW's en lokale besturen. Werkzoekenden begeleiden naar werk blijft in de eerste plaats de opdracht van de bevoegde activeringsregisseurs. Voor leefloongerechtigden blijft het OCMW de activeringsregisseur binnen de contouren van zijn opdrachten inzake maatschappelijke integratie en maatschappelijke dienstverlening. De voorliggende decretale wijzigingen brengen hierin geen verandering.

Het activeringstraject in het kader van dit voorontwerp van decreet valt niet samen met het activeringstraject binnen de OCMW-regelgeving. Het voorontwerp creëert geen parallel arbeidsbemiddelingskader en neemt de opdrachten van de OCMW's niet over. Het bijkomende aanbod dat binnen het activeringstraject kan worden georganiseerd, heeft een ondersteunend en aanvullend karakter en wordt afgestemd op de trajectbegeleiding, de vormingspakketten binnen het inburgeringstraject en de reguliere dienstverlening van de OCMW's.

Net omdat meerdere partners betrokken kunnen zijn bij dezelfde persoon, blijft samenwerking noodzakelijk. In het uitvoeringsbesluit wordt daarom voorzien in afspraken tussen de agentschappen Integratie en Inburgering enerzijds en de activeringsregisseurs VDAB, Actiris en de OCMW's anderzijds omtrent de geïntegreerde begeleiding van gemeenschappelijke klanten. Daarbij wordt gestreefd naar een afgestemde dienstverlening waarbij de expertise van elke partner maximaal wordt benut.

- De VVSG vraagt om dubbele trajecten, overlappende begeleiding en versnipperde dienstverlening te vermijden. Zij verwijst daarbij naar het project rond geïntegreerde begeleiding dat samen met het Agentschap Integratie en Inburgering werd opgestart.

De Vlaamse Regering onderschrijft het belang van een geïntegreerde en afgestemde begeleiding van gemeenschappelijke klanten. In dat verband wordt inderdaad verder gebouwd op het project rond geïntegreerde begeleiding, dat in samenwerking met de VVSG wordt uitgewerkt. De inzichten uit dat traject kunnen worden benut om de samenwerking op het terrein verder te concretiseren, onder meer via operationele afspraken, gegevensuitwisseling waar passend en goede praktijken. Dit laat toe om de dienstverlening beter op elkaar af te stemmen, dubbele bevragingen te vermijden en inburgeraars efficiënter te begeleiden.

- De VVSG vraagt om ook bij de ondersteuning van werkgevers de lokale besturen te betrekken, zowel vanuit hun rol als regisseur van lokaal beleid rond werk en sociale economie als vanuit hun rol als werkgever.

De Vlaamse Regering neemt ook deze opmerking mee in de verdere uitvoering. De ondersteuning van werkgevers rond taal, integratie en inclusieve werkvloeren wordt opgevat als complementair aan bestaande initiatieven en partnerschappen. Waar relevant zullen lokale besturen en andere lokale partners daarbij worden betrokken. Dit geldt des te meer waar lokale besturen zelf inspanningen leveren rond taalbeleid, sociale economie, inclusieve werkvloeren of de begeleiding van anderstalige werknemers.

- De VVSG geeft aan dat taalcoaching op de werkvloer een belangrijke hefboom is om taalverwerving en werk te combineren.

De Vlaamse Regering deelt de inschatting dat taalcoaching op de werkvloer een belangrijke hefboom kan zijn om taalverwerving en duurzame tewerkstelling met elkaar te verbinden. Taalcoaching kan ertoe bijdragen dat nieuwkomers sneller werkervaring opdoen, zonder dat taalverwerving wordt losgekoppeld van de concrete werkcontext. Bij de verdere uitwerking wordt daarom ingezet op een complementaire aanpak, waarbij de ondersteuning van werkgevers en werkvloeren wordt afgestemd op de bestaande opdrachten en expertise van de betrokken partners, waaronder VDAB, de agentschappen Integratie en Inburgering, lokale besturen, sectoren en gespecialiseerde aanbieders.

- De VVSG vraagt tot slot aandacht voor een bredere groep nieuwkomers, die de doelgroep van inburgering overstijgt, waarmee lokale besturen en OCMW's in de praktijk werken.

De Vlaamse Regering merkt op dat de voorliggende decretale wijzigingen binnen het activeringstraject betrekking hebben op het inburgeringstraject en dus op de begeleiding van personen die binnen het toepassingsgebied van inburgering vallen. Dit doet geen afbreuk aan het feit dat lokale besturen, OCMW's en andere partners vanuit hun eigen opdrachten ook ondersteuning bieden aan andere groepen nieuwkomers en anderstaligen. Voor wat betreft de ondersteuning van (lokale) besturen, voorzieningen en werkvloeren in het kader van taalbeleid, taalpromotie en integratiewerk vanuit de agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel kan echter indirect ook een bredere groep bereikt worden van klanten en werknemers die niet noodzakelijk tot de doelgroep van het inburgeringsbeleid behoren.

Centralisering van regie en sanctionering

- De VVSG waarschuwt dat centralisering van regie en sanctionering niet mag leiden tot een uitholling van de rol van lokale besturen en OCMW's, en pleit voor duidelijke afspraken, gegevensdeling en geïntegreerde begeleiding.

De Vlaamse Regering geeft aan dat de voorgestelde centralisering een afgebakende scope en doelstelling heeft. Zij heeft betrekking op de regie over het inburgeringstraject en op de sanctionering binnen het kader van het Vlaamse inburgeringsbeleid. De hervorming doet geen afbreuk aan de wettelijke opdrachten van OCMW's in het kader van maatschappelijke integratie en maatschappelijke dienstverlening.

De centralisering beoogt de huidige regeling te vereenvoudigen. Vandaag moet in bepaalde gevallen worden nagegaan of ABB, VDAB of het OCMW bevoegd is om op te treden als sanctionerende instantie. Dat zorgt in de praktijk voor complexiteit, vertraging en bijkomende administratieve lasten, terwijl die situaties zich slechts beperkt voordoen. Door de regie over het inburgeringstraject bij de agentschappen Integratie en Inburgering te leggen en de sanctionering binnen het inburgeringsbeleid bij ABB te centraliseren, wordt het systeem duidelijker, consistent en beter werkbaar.

Dit betekent niet dat samenwerking met OCMW's, VDAB en Actiris minder belangrijk wordt. Integendeel: bij gemeenschappelijke klanten blijft afstemming noodzakelijk. In het uitvoeringsbesluit wordt daarom voorzien in afspraken tussen de agentschappen Integratie en Inburgering enerzijds en de activeringsregisseurs VDAB, Actiris en de OCMW's anderzijds omtrent de geïntegreerde begeleiding van gemeenschappelijke klanten. Daarbij wordt gestreefd naar een afgestemde dienstverlening waarbij de expertise van elke partner maximaal wordt benut.

- De VVSG vraagt aandacht voor de geplande federale wijzigingen aan de OCMW-dienstverlening voor vreemdelingen, in het bijzonder waar integratie-inspanningen een rol zouden spelen in het kader van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. Zij vraagt om de Vlaamse en federale regelgeving goed op elkaar af te stemmen.

De Vlaamse Regering erkent dat afstemming tussen beleidsniveaus belangrijk is wanneer verschillende regelgevende kaders op dezelfde personen kunnen inwerken. De voorgestelde wijziging binnen het Vlaamse inburgeringsbeleid regelt evenwel enkel de regie en sanctionering binnen het inburgeringstraject. Voor zover federale wijzigingen nieuwe opdrachten of beoordelingskaders voor OCMW's meebrengen, zullen de gevolgen daarvan verder moeten worden beoordeeld en opgevolgd.

- De VVSG wijst daarnaast op het risico van dubbele sanctionering en vraagt dat wordt vermeden dat een persoon twee keer wordt gesanctioneerd voor dezelfde feiten.

De Vlaamse Regering deelt de bekommernis dat procedures duidelijk en rechtszeker moeten zijn. De centralisering van de sanctionering binnen het inburgeringsbeleid bij ABB draagt net bij tot meer duidelijkheid over de bevoegde sanctionerende instantie binnen dat beleidskader. Zoals eerder reeds aangegeven, bepaalt een OCMW zelf of een uitkeringsgerechtigde niet-prioritaire inburgeraar inburgering moet volgen. Het OCMW kan bijvoorbeeld ook opteren voor het uitsluitend opleggen van NT2-lessen of netwerkversterkende activiteiten, los van inburgering. Daarnaast kan het OCMW, vanuit

het voor hem toepasselijk regelgevend kader met betrekking tot het GPMI, maatregelen opleggen wanneer het inburgering (of een deel ervan) koppelt aan een uitkering. Indien het gaat over verplichte inburgeraars, gebeurt dit dan parallel aan eventuele sancties die worden opgelegd door de handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

- Tot slot verwijst de VVSG opnieuw naar het lopende initiatief rond geïntegreerde begeleiding met het Agentschap Integratie en Inburgering.

De Vlaamse Regering acht dit traject relevant voor de verdere praktische uitwerking. De resultaten kunnen worden benut om goede afspraken en werkbare modellen voor samenwerking met OCMW's en lokale besturen verder te ontwikkelen. Daarmee wordt de centralisering van regie en sanctionering gecombineerd met een blijvende inzet op geïntegreerde samenwerking rond gemeenschappelijke klanten.

De optimalisering van het inburgeringstraject

- VVSG ondersteunt de ambitie om het inburgeringstraject efficiënter, sneller en toegankelijker te maken, maar vraagt verduidelijking over de praktische uitvoering van de versnelde opstart van het inburgeringstraject. VVSG heeft vragen bij de afdwingbaarheid van de termijn voor de ondertekening van het inburgeringscontract en de gevolgen wanneer deze termijn niet gehaald wordt.

Het voorontwerp beoogt een snellere opstart van het inburgeringstraject door het inburgeringscontract te herpositioneren als formeel startpunt van de uitgebreide dienstverlening. Intake, screening en het onderzoek naar mogelijke vrijstellingen vinden voortaan plaats na de ondertekening van het inburgeringscontract, waardoor deze elementen geen aanleiding meer geven tot uitstel van de trajectopstart. Om die reden wordt voorzien dat het inburgeringscontract binnen een termijn van veertien dagen na aanbidding wordt ondertekend. De regelgeving blijft daarbij voorzien in de mogelijkheid om uitstel te verkrijgen om medische of persoonlijke redenen. Indien er geen geldige reden voor uitstel is, zijn de regels inzake opvolging en handhaving van toepassing.

Aandachtspunten voor verdere beleidsontwikkeling

- VVSG vraagt aandacht voor een sterker geïntegreerd nieuwkomersbeleid, evaluatie en bijsturing van het participatie- en netwerktraject, structurele ondersteuning van lokaal integratiebeleid en een meer lokaal afgestemd ondersteuningsmodel van het Agentschap Integratie en Inburgering.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze ruimere aandachtspunten voor verdere beleidsontwikkeling. Deze aandachtspunten hebben grotendeels betrekking op de verdere uitvoering, opvolging en evaluatie van het integratie- en inburgeringsbeleid en vallen buiten de onmiddellijke scope van dit wijzigingsdecreet. Waar passend en haalbaar kunnen zij worden meegenomen binnen de bestaande beleidskaders, beschikbare middelen en lopende beleids- en evaluatietrajecten.

Op 7 juli 2026 verstrekte de participatieorganisatie **LEVL** haar advies. Hieronder worden de elementen van het advies toegelicht met een bijhorende repliek.

De participatieorganisatie

- LEVL vraagt belangenbehartiging te verankeren als grondhouding van waaruit de nieuwe kernopdrachten vorm kunnen krijgen. Dit kan opgenomen worden in de doelstellingsbepaling van het decreet. Enkel op die manier heeft de overheid een betrouwbaar en onafhankelijk kanaal naar de noden van de doelgroep.

De wijziging van artikel 8 beoogt niet om belangenbehartiging of beleidssignalering onmogelijk te maken, maar om de opdracht van de participatieorganisatie scherper en duidelijker te omschrijven. De memorie van toelichting verduidelijkt dat de organisatie een brugfunctie opneemt tussen personen van buitenlandse herkomst, maatschappelijke actoren en beleidsactoren, signalen uit het terrein opvangt, participatiedrempels detecteert en kennis en expertise verspreidt. Die opdrachten veronderstellen dat de organisatie beleidsrelevante signalen blijft aanbrengen.

De decreetgever kiest er bewust voor om de organisatie in de eerste plaats te positioneren als een verbindende en faciliterende actor die werkt aan emancipatie, burgerschap en maatschappelijke participatie. De focus verschuift daarbij van formele vertegenwoordiging naar een brede brugfunctie en kennisgestuurde ondersteuning.

- LEVL adviseert het woord "louter" in de memorie van toelichting te schrappen en de adviesfunctie in de tekst van het decreet te verankeren. Op die manier zou de decreettekst erkennen dat de advies- en belangenbehartigersfunctie en de terreinverankering allebei noodzakelijk zijn.

Het geven van advies is onderdeel van de taak als aanspreekpunt en blijft dus één van de mogelijke manieren waarop de opgebouwde expertise kan worden ingezet ten aanzien van overheden en andere actoren. Bovendien blijft de organisatie, vanuit haar brugfunctie en terreinverankering, in staat om signalen en noden uit de doelgroep te vertalen naar beleidsactoren.

- LEVL raadt aan van de participatieorganisatie geen 'neutrale' maar een 'onafhankelijke' verbinder te maken. Onafhankelijkheid bewaart de slagkracht én versterkt de geloofwaardigheid van de adviezen. De organisatie oordeelt onafhankelijk, maar staat niet neutraal tegenover de participatie van haar doelgroep.

Met de verwijzing naar een "neutrale verbinder" beoogt de memorie van toelichting niet dat de participatieorganisatie onverschillig zou staan tegenover participatie- en emancipatiekansen van personen van buitenlandse herkomst. De bedoeling is dat zij een betrouwbare en onafhankelijke positie kan innemen ten aanzien van diverse maatschappelijke en beleidsactoren, zodat ze bruggen kan slaan en samenwerking kan faciliteren.

Deze positionering sluit aan bij de rol van netwerkspeler en aanspreekpunt die de organisatie volgens het ontwerpdecreet moet opnemen. Onafhankelijkheid en verbindend werken versterken hierbij de geloofwaardigheid van de organisatie.

- LEVL wil een decretale verankering van het principe van evenredigheid tussen opdracht en middelen. Een versterkte terreinrol vereist een proportionele verhoging van de middelen en blijft enkel effectief wanneer ze structureel gekoppeld blijft aan een bovenlokale vertaalslag naar beleid. Terreinaanwezigheid en belangenbehartiging zijn geen alternatieven die tegen elkaar kunnen worden uitgeruild; ze veronderstellen elkaar. Het een versterken door het ander te schrappen, verzwakt beide.
- LEVL raadt daarbij ook aan een expliciete opdracht-middelentoets te voorzien bij elke uitbreiding of verschuiving van de terreinrol. Zo kunnen de middelen de opdracht blijven dragen over de volledige erkenningsperiode.

Het wijzigingsdecreet legt geen decretale verplichting op tot een eigen, sterk verankerde lokale aanwezigheid. De nieuwe opdrachten benadrukken vooral de rol van de organisatie als brugfiguur, kenniscentrum en ondersteuner van terreinwerking, waarbij binnen deze opdrachten een evenwichtige lokale spreiding gegarandeerd wordt.

De organisatie wordt daarbij expliciet gepositioneerd als een complementaire actor naast lokale besturen, verenigingen en andere partners. Het ontwerpdecreet gaat dus niet uit van een sterke eigen aanwezigheid op het terrein, maar van een versterkende en ondersteunende rol binnen een breder netwerk.

Het ontwerpdecreet wijzigt de erkennings- en subsidiëringsregeling van de participatieorganisatie niet. De beoogde wijziging heeft in de eerste plaats tot doel de maatschappelijke opdracht van de participatieorganisatie duidelijker af te bakenen en haar toegevoegde waarde als brugfunctie, kennisdeler en ondersteuner van participatie te versterken. Budgettaire keuzes en subsidiehoogtes worden buiten het decretale kader geregeld.

- LEVL stelt voor "samenwerkingsvoorstellen aanvaarden" aan te vullen met het recht om ook zelf initiatieven te ondernemen.

Het ontwerpdecreet beperkt de participatieorganisatie niet tot een louter reactieve werking. De kernopdrachten inzake kennisopbouw, kennisverspreiding, terreinversterking en brugfunctie bieden ruimte om actief initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan maatschappelijke participatie en het wegwerken van participatiedrempels.

Daarnaast voorziet het ontwerp uitdrukkelijk dat de participatieorganisatie samenwerkingsvoorstellen kan aanvaarden ter bevordering van maatschappelijke participatie. Deze bepaling moet gelezen worden als een verruiming van mogelijkheden tot samenwerking en niet als een verbod op eigen inhoudelijke initiatiefname binnen de decretale opdracht.

- LEVL zou graag een verankering zien van procedurele waarborgen voor de onafhankelijkheid, zoals het recht op contradictoire behandeling, bescherming van het kritiekrecht, en een onafhankelijke toets bij evaluatie. Dit kan via een aanpassing van het Besluit van de Vlaamse Regering van 26 juni 2020.

Het wijzigingsdecreet wijzigt artikel 10 van het Integratie- en Inburgeringsdecreet niet. De decretale waarborg dat de participatieorganisatie onafhankelijk moet kunnen functioneren

en onafhankelijk adviezen en aanbevelingen moet kunnen formuleren, blijft daardoor volledig behouden.

De aangehaalde voorstellen inzake evaluatieprocedures en toezicht betreffen voornamelijk de uitvoerings- en subsidiëringscontext en vallen niet rechtstreeks binnen de doelstelling van deze decretale wijziging, die zich beperkt tot een verduidelijking van de opdracht van de participatieorganisatie.

- LEVL vraagt een domeinoverschrijdende verankering en vroegtijdige betrokkenheid van de participatieorganisatie te voorzien, bijvoorbeeld via samenwerkingsprotocollen of een formele signaalfunctie richting de betrokken beleidsdomeinen.

De nieuwe opdrachtoomschrijving versterkt net de rol van de participatieorganisatie als aanspreekpunt voor maatschappelijke en beleidsactoren. Door kennis te verzamelen, signalen uit het terrein op te nemen en drempels voor participatie zichtbaar te maken, krijgt de organisatie een duidelijke plaats binnen het beleidsoverleg rond participatie en samenleven.

De concrete wijze waarop beleidsactoren de organisatie consulteren of betrekken in beleidsprocessen behoort evenwel niet tot het voorwerp van dit wijzigingsdecreet en kan in de praktijk verder vorm krijgen via samenwerkingsovereenkomsten, overlegstructuren en beleidsprocessen.

De inkomensgerelateerde retributie voor het inburgeringstraject

- LEVL is geen voorstander van een retributie voor inburgeraars, ook niet voor personen die in aanmerking komen voor een verminderd tarief. Volgens LEVL kunnen de retributie (zelfs inkomensgerelateerd) en andere trajectgebonden kosten samen een aanzienlijke financiële drempel vormen. LEVL adviseert daarom om decretale waarborgen in te bouwen die bepalen dat de draagkrachtbeoordeling multidimensionaal gebeurt, en dat alle trajectgebonden noodzakelijke kosten worden meegerekend.

De financiële situatie van de inburgeraar vormt een belangrijk aandachtspunt bij de hervorming. Daarom wordt voorzien in een sterk verminderd tarief voor personen met een beperkt inkomen. De Vlaamse Regering kiest er bewust voor de vermindering van de retributie te koppelen aan objectieve en verifieerbare inkomenscriteria, eerder dan aan een individuele beoordeling van de volledige financiële situatie van de betrokkene. Dit draagt bij aan een transparante, werkbare en rechtszekere toepassing van de regeling.

Daarbij wordt aangesloten bij criteria die ook in andere beleidsdomeinen worden gehanteerd om financiële kwetsbaarheid te identificeren, met name de verhoogde tegemoetkoming en een inkomen uit maatschappelijke dienstverlening of leefloon. De verhoogde tegemoetkoming wordt vandaag reeds gebruikt voor de toekenning van diverse sociale voordelen en tarieven. Door hierbij aan te sluiten wordt gekozen voor een uniforme en consistente benadering over de verschillende beleidsdomeinen heen. De Vlaamse Regering acht deze inkomenssensitieve benadering passend en werkbaar voor de toepassing van de regeling.

Op die manier wordt beoogd de financiële toegankelijkheid van het inburgeringstraject te waarborgen, met bijzondere aandacht voor personen met beperkte middelen. Tegelijk wordt uitgegaan van het principe dat iedere inburgeraar een beperkte eigen bijdrage levert aan de kosten van het traject. Een dergelijke beperkte bijdrage onderstreept de waarde van het inburgeringstraject en het engagement waarmee het wordt aangevat.

De concrete uitvoeringsmodaliteiten van de regeling worden verder uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit. Daarbij zal aandacht worden besteed aan een redelijke en werkbare toepassing van de regeling voor alle inburgeraars.

De Vlaamse Regering wil rechthebbende inburgeraars maximaal bereiken en stimuleren om deel te nemen aan een inburgeringstraject. Daarom loopt momenteel een onderzoek naar de motivaties, beweegredenen en ervaringen van rechthebbende inburgeraars met betrekking tot inburgering. Het onderzoek heeft tot doel een breed inzicht te verwerven in de factoren die de deelname aan een inburgeringstraject bevorderen of belemmeren. Daarbij wordt onder meer aandacht besteed aan de mogelijke impact van de retributie, maar ook aan andere factoren die de deelname aan een inburgeringstraject kunnen beïnvloeden, zoals bijvoorbeeld de bereikbaarheid van het aanbod en de beschikbaarheid van kinderopvang. De resultaten van dit onderzoek zullen worden meegenomen in de verdere beleidsopvolging van de regeling.

De invoering van een voortraject inburgering in het land van herkomst en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden

- LEVL vraagt dat het voortraject modulair, flexibel en toegankelijk wordt georganiseerd zodat rekening gehouden wordt met de specifieke leef- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten, waaronder wisselende werkuren, beperkte voorbereidingstijd en uiteenlopende informatiebehoeften.

Bij de voorbereiding van het ontwerp van wijzigingsdecreet werd uitgebreid overleg gevoerd met relevante stakeholders. Daarbij werden de Adviescommissie Economische Migratie (VOKA, UNIZO, Agoria, ACV, ACLVB, ABVV en SERV), de Werkgroep Migratie en Werknemersbescherming (Orbit, Fairwork Belgium, 11.11.11, ACV en Beweging.net), Internationale Huizen Leuven en Limburg, Enabel (THAMM-project), IOM, Relocation Belgium, Fragomen, Myria, LEVL en derdelands arbeidsmigranten betrokken. Daarnaast werd voor de ontwikkeling van de modules binnen het voortraject een afzonderlijke behoefteanalyse uitgevoerd met arbeidsmigranten, gezinsmigranten en relevante stakeholders. Uit deze analyse bleek inderdaad de nood aan een flexibel, modulair en digitaal aanbod dat op eigen tempo kan worden gevolgd, combineerbaar is met werk en andere verplichtingen, en rekening houdt met uiteenlopende informatiebehoeften. De resultaten van de bevestigingen worden meegenomen bij de verdere ontwikkeling van het voortraject.

- LEVL wijst erop dat toegang tot internet en digitale vaardigheden in het land van herkomst niet voor iedereen vanzelfsprekend zijn.

Bij de verdere uitwerking van het voortraject wordt maximaal ingezet op gebruiksvriendelijkheid en digitale toegankelijkheid. Het digitaal zelfstudiepakket wordt ontwikkeld volgens een bewust toegankelijke device strategie. Daarnaast wordt voorzien

in de nodige ondersteuning voor personen die het traject na aankomst in Vlaanderen niet zelfstandig kunnen doorlopen. In het land van herkomst blijft het volgen van het voortraject vooralsnog vrijwillig. Personen die het voortraject in het buitenland niet kunnen of wensen te volgen, maar wel hiertoe verplicht worden na aankomst in Vlaanderen, kunnen het verplichte traject na aankomst doorlopen.

- LEVL stelt dat een verplicht voortraject onvoldoende rekening houdt met de realiteit van arbeidsmigratie en pleit voor een vrijwillig aanbod op maat, in plaats van een verplichting.

Het verplicht karakter van het voortraject vormt een bewuste beleidskeuze die uitvoering geeft aan het regeerakkoord. We achten een verplicht karakter noodzakelijk om te verzekeren dat alle betrokken arbeidsmigranten en hun meerderjarige gezinsleden tijdig worden bereikt. Anders dan andere groepen nieuwkomers zijn zij immers in veel gevallen niet verplicht tot het volledige reguliere inburgeringstraject. Het voortraject vult deze leemte op door hen kennis te laten maken met de Vlaamse samenleving, essentiële rechten en plichten, de arbeidsmarktcontext en beschikbare ondersteuning. Daarmee draagt het verplicht voortraject bij aan de zelfredzaamheid van arbeidsmigranten, hun maatschappelijke participatie en het voorkomen van misbruik en uitbuiting.

- LEVL vraagt dat het niet volgen of niet afronden van het voortraject geen gevolgen heeft voor het verdere verblijf en tewerkstelling van de arbeidsmigrant en familieleden.

Het verplicht voortraject voor derdelands arbeidsmigranten en hun familieleden maakt deel uit van het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid. Het ontwerp voorziet daarom dat het voortraject onderworpen is aan de handhavingsregels die binnen dat beleidskader gelden.

- LEVL erkent het belang van informatieverstrekking over rechten en plichten, maar wijst erop dat informatie alleen onvoldoende is om arbeidsmigranten te beschermen tegen misbruik en preciaire arbeidsomstandigheden. Volgens LEVL zijn daarnaast ook maatregelen nodig inzake handhaving, bescherming en het verminderen van afhankelijkheidsrelaties ten aanzien van werkgevers.

Het voortraject heeft onder meer tot doel arbeidsmigranten te informeren over hun rechten en plichten op de arbeidsmarkt en de instanties waar zij terechtkunnen bij problemen of mogelijk misbruik. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de doelstelling om arbeidsmigranten beter te informeren en hun rechtspositie te versterken. De aanbevelingen inzake arbeidsmarktinspectie, handhaving en werknemersbescherming hebben betrekking op bredere beleidskeuzes binnen andere beleidsdomeinen en vallen buiten de scope van voorliggend ontwerp van decreet.

- LEVL pleit voor een geïntegreerde dienstverlening voor arbeidsmigranten via een éénloketsysteem waarin informatie, begeleiding en dienstverlening worden samengebracht.

De organisatie van geïntegreerde dienstverlening voor arbeidsmigranten maakt deel uit van het bredere beleid inzake werk en economische migratie en valt buiten de scope van voorliggend ontwerp van decreet. Via onder meer de Internationale Huizen wordt reeds ingezet op geïntegreerde ondersteuning van internationale werknemers en hun

familieleden. Het voortraject heeft daarbij een complementaire rol en beoogt arbeidsmigranten reeds voor of kort na aankomst te informeren over de Vlaamse samenleving, hun arbeids- en verblijfscontext en de beschikbare dienstverlening.

De verhoging van het taalniveau binnen het inburgeringstraject naar B1-mondeling

- LEVL stelt in vraag dat het behalen van niveau B1-mondeling als een algemene slaagvoorwaarde wordt ingevoerd voor alle inburgeraars. Volgens LEVL kan een verplicht B1-niveau voor bepaalde profielen een meerwaarde bieden, maar dreigt het voor andere groepen – waaronder kortgeschoolden, laaggeletterden en personen met beperkte leercapaciteiten – een bijkomende drempel te vormen. LEVL benadrukt dat uitzonderingen niet beperkt mogen blijven tot cursisten alfabetisering en vraagt om ook rekening te houden met andere kwetsbare profielen, zonder dat dit afhankelijk wordt gemaakt van een beoordeling door een commissie.

Het voorontwerp van wijzigingsdecreet vertrekt vanuit de ambitie om de Nederlandse taalvaardigheid van inburgeraars te versterken. Daarbij wordt rekening gehouden met de grote diversiteit binnen de doelgroep en de verschillende leertrajecten die inburgeraars doorlopen.

Het vooropgestelde taalniveau B1 mondeling vormt een gemeenschappelijke doelstelling, maar het traject naar het behalen van dit niveau kan verschillen naargelang de behoeften, mogelijkheden en context van de inburgeraar. De trajectbegeleiding speelt hierbij een belangrijke rol door de voortgang van de taalverwerving op te volgen en, waar nodig, het traject tijdig bij te sturen zodat de inburgeraar optimaal wordt ondersteund in het bereiken van de taaldoelstelling.

Daarnaast voorziet het ontwerpdecreet in een specifieke regeling voor inburgeraars die, ondanks voldoende motivatie en aantoonbare inspanningen, het taalniveau B1 mondeling niet kunnen bereiken omwille van beperkte leercapaciteiten. Deze beperkte leercapaciteiten worden vastgesteld door het centrum voor volwassenenonderwijs dat het NT2-traject verzorgt. In dat geval kan de betrokkene alsnog een inburgeringsattest behalen aan een aangepast taalniveau, mits deelname aan een taalniveauversterkend traject. Tot slot blijft ook de vrijstelling behouden voor alfa-cursisten voor de schriftelijke vaardigheden.

- LEVL benadrukt dat inburgeraars maximaal ondersteund moeten worden bij het leren van het Nederlands via diverse leervormen, zoals klassikaal onderwijs, werkplekleren, opleidingen en geïntegreerde trajecten. Daarbij wijst LEVL op het belang van voldoende oefenkansen Nederlands op lokaal niveau als een waardevolle aanvulling op het formele leeraanbod.

Het belang van een gevarieerd en toegankelijk aanbod aan leervormen voor het verwerven van het Nederlands wordt onderschreven. Taalverwerving vindt niet uitsluitend plaats binnen de formele NT2-lescontext, maar wordt versterkt door het gebruik van het Nederlands in diverse authentieke contexten, zoals op de werkvloer, binnen beroepsopleidingen, in het verenigingsleven en via lokale oefenkansen.

De vooropgestelde taaldoelstelling staat dan ook niet los van een breed en complementair ondersteuningsaanbod. Binnen de trajectbegeleiding wordt aandacht besteed aan het toeleiden van inburgeraars naar passende leer- en oefenkansen, afgestemd op hun individuele situatie en leertraject. Daarnaast blijft de Vlaamse overheid investeren in initiatieven die de oefenkansen Nederlands versterken en die bijdragen aan een duurzame taalverwerving buiten de lescontext.

Voor wat betreft het formele lesaanbod wordt voorzien in een nauwe afstemming met de bevoegde minister voor Onderwijs, zodat de capaciteit en het aanbod van NT2-opleidingen blijvend kunnen inspelen op de evoluerende behoeften van de doelgroep. Daarnaast behouden de agentschappen hun regierol inzake het NT2-aanbod. Vanuit deze regierol kunnen zij signalen over capaciteitsnoden, wachttijden of andere hiaten in het aanbod tijdig detecteren en opnemen in het overleg met de betrokken partners, zodat waar mogelijk gepaste maatregelen kunnen worden genomen.

- LEVL benadrukt dat het behalen van niveau B1-mondeling enkel haalbaar is wanneer voldoende randvoorwaarden aanwezig zijn, zoals een toereikend NT2-aanbod, avondlessen, kinderopvang en passende begeleiding. Daarnaast wijst LEVL erop dat taalverwerving voor bepaalde doelgroepen een langdurig traject kan zijn, waardoor een hogere taalvereiste de afstand tot de arbeidsmarkt net dreigt te vergroten. Daarom pleit LEVL voor een sterke inzet op oefenkansen Nederlands, in het bijzonder op de werkvloer, als ondersteunende hefboom voor taalverwerving en participatie.

Het belang van passende randvoorwaarden voor een succesvolle taalverwerving wordt onderschreven. Tijdens het inburgeringstraject wordt de voortgang van de taalverwerving nauw opgevolgd binnen de trajectbegeleiding. Daarbij wordt bekeken welke ondersteuning, leervormen of bijkomende maatregelen nodig zijn om het NT2-traject succesvol te doorlopen en het vooropgestelde taalniveau B1 mondeling te bereiken.

De Vlaamse overheid zet daarbij in op een breed en complementair aanbod van taalverwerving, waarbij maximaal aansluiting wordt gezocht bij de leefwereld en context van de taalleerder. Naast het formele NT2-aanbod wordt ingezet op contextgerichte leeromgevingen, zoals taalverwerving gekoppeld aan kinderopvang, opleiding, werk en andere maatschappelijke contexten. Ook oefenkansen Nederlands, in het bijzonder op lokaal niveau en op de werkvloer, vormen een belangrijke hefboom om taalverwerving en participatie te versterken.

- LEVL wijst erop dat een langdurig taaltraject voor sommige doelgroepen de afstand tot de arbeidsmarkt kan vergroten. Wanneer mensen lange tijd niet werken, dreigen zij werkgerelateerde competenties en aansluiting met de arbeidsmarkt te verliezen, wat hun tewerkstellingskansen kan verzwakken. LEVL benadrukt daarom het belang van oefenkansen Nederlands op de werkvloer als een manier om taalverwerving en arbeidsmarktparticipatie te combineren, maar stelt tegelijk dat het behalen van niveau B1-mondeling in die context niet voor iedereen haalbaar zal zijn.

De verhoging van de taalambitie mag niet leiden tot een afname van de maatschappelijke of professionele participatie van inburgeraars. Het behalen van taalniveau B1 mondeling wordt daarom niet benaderd als een voorafgaande voorwaarde voor participatie, maar als een doelstelling die zoveel mogelijk wordt gerealiseerd in combinatie met participatie.

Om die reden wordt ingezet op contextgericht taal leren, waarbij taalverwerving wordt geïntegreerd in de leef-, leer- en werkomgeving van de inburgeraar. Oefenkansen op de werkvloer, taalintegratie binnen opleidingen en andere contextgerichte leeromgevingen maken het mogelijk om tegelijkertijd te werken aan het versterken van de taalvaardigheid en aan maatschappelijke of professionele participatie.

- LEVL vraagt aandacht voor het belang van een evenwicht tussen snelle arbeidsmarktparticipatie en duurzame integratie. Hoewel vroegtijdige toeleiding naar de arbeidsmarkt essentieel is voor een succesvolle integratie, benadrukt LEVL dat ook investeringen in taalverwerving, kwalificatieversterking en kwaliteitsvolle tewerkstelling noodzakelijk blijven om een duurzame positie op de arbeidsmarkt te realiseren.

De Vlaamse Regering deelt de bekommernis dat snelle toeleiding naar werk niet los mag worden gezien van duurzame tewerkstelling. Een eerste positieve werkervaring kan een belangrijke hefboom zijn voor verdere integratie, maar moet waar mogelijk worden ingebed in een traject dat rekening houdt met competentieversterking, taalverwerving, erkenning van diploma's en elders verworven competenties, en de verdere loopbaanontwikkeling van de inburgeraar. Daarom wordt binnen het inburgeringstraject ingezet op een brede benadering van economische zelfredzaamheid, waarbij werk, opleiding, taalverwerving en maatschappelijke participatie zoveel mogelijk in samenhang worden bekeken.

- LEVL pleit voor een onafhankelijk onderzoek naar de effecten van verhoogde taalvereisten. Volgens LEVL moet worden nagegaan in welke mate deze vereisten bijdragen aan participatie en arbeidsmarktintegratie, welke impact zij hebben op verschillende doelgroepen – in het bijzonder kwetsbare profielen – en wat de gevolgen zijn voor trajectduur en arbeidsmarktkansen. LEVL vraagt dat de resultaten als basis dienen voor een wetenschappelijk onderbouwde en proportionele evaluatie en eventuele bijsturing van het taalbeleid.

De impact van de invoering van taalniveau B1 mondeling zal in de praktijk verder worden opgevolgd. Daarbij zal bijzondere aandacht uitgaan naar de toegankelijkheid van het aanbod, de voortgang van de taalverwerving en de ondersteuning van verschillende doelgroepen binnen het inburgeringstraject.

- Daarnaast benadrukt LEVL het belang van functionele taalcompetenties in werk- en omgevingscontexten, eerder dan van een uniforme taalnorm. Volgens LEVL dreigt een algemene norm van B1-mondeling te leiden tot een sanctionerende benadering, terwijl taalverwerving beter ondersteund wordt vanuit een ontwikkelingsgerichte leercontext.

Voorliggend ontwerp van wijzigingsdecreet voorziet, naast de verhoging van het taalniveau tot B1 mondeling, in bijkomende en essentiële ondersteuningsmaatregelen om inburgeraars maximaal tot het verwachte taalniveau te begeleiden. Het NT2-traject van inburgeraars wordt daarbij maximaal afgestemd op hun individuele noden, wensen en mogelijkheden.

- Tot slot stelt LEVL dat taal oefenkansen vooral een ondersteunende en informele rol moeten vervullen en dat evaluatievormen wenselijk zijn die beter aansluiten bij praktische taalvaardigheden en participatie in de werkcontext.

Dit ontwerp van wijzigingsdecreet geeft oefenkansen Nederlands een meer prominente plaats binnen het inburgeringstraject, aanvullend op het formele NT2-aanbod. Oefenkansen bieden inburgeraars de mogelijkheid om het Nederlands in informele contexten te gebruiken en versterken zo de overgang van kennis en leerstof uit de klas naar het dagelijks leven. Ze kunnen bovendien drempels verlagen en het zelfvertrouwen versterken om Nederlands te spreken en dragen bij aan een grotere taalzelfstandigheid. Samen met de trajectbegeleider wordt daarom bekeken welke vormen van oefenkansen het best aansluiten bij de noden en mogelijkheden van de inburgeraar en een meerwaarde kunnen bieden binnen het individuele leertraject. Op die manier wordt ingezet op een combinatie van formeel leren en praktijkgerichte taalverwerving, afgestemd op de specifieke context van de inburgeraar.

Bredere inzet op activering binnen inburgering

- LEVL pleit voor een brede visie op activering, met aandacht voor werk, opleiding, vrijwilligerswerk en andere vormen van participatie. De begeleiding moet vertrekken vanuit de mogelijkheden en aspiraties van de inburgeraar en autonomie ondersteunen.

De voorgestelde hervorming bevestigt volgens de Vlaamse Regering de ambitie om de derde pijler te versterken en te verbreden van een louter formele inschrijving naar een meer inhoudelijke en doelgerichte begeleiding. De inzet op activering moet in dat licht worden begrepen als een versterking van de economische zelfredzaamheid en de duurzame deelname aan de arbeidsmarkt.

De Vlaamse Regering onderschrijft dat begeleiding rekening moet houden met het profiel, de competenties, de ervaring en de concrete leefcontext van de inburgeraar. Het activeringstraject moet daarom voldoende ruimte laten voor maatwerk en voor een realistische trajectbepaling. Arbeidsparticipatie blijft daarbij een belangrijke doelstelling, maar de begeleiding moet ook oog hebben voor de stappen die nodig zijn om die participatie duurzaam mogelijk te maken, zoals opleiding, competentieversterking, taalverwerving, erkenning van elders verworven competenties en gerichte doorverwijzing.

De Vlaamse Regering erkent het belang van maatschappelijke participatie in brede zin. Tegelijk is de versterkte inzet op arbeidsmarktgerichte activering een bewuste en noodzakelijke beleidskeuze. De arbeidsparticipatie van personen van buitenlandse herkomst, waaronder nieuwkomers, blijft achter en vormt een belangrijke maatschappelijke uitdaging. Bijkomende inzet om inburgeraars sneller en duurzamer toe te leiden naar werk of opleiding is daarom niet alleen verdedigbaar, maar ook urgent. De hervorming van de derde pijler kadert precies binnen die beleidsdoelstelling. Het activeringstraject heeft als finaliteit de economische zelfredzaamheid van de inburgeraar te versterken en diens duurzame participatie aan werk of opleiding te bevorderen. Vanuit die finaliteit ligt de focus op het professionele en educatieve perspectief van de inburgeraar en op het gericht wegnemen van drempels richting werk of opleiding.

- LEVL benadrukt dat duurzame arbeidsmarktparticipatie niet alleen inspanningen van de inburgeraar vergt, maar ook engagement aan werkgeverszijde. LEVL vraagt

daarom meer inzet op inclusieve aanwerving en retentie, antidiscriminatiebeleid, positieve actiemaatregelen, inclusief personeelsbeleid en structurele samenwerking met sociale partners, sectororganisaties en VDAB.

De opmerking dat ook de vraagzijde van de arbeidsmarkt een rol speelt, wordt gedeeld. Duurzame arbeidsparticipatie kan niet uitsluitend worden gerealiseerd door inspanningen van de inburgeraar. Ook werkgevers, sectoren en arbeidsmarktactoren hebben een verantwoordelijkheid om drempels weg te nemen, inclusieve werkvloeren te bevorderen en discriminatie tegen te gaan. De concrete uitwerking daarvan gebeurt binnen de daarvoor bevoegde beleidskaders en in afstemming met relevante arbeidsmarktactoren, waaronder sociale partners, sectoren en VDAB.

- LEVL vraagt voldoende structurele middelen voor intensieve begeleiding, competentieversterking en trajectopvolging op maat. Daarbij wijst LEVL op randvoorwaarden zoals kinderopvang, mobiliteit, opleiding op maat en certificering, en waarschuwt ze dat een eenzijdige focus op activering zonder bijkomende ondersteuning vooral extra druk kan leggen op personen die al drempels ervaren.

De bredere randvoorwaarden voor arbeidsmarktintegratie, zoals huisvesting, kinderopvang, mobiliteit of welzijn, worden niet binnen het integratie- en inburgeringsdecreet zelf geregeld. Dat neemt niet weg dat trajectbegeleiding een belangrijke schakel vormt om noden tijdig te detecteren en, waar nodig, toe te leiden naar reguliere voorzieningen of bevoegde partners. In bredere zin kan ook verwezen worden naar de afstemming en maatregelen in het kader van het horizontaal integratiebeleid.

Optimalisering van de regierol en sanctionering in het kader van een geïntegreerde aanpak

- LEVL erkent de meerwaarde van het EVA als exclusieve regisseur, maar benadrukt dat nauwe samenwerking met OCMW's, VDAB en lokale actoren nodig blijft om rekening te houden met de bredere leefcontext van de inburgeraar.

De Vlaamse Regering geeft aan dat de voorgestelde wijziging tot doel heeft de regie over het inburgeringstraject (namelijk: wie bepaalt de onderdelen van het inburgeringstraject) te verduidelijken en te vereenvoudigen. Door het EVA duidelijker als regisseur te positioneren, wordt beoogd om versnippering te verminderen, verantwoordelijkheden helderder af te bakenen en voor de inburgeraar één herkenbaar aanspreekpunt te creëren.

Die centrale regierol sluit samenwerking met andere actoren niet uit. Integendeel, een geïntegreerde aanpak veronderstelt dat het EVA waar nodig afstemt met VDAB, OCMW, lokale besturen en andere relevante partners. Hun expertise blijft belangrijk, onder meer op het vlak van arbeidsmarktbegeleiding, maatschappelijke dienstverlening, lokale ondersteuning en flankerende drempels.

- LEVL verzet zich tegen sanctionering binnen inburgering en vraagt dat sancties enkel als laatste stap in een ondersteunend traject worden ingezet, na een individuele beoordeling van de persoonlijke context.

Voor de Vlaamse Regering blijft het uitgangspunt dat verplichtingen binnen het inburgeringstraject betekenisvol en afdwingbaar moeten zijn. Een voldoende duidelijk

handhavingskader draagt bij tot rechtszekerheid, gelijke behandeling en de geloofwaardigheid van het traject. Tegelijk moet sanctionering proportioneel zijn en rekening houden met de concrete omstandigheden van het dossier.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

1. Dit ontwerp van decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Overeenkomstig artikel 5, §1, II, 3°, van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Voor de toelichting bij dit artikel wordt verwezen naar punt I.D.

Artikel 2

Artikel 2 van het ontwerp van decreet brengt een aantal wijzigingen aan aan het artikel 2 van het decreet van 7 juni 2013 waarin de begrippen alfabetisch worden gedefinieerd.

Er wordt vooreerst een definitie toegevoegd van volgende begrippen:

- attest van voortraject;
- voortraject;
- oefenkans Nederlands.

Kandidaat-inwijkelingen in het land van herkomst, of derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden krijgen een attest van voortraject wanneer ze het voortraject hebben afgerond (d.w.z. wanneer ze de doelstellingen hebben behaald en dus geslaagd zijn op de toetsen).

Er wordt een definitie van "oefenkans Nederlands" toegevoegd. Een oefenkans Nederlands is een activiteit waarbij anderstaligen Nederlands oefenen op vrijwillige basis en in een informele, veilige leercontext, zonder formele toetsing of certificering, georganiseerd door een lokaal bestuur, organisatie of voorziening. Door de toevoeging van deze definitie in de alfabetische lijst als punt 21°/1, verschuift de definitie van "persoon van buitenlandse herkomst" naar punt 21°/2.

De omschrijving bij het begrip "voortraject" definieert wat wordt verstaan onder het voortraject en behoeft geen verdere toelichting.

Naast de toevoeging van een aantal begrippen, wordt met dit artikel 2 van het ontwerp ook de definitie van een aantal bestaande begrippen aangepast. Het gaat om de definitie van volgende begrippen:

- inburgeringsbeleid;
- inburgeringsplicht;
- inburgeringstraject;
- kandidaat-inwijkeling.

Het voortraject dat zowel aan kandidaat-inwijkelingen in het land van herkomst en aan derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden op het grondgebied wordt aangeboden, wordt toegevoegd aan het bestaande inburgeringsbeleid. De omschrijving van het begrip "inburgeringsbeleid" wordt hierdoor aangepast.

In een nieuw artikel 27, §3/1, wordt voor de derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden de verplichting ingeschreven om een voortraject te volgen en de doelstellingen ervan te behalen. De afwijkende verplichting voor deze verplichte inburgeraars wordt toegevoegd aan de definitie van "inburgeringsplicht".

De omschrijving bij het begrip "inburgeringstraject" bevat een verouderde kruisverwijzing naar artikel 28. Deze wordt met het ontwerp van decreet aangepast naar artikel 29. Het betreft aldus de actualisering van een verouderde verwijzing.

De bestaande omschrijving van "kandidaat-inwijkeling" wordt aangepast. Het voortraject in het land van herkomst beoogt personen die zich nog in de aanvraagfase bevinden maar nog geen beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken hebben ontvangen. Daarom wordt in de omschrijving van kandidaat-inwijkeling niet langer gesproken over "*de vreemdeling die in het buitenland een visum tot langdurig verblijf in België heeft verkregen*" maar over "*de vreemdeling die in het buitenland een visum tot langdurig verblijf in België heeft aangevraagd*". Deze nieuwe formulering zorgt ervoor dat iedereen die een visum tot langdurig verblijf in het Nederlandse taalgebied of tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad heeft aangevraagd, alsook de niet-visumplichtige vreemdeling die deze wil tot langdurig verblijf uit, kan worden bereikt.

Artikel 3

Artikel 3 van het ontwerp van decreet brengt een aantal wijzigingen aan aan artikel 4, §3 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.

De wijziging in §3, 4°, strekt ertoe te expliciteren dat migratie niet enkel als een opportuniteit voor de samenleving wordt benaderd, maar eveneens als een uitdaging. Deze aanvulling sluit aan bij de in het decreet gehanteerde benadering van integratie als een dynamisch en interactief proces waarin individuen, groepen, gemeenschappen en voorzieningen met elkaar in relatie staan en op constructieve wijze omgaan met migratie en de gevolgen daarvan, binnen een kader van rechten en plichten eigen aan de

democratische rechtsstaat. Daaruit volgt dat het integratiebeleid zich niet beperkt tot het erkennen van de kansen die migratie biedt, maar ook gericht is op het erkennen en aanpakken van de daarmee samenhangende uitdagingen.

De wijziging in §3, 8°, waarbij de woorden "de omgevingstaal" worden vervangen door de woorden "het Nederlands", heeft een verduidelijkend karakter.

Artikel 4

Artikel 8 van het decreet bepaalt de opdrachten van de participatieorganisatie. De opdracht van de participatieorganisatie vloeit voort uit de doelstellingen van het Decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, en richt zich dan ook op de emancipatie en versterking van het burgerschap en de maatschappelijke participatie van de bijzondere doelgroep van personen van buitenlandse herkomst en minderjarige nieuwkomers (artikel 3).

Maatschappelijke participatie is het actief deelnemen aan sociale, economische en culturele processen in de samenleving. Het omvat o.a. werken, vrijwilligerswerk doen, actief deelnemen aan activiteiten, onderlinge hulp verlenen. Hieronder verstaan we ook het versterken van beleids- en politieke participatie van personen van buitenlandse herkomst.

In haar werking heeft de participatieorganisatie bijzondere aandacht voor het wegwerken van participatiedrempels, zoals racisme en discriminatie, en voor moeilijk bereikbare doelgroepen. Dit zijn groepen die moeilijker te betrekken zijn dan andere, bijvoorbeeld doordat ze minder contact hebben met overheidsdiensten, zich meer op zichzelf terugplooiën of door taal-, culturele en religieuze barrières.

De participatieorganisatie beschikt over de noodzakelijke kennis en is verworteld in de materie van integratie van personen van buitenlandse herkomst en het versterken van een actief en opbouwend burgerschap binnen een democratisch debat. De participatieorganisatie heeft methodieken en instrumenten in de vingers, verzamelt goede praktijken en brengt deze via haar netwerk actief binnen bij organisaties en overheden. Vanuit deze expertise kan de participatieorganisatie aanvullend overheden ondersteunen bij participatietrajecten, projecten opzetten ter ondersteuning van en met maatschappelijke actoren of privéspelers kijken hoe zij meer personen van buitenlandse herkomst kunnen betrekken of louter een adviserende rol spelen.

De participatieorganisatie neemt een brugfunctie op. Om haar kernopdracht te realiseren neemt ze een faciliterende rol op tussen personen van buitenlandse herkomst, organisaties en moeilijk bereikbare doelgroepen, en beleids- en maatschappelijke actoren. Zij helpt mee bruggen te bouwen en muren te slopen tussen groepen in de samenleving. De brugfunctie omvat het faciliteren van contacten en wederzijds begrip tussen personen van buitenlandse herkomst, maatschappelijke actoren en overheden, het signaleren van participatiedrempels en het ondersteunen van de toeleiding naar bestaande

dienstverlening, verenigingsleven en inspraakorganen. Zij houdt geen vertegenwoordiging van individuele belangen of bemiddeling in individuele dossiers in. De opdracht van de participatieorganisatie richt zich op het bijdragen aan samenlevingsopbouw waarbij alle actoren een gedeelde verantwoordelijkheid dragen in het volwaardig en vreedzaam samenleven met elkaar. Via haar brugfunctie en vanuit terreinervaringen faciliteert de participatieorganisatie de dialoog en het wederzijdse begrip, signaleert ze participatiedrempels en onderneemt ze de eerste actie om problemen die het samenleven ondermijnen aan te pakken. In het uitvoeren van deze opdracht houdt de participatieorganisatie rekening met verschillende invalshoeken en houdingen in onze pluriforme samenleving.

De participatieorganisatie is een netwerkspeler. Zij beschikt over en onderhoudt contacten met een geografisch gespreid netwerk van lokale terreinorganisaties, middenveldorganisaties, lokale gemeenschappen, zelforganisaties en andere vertegenwoordigers van de doelgroepen. Vanuit deze contacten slaagt zij erin doelgroepen te verbinden met overheden en andere maatschappelijke actoren. Via contacten met de doelgroepen en organisaties slaagt de participatieorganisatie erin hen te betrekken bij participatietrajecten en beleidsprocessen. Op die manier ondersteunt en versterkt de participatieorganisatie terreinwerkingen en het lokale of bovenlokale beleid. Ze kan acties ondersteunen of acties van terreinorganisaties, lokale besturen of van (groepen van) personen van buitenlandse herkomst mee uitwerken. Vanuit haar neutrale positie neemt ze hier een verbindende rol op. De participatieorganisatie heeft hierbij steeds oog voor een goede samenwerking met en een eventuele toeleiding naar gespecialiseerde organisaties en Vlaamse en lokale beleidsactoren die een intensievere en langetermijnondersteuning kunnen opnemen vanuit hun reguliere opdracht. Zo bouwt ze mee aan begrip, faciliteert ze dialoog en ondersteunt ze lokale actoren in het herstellen van het vreedzaam samenleven.

Concrete voorbeelden van waar de organisatie rond kan werken, zijn: het betrekken van personen van buitenlandse herkomst bij beleidsinbreng op lokaal of Vlaams niveau, het bevragen van het middenveld en de terreinorganisaties bij nieuwe Vlaamse beleidsinitiatieven, contacten faciliteren voor scholen die ouders van buitenlandse herkomst meer willen betrekken, eerste gesprekken faciliteren bij lokale problemen die het samenleven ondermijnen,...

Vanuit hun opdracht hebben de lokale besturen en de Agentschappen Integratie en Inburgering ook een decretale taak om mee te werken aan het versterken van de participatie en emancipatie van personen van buitenlandse herkomst in de Vlaamse samenleving. De opdracht van de participatieorganisatie dient hieraan complementair te zijn. We verwachten van de organisaties dat ze elkaar ook versterken in hun opdracht en relevante inzichten en kennis delen. De manier waarop de participatieorganisatie het verschil maakt, is door te beschikken over de toegang tot en (terrein)kennis over participatienoden van personen van buitenlandse herkomst. Ze kan zich positioneren als

een neutrale verbinder met in haar netwerk contacten met verschillende generaties van personen van buitenlandse herkomst en met diverse afkomst.

Op die manier is de participatieorganisatie een aanspreekpunt voor maatschappelijke actoren, lokale en bovenlokale beleidsactoren die participatie willen bevorderen en participatiedrempels willen wegwerken. Door haar netwerk, de connectie met het terrein en haar kennisopbouw, kan de participatieorganisatie ervaringsexpertise meebrengen op het gepaste beleidsniveau, alsook waardevolle inzichten aanleveren ter versterking van de centrale opdracht van dit decreet. De participatieorganisatie kan input verzamelen van het middenveld en andere partners. Daarnaast kan de participatieorganisatie ook standpunten verzamelen van de doelgroep(en) om mee te nemen in haar adviezen.

Het moet blijken uit de organisatiestructuur dat de participatieorganisatie goed verworteld is in het domein, diverse invalshoeken op participatie-uitdagingen meeneemt en over sterke expertise beschikt. De geografische spreiding van de werking is een bijzonder aandachtspunt.

Naast de opdrachten voorzien in het decreet kan de participatieorganisatie ook andere opdrachten aanvaarden, zolang deze bijdragen tot het bevorderen en versterken van de burgerschap en de maatschappelijke participatie van personen van buitenlandse herkomst. Deze opdrachten worden gefinancierd door de opdrachtgevers of door andere financieringslijnen dan deze die voortvloeien uit de erkenning als participatieorganisatie, bijvoorbeeld wanneer een andere overheid betaalt om een aanbod uit te werken voor derden.

Artikel 5

De kruisverwijzing in de inleidende zin van het tweede lid van artikel 17 dat betrekking heeft op deze kerntaken van het EVA, wordt geactualiseerd.

Een van deze kerntaken betreft adviesverstrekking en begeleiding op maat in functie van empowerment van personen van buitenlandse herkomst met het oog op zelfstandige en evenredige participatie, actief burgerschap en sociale samenhang via:

- a) het aanbieden van inburgeringstrajecten voor inburgeraars en toeleidingstrajecten voor minderjarige nieuwkomers en anderstalige kleuters;
- b) het aanbieden van een specifiek trajectmatig vormings- en begeleidingsaanbod op maat, hetzij individueel, hetzij in groep, in samenwerking met reguliere voorzieningen, om personen van buitenlandse herkomst te bereiken en te versterken.

Deze kerntaak van het EVA wordt door artikel 5 van het ontwerp van decreet aangevuld. Het voortraject wordt toegevoegd. Naast het aanbieden van inburgeringstrajecten voor inburgeraars en toeleidingstrajecten voor minderjarige nieuwkomers en anderstalige kleuters, gebeurt de adviesverstrekking en begeleiding op maat in functie van

empowerment van personen van buitenlandse herkomst met het oog op zelfstandige en evenredige participatie, actief burgerschap en sociale samenhang ook via het aanbieden van voortrajecten.

Artikel 6

In artikel 20, § 2 van het decreet van 7 juni 2013 wordt 'sociaal vertalen' geschrapt. Voor de toelichting bij dit artikel wordt verwezen naar artikel 22.

Artikel 7

Artikel 7 van het ontwerp van decreet brengt wijzigingen aan in artikel 27 van het decreet van 7 juni 2013, dat de verplichte inburgering regelt.

Op grond van artikel 7 van het ontwerp van decreet wordt in artikel 27 van het decreet van 7 juni 2013 een paragraaf 3/1 ingevoegd. Arbeidsmigranten die momenteel onder de doelgroep van inburgering vallen, hebben recht op een inburgeringstraject. Ook de familieleden van arbeidsmigranten die tot de doelgroep behoren, maken deel uit van de doelgroep van inburgering. Ook zij behoren tot de rechthebbende doelgroep. Deze arbeidsmigranten en hun familieleden zijn volgens de vigerende regelgeving niet verplicht tot inburgering, gezien zij van deze plicht worden uitgesloten door artikel 11 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.

Dit artikel 11 bepaalt immers:

"Met uitzondering van de verplichte inburgeraars, vermeld in artikel 27, § 1, 2°, van het decreet van 7 juni 2013, vallen de volgende categorieën van personen, vermeld in artikel 26, § 1, 1° van het voormelde decreet, niet onder het toepassingsgebied van artikel 27, § 1, van het voormelde decreet, op grond van het voorlopige karakter van het verblijf dat mogelijk definitief kan worden:

1° de personen van wie de reden van verblijf volgens de regelgeving over de inschrijving in het rijksregister en over het verblijf van vreemdelingen in België alleen gebaseerd is op werk, studies, onderwijs, opleiding, stage, uitwisseling of vrijwilligerswerk in België, en van wie het verblijfsrecht beperkt is tot de duur van de betreffende activiteit; [...]

3° de familieleden van de categorieën, vermeld in punt 1° en 2°, van wie het verblijf of het verblijfsrecht beperkt is tot dat van de categorieën, vermeld in punt 1° en 2°, volgens de regelgeving over het verblijf van vreemdelingen. [...]".

Het is de bedoeling om deze arbeidsmigranten en hun familieleden via een wijziging van dit artikel 11 door een besluit van de Vlaamse Regering, terug onder artikel 27 van het

decreet van 7 juni 2013 te brengen en niet langer vrij te stellen van hun plicht tot inburgering.

Deze arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden zullen echter slechts een beperkte verplichting hebben. Zij zijn enkel verplicht om, binnen de zes maanden nadat de plicht voor hen is ontstaan, het voortraject te volgen en de doelstellingen ervan te behalen. Het gaat om het voortraject dat ook al in het land van herkomst kan gevolgd worden op het moment dat ze kandidaat-inwijkeling zijn. Zij zijn niet verplicht om zich aan te melden en het reguliere inburgeringstraject te volgen. Zij kunnen dit wel op vrijwillige basis doen.

In paragraaf 3/1 wordt verduidelijkt dat de verplichting tot het volgen van het voortraject en het tijdig behalen van de doelstellingen vervalt wanneer de betrokken persoon niet langer is ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het Nederlandse taalgebied. In tegenstelling tot de verplichting tot het volgen van een inburgeringstraject, herleeft deze verplichting niet wanneer de betrokkene zich later opnieuw in het Nederlandse taalgebied vestigt.

Daarnaast blijft de bedienaar of vervanger van de bedienaar van een door de federale overheid erkende eredienst bij een lokale geloofsgemeenschap die door het Vlaamse Gewest wordt erkend, dankzij de invoeging van het laatste lid in paragraaf 3/1, onderworpen aan de reeds bestaande inburgeringsverplichtingen die voor hen gelden, vermeld in paragraaf 1, 2°.

Verder wordt binnen deze paragraaf 3/1, naar analogie met het inburgeringstraject, ook voor het voortraject voorzien dat verplichte inburgeraars die door beperkte leercapaciteiten de doelstellingen niet kunnen behalen, deze niet hoeven te behalen en regelt de Vlaamse Regering de nadere uitvoering hiervan.

Ten slotte wordt in deze paragraaf 3/1, eveneens naar analogie met het inburgeringstraject, een uitstelmogelijkheid voorzien. Personen die verplicht zijn tot het behalen van de doelstellingen van het voortraject, kunnen om medische of persoonlijke redenen door de Vlaamse Regering uitstel krijgen van de termijn van zes maanden. De Vlaamse Regering bepaalt nader wat verstaan wordt onder medische of persoonlijke redenen.

Naast de invoeging van deze nieuwe paragraaf 3/1 in artikel 27, wordt in de bestaande paragraaf 2 over de vrijstelling van de inburgeringsplicht, in de eerste drie leden telkens een verwijzing naar de nieuwe paragraaf 3/1 toegevoegd. Deze toevoeging verduidelijkt dat de vrijstellingscategorieën van paragraaf 2, zoals de vrijstelling voor personen die de nationaliteit hebben van een van de staten van de EU+, (uiteraard) ook van toepassing zijn op de personen vermeld in paragraaf 3/1.

In paragraaf 4 wordt een verwijzing naar de nieuwe paragraaf 3/1 toegevoegd zodat de Vlaamse Regering ook een delegatie krijgt om de nadere uitvoering en de voorwaarden van de verplichtingen van het voortraject te bepalen.

Verder worden in artikel 7 van het ontwerp van dit decreet ook twee bijkomende wijzigingen aangebracht aan artikel 27, §2. Ten eerste wordt de verwijzing naar het "volledig schooljaar" in paragraaf 2, eerste lid, 6°, geschrapt. Ten tweede wordt ook de zin die het begrip "volledig schooljaar onthaalonderwijs" definieert opgeheven.

Door deze schrappingen verdwijnt de vroegere tijdsnorm van minstens negen maanden onthaalonderwijs als voorwaarde voor vrijstelling van de inburgeringsplicht op basis van een attest van regelmatige lesbijwoning. Voortaan volstaat een attest dat bevestigt dat de leerling volgens het oordeel van de klassenraad een periode onthaalonderwijs heeft doorlopen, zonder koppeling aan een vaste minimale duur.

Daarnaast worden ook de gronden voor uitstel van aanmelding aangepast. De bestaande uitstelgronden in paragraaf 3 worden gewijzigd door de opheffing van het vroegere punt 1° en van het zesde lid. De aanpassingen beogen een meer efficiënte toepassing van uitstel, waarbij "werken of studeren" niet langer als uitstelgrond geldt op momenten die geen substantiële tijdsinspanning vergen, maar waarbij wel ruimte blijft voor uitstel om medische of persoonlijke redenen.

Verder wordt in paragraaf 3, eerste lid, 2°, verduidelijkt dat een verplichte inburgeraar de doelstellingen moet behalen van de onderdelen van het inburgeringstraject zoals die gelden op het moment waarop hij een inburgeringscontract ondertekent. Het betreft een verduidelijking van het toepasselijke referentiemoment.

Artikel 8

Artikel 8 van het ontwerp van decreet brengt een aantal wijzigingen aan in artikel 28 van het decreet van 7 juni 2013, n.a.v. de invoering van de afwijkende (beperkte) verplichtingen voor de derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden.

Inburgeraars dienen zo snel mogelijk nadat ze doelgroep van inburgering zijn geworden, op de hoogte te worden gebracht van het inburgeringsbeleid en toegeleid naar het EVA. Artikel 28 van het decreet van 7 juni 2013 bepaalt hoe dit dient te gebeuren.

Het bestaande artikel 28, §1, omschrijft de opdrachten van de Vlaamse gemeenten ten aanzien van de verplichte inburgeraars. De gemeente moet alle nieuwkomers informeren over het inburgeringsbeleid en hen doorverwijzen naar het EVA. Tevens moet de gemeente de verplichte nieuwkomers, met uitzondering van de bedienaars van erediensten, informeren over de verplichtingen die op hen van toepassing zijn en op de sancties bij het niet nakomen van hun plichten. Op die manier worden de inburgeraars zo vlug mogelijk

na inschrijving in de gemeente op de hoogte gebracht van het inburgeringsbeleid en de inburgeringsplicht.

Artikel 8 van het ontwerp van decreet voegt hieraan een verwijzing toe naar de derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden en naar de afwijkende verplichtingen die voor hen gelden, zodat ook zij hierover door de gemeente worden geïnformeerd.

Daarnaast bepaalt het bestaande artikel 28, §2, dat het EVA de verplichte inburgeraars op de hoogte moet brengen van hun inburgeringsplicht. Ook hier wordt een verwijzing toegevoegd zodat ook de derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden op de hoogte worden gebracht door het EVA.

Artikel 9

Door artikel 9 van het ontwerp van decreet wordt het derde onderdeel van het inburgeringstraject, omschreven in het bestaande artikel 29, §1, tweede lid, 3°, als “een inschrijving bij de VDAB of bij Actiris”, hernoemd tot “een activeringstraject”.

Deze terminologische wijziging weerspiegelt beter de bredere inzet op activering binnen inburgering, complementair aan de inschrijving bij VDAB of bij Actiris. Binnen de trajectbegeleiding, het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie en het vormingspakket NT2 kan respectievelijk aandacht worden besteed aan het professionele perspectief binnen de levensloopbaanoriëntatie en begeleiding bij diploma-erkenning, kennismaking met de Vlaamse arbeidsmarkt en sectoren, en contextgericht aanbod NT2.

Ook in het derde lid van artikel 29, §1, wordt de terminologie op dezelfde wijze aangepast. Het activeringstraject behoort alleen tot het inburgeringstraject van inburgeraars op beroepsactieve leeftijd die wettelijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt.

Daarnaast wordt door artikel 9 van het ontwerp van decreet paragraaf 4 aan artikel 29 van het decreet van 7 juni 2013 toegevoegd. Met deze bepaling wordt decretaal verankerd dat bij de uitvoering van het inburgeringstraject rekening kan worden gehouden met de leermogelijkheden van de inburgeraar. Dit laat toe om een aangepaste aanpak te voorzien voor inburgeraars voor wie het door beperkte leercapaciteiten onmogelijk is om de doelstellingen van de vormingspakketten te behalen.

Het eerste lid bepaalt dat deze regeling geldt met behoud van de toepassing van artikel 27, §3, derde lid. Die bepaling blijft aldus van toepassing op verplichte inburgeraars die de doelstellingen van de vormingspakketten niet hoeven te behalen wanneer dit door beperkte leercapaciteiten onmogelijk is. De nieuwe bepaling doet geen afbreuk aan die specifieke regeling, maar verduidelijkt dat ook bij de uitvoering van het inburgeringstraject voor andere inburgeraars rekening kan worden gehouden met beperkte leercapaciteiten.

Het tweede lid machtigt de Vlaamse Regering om de nadere regels te bepalen voor de wijze waarop beperkte leercapaciteiten worden vastgesteld, de gevolgen ervan voor het inburgeringstraject en de organisatie van het aangepaste traject.

Deze regeling sluit aan bij de mogelijkheid om een attest van inburgering uit te reiken wanneer de doelstellingen niet kunnen worden behaald wegens beperkte leercapaciteiten, zoals zal worden bepaald in artikel 34/3.

Artikel 10

Het huidige artikel 30, §2, van het decreet van 7 juni 2013 heeft betrekking op de doelstelling van het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie.

Artikel 10, 1°, van het ontwerp van decreet verduidelijkt dat het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie, waar relevant, kan worden aangevuld met een verdiepend aanbod dat inspeelt op de specifieke behoeften van bepaalde inburgeraars. Dit aanbod wordt eveneens georganiseerd door het EVA. Het vormt een uitbreiding op het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie en is facultatief voor de inburgeraar.

Het huidige artikel 30, §3, van het decreet van 7 juni 2013 heeft betrekking op de retributie die sinds 1 september 2023 van toepassing is voor de deelname aan het vormingspakket maatschappelijke integratie en de deelname aan de test maatschappelijke oriëntatie.

Artikel 10, 2°, van het ontwerp van decreet heft deze derde paragraaf op. De materie m.b.t. de retributie wordt immers door het ontwerp van decreet niet langer enkel gekoppeld aan de cursus maatschappelijke oriëntatie en de test maatschappelijke oriëntatie, maar geldt als een eenmalige bijdrage voor het geheel van de door het EVA aangeboden dienstverlening binnen het inburgeringstraject. Deze materie wordt voortaan geregeld in artikel 34/2, §5.

Artikel 11

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 bepaalt: *"Goede taalkennis is een essentiële voorwaarde voor participatie en om betere perspectieven te hebben op de arbeidsmarkt. We trekken daarom het vereiste taalniveau op naar B1 mondeling."*

Artikel 11 van het ontwerp van decreet trekt het vereiste taalniveau in het kader van het inburgeringstraject op naar B1 voor de mondelinge vaardigheden door een wijziging aan artikel 31 van het decreet van 7 juni 2013. Om een inburgeringsattest te behalen, verwachten we voortaan van inburgeraars dat zij het taalniveau B1 mondeling en A2 schriftelijk, zoals omschreven in het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen, aantonen. In het eerste lid van artikel 31, §1, wordt daarom bepaald dat het vormingspakket Nederlands als tweede taal als doelstelling heeft om in een zo kort mogelijke tijd over een taalvaardigheid van het Nederlands te beschikken die

overeenstemt met dit taalvaardigheidsniveau (in plaats van met taalvaardigheidsniveau A2).

Daarnaast wordt door artikel 11 van het ontwerp het tweede lid van artikel 31, §1, opgeheven aangezien de inburgeraar het taalvaardigheidsniveau B1 mondeling en A2 schriftelijk op verschillende wijze kan behalen. Dit kan door het volgen van een opleiding Nederlands als tweede taal Threshold richtgraad 2.1 tot en met 2.4 mondeling, en Waystage richtgraad 1 schriftelijk bij de centra vermeld in artikel 2, eerste lid, 4°, a) en b), van het decreet van 7 juni 2013, maar ook door o.a. een zelfstudiepakket, online lessen, of gecombineerde werkopleidingen.

Het bestaande derde lid m.b.t. inburgeraars die een opleiding van het leergebied alfabetisering Nederlands tweede taal, vermeld in artikel 6, 1°, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, volgen, wordt vervangen door een nieuw lid dat het tweede lid wordt. Van deze inburgeraars wordt verwacht dat ze het taalniveau B1 mondeling en A1 schriftelijk beheersen om te voldoen aan de doelstellingen voor het inburgeringsattest. Om de duidelijkheid en transparantie omtrent de verwachtingen ten aanzien van de doelstellingen voor alfa-cursisten te garanderen, wordt het vereiste taalniveau voor alfacursisten expliciet opgenomen in het decreet. In lijn met de algemene verhoging van de taaleisen binnen het inburgeringsbeleid, wordt ook voor alfacursisten het taalniveau B1 voor mondelinge vaardigheden als streefniveau gehanteerd. Om rekening te houden met de specifieke leerkenmerken van deze doelgroep, blijft de afwijking voorzien voor de schriftelijke vaardigheden. Voor deze component wordt een aangepast niveau nagestreefd, A1 schriftelijk, dat aansluit bij de mogelijkheden van alfacursisten binnen het alfabetiseringstraject.

Het huidige vierde lid wordt het nieuwe derde lid van paragraaf 1. Ook in dit lid dat bepaalt dat de Vlaamse Regering voor bepaalde categorieën van inburgeraars die omwille van een handicap in de onmogelijkheid verkeren het Nederlands als tweede taal te beheersen op het taalvaardigheidsniveau A2, kan afwijken van dat taalniveau, wordt het vermelde taalvaardigheidsniveau A2 aangepast naar B1 mondeling en A2 schriftelijk. Voor inburgeraars die omwille van een handicap in de onmogelijkheid verkeren om het gevraagde taalniveau te beheersen, voorziet de Vlaamse Regering een aangepast taalniveau gelijkaardig aan het taalniveau B1 mondeling en A2 schriftelijk.

Artikel 11 van het ontwerp van decreet past in artikel 31, §2, ook een kruisverwijzing aan. Deze paragraaf 2 bevat een delegatie voor de Vlaamse Regering om de wijze waarop het taalvaardigheidsniveau wordt vastgesteld, te bepalen. Gezien het vereiste taalvaardigheidsniveau voor alfacursisten nu expliciet wordt opgenomen in het decreet, wordt in paragraaf 2 een verwijzing naar het nieuwe tweede lid toegevoegd.

Tot slot voegt artikel 11 van het ontwerp een vierde paragraaf m.b.t. oefenkansen Nederlands toe aan artikel 31 van het decreet van 7 juni 2013. Om een taal goed onder de knie te krijgen, moeten taalleerders ook buiten het klassikale aanbod voldoende

oefenkansen Nederlands krijgen. Het is daarom belangrijk dat inburgeraars ook in hun dagdagelijkse context het Nederlands kunnen oefenen. Daarom worden oefenkansen meegenomen in het Nederlandse leertraject van inburgeraars. Deze opportuniteiten worden op verschillende momenten gedurende het inburgeringstraject nagegaan en afgestemd op de noden en leervraag van de inburgeraar.

Artikel 12

Artikel 32 van het decreet van 7 juni 2013 bevat de bepalingen in het kader van het derde onderdeel van het inburgeringstraject, namelijk de inschrijving bij de VDAB of bij Actiris, zoals dit werd toegevoegd sinds 1 maart 2022.¹⁹

Artikel 12 van het ontwerp brengt dit artikel 32 in lijn met de nieuwe terminologie (zie artikel 9 van het ontwerp).

De inschrijving bij VDAB of Actiris blijft weliswaar de enige formele verplichting binnen dit trajectonderdeel, maar de aandacht voor activering loopt als een rode draad doorheen het gehele inburgeringstraject.

Artikel 12 van het ontwerp houdt rekening met de herpositionering van het inburgeringscontract binnen het inburgeringstraject, door opheffing van artikel 32, §3, eerste lid, 2°. Hiermee wordt bedoeld dat het inburgeringscontract voortaan het startpunt van de uitgebreide dienstverlening in functie van het inburgeringstraject vormt en dat intake en screening naar de fase na de ondertekening worden verschoven. Hierdoor gebeurt het onderzoek naar de bewijsstukken om aan te tonen dat de doelstelling van het activeringstraject reeds behaald is, eveneens na de ondertekening, en niet langer op het moment zelf van ondertekening. Personen die op het ogenblik van de ondertekening van het inburgeringscontract reeds werken, vallen onder toepassing van paragraaf 3, eerste lid, 3°.

Daarnaast voegt artikel 12 van het ontwerp een vierde paragraaf toe aan artikel 32. Deze paragraaf verduidelijkt dat het activeringstraject, bovenop de bestaande verplichtingen tot inschrijving bij VDAB of Actiris, kan worden aangevuld met een bijkomend aanbod dat bijdraagt aan de doelstelling van economische zelfredzaamheid, vermeld in paragraaf 1. Dit aanbod wordt georganiseerd door het EVA, en kan worden uitgevoerd in samenwerking met andere voorzieningen en organisaties. Het vormt een uitbreiding op het activeringstraject en is facultatief voor de inburgeraar. De initiatieven binnen dit aanbod dienen inhoudelijk en organisatorisch te worden afgestemd op de trajectbegeleiding, vermeld in artikel 34, op de vormingspakketten binnen het inburgeringstraject, en op de reguliere dienstverlening van VDAB en Actiris inzake arbeidsbemiddeling.

¹⁹ Decreet van 9 juli 2021 tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1035929¶m=inhoud&AID=1295436>.

Artikel 13

Artikel 13 van het ontwerp houdt rekening met de herpositionering van het inburgeringscontract binnen het inburgeringstraject, door opheffing van artikel 33, §2, eerste lid, 2°. Hiermee wordt bedoeld dat het inburgeringscontract voortaan het startpunt van de uitgebreide dienstverlening in functie van het inburgeringstraject vormt en dat intake en screening naar de fase na de ondertekening worden verschoven. Hierdoor gebeurt het onderzoek naar de bewijsstukken om aan te tonen dat de doelstelling van het participatie- en netwerktraject reeds behaald is, eveneens na de ondertekening, en niet langer op het moment zelf van ondertekening. Personen die op het ogenblik van de ondertekening van het inburgeringscontract reeds werken of studeren, vallen onder toepassing van paragraaf 2, eerste lid, 3°.

Artikel 14

Artikel 14 van het ontwerp van decreet voegt aan artikel 34, tweede lid, van het decreet van 7 juni 2013 met betrekking tot trajectbegeleiding toe dat tijdens de trajectbegeleiding bijkomend aandacht wordt besteed aan de individuele leervragen en leernoden van de inburgeraar met betrekking tot het vormingspakket Nederlands als tweede taal en oefenkansen Nederlands.

Bijkomende opvolgmomenten zijn belangrijk om de inburgeraar goed op te volgen en te begeleiden tijdens het hele taalleertraject. De onderwijsinstellingen begeleiden de cursisten op pedagogisch vlak (bijvoorbeeld doorverwijzing naar logopedie). De agentschappen integratie en inburgering nemen hierin een aanvullende rol op. Zij zullen ook gedurende het NT2-traject blijvend aandacht besteden aan de leervraag en noden van de inburgeraar. Op deze manier kan blijvend worden ingezet op de motivatie van inburgeraars en kan het leertraject eventueel worden bijgestuurd wanneer de noden of leervraag van de inburgeraar veranderen. De agentschappen hebben daarbij ook aandacht voor bijkomend taalstimulerende initiatieven zoals oefenkansen Nederlands, geïntegreerde opleidingen, geletterdheidsmodules,

Artikel 15

Artikel 15 van het ontwerp van decreet wijzigt artikel 34/1 van het decreet van 7 juni 2013. Door artikel 15 wordt het EVA aangeduid als exclusieve regisseur van het inburgeringstraject. Vandaag kunnen VDAB en OCMW voor een zeer specifieke groep niet-prioritaire uitkeringsgerechtigde inburgeraars zelf bepalen welke onderdelen van het inburgeringstraject zij moeten volgen. In die gevallen nemen zij dus de regie op over het inburgeringstraject. Deze specifieke regeling is voorzien in het bestaande artikel 34/1, §2, van het decreet van 7 juni 2013. In alle andere gevallen neemt het EVA deze regie op.

Deze regeling sluit niet aan bij de praktijk en leidt tot inefficiënties. De situatie waarbij een OCMW of VDAB de regie opneemt over het inburgeringstraject, en bepaalt welke

onderdelen van het inburgeringstraject een inburgeraar dient te volgen, komt in de realiteit vrijwel niet voor. Het gaat dan ook over een zeer beperkte groep; voor verplichte inburgeraars of rechthebbende nieuwkomers is het EVA immers de regisseur.

Om deze regeling te vereenvoudigen, wordt het EVA aangeduid als exclusieve regisseur van het inburgeringstraject voor alle inburgeraars. Ook in situaties waarbij een niet-prioritaire uitkeringsgerechtigde inburgeraar wordt doorverwezen naar het EVA, is het EVA immers het beste geplaatst om in overleg met de inburgeraar na te gaan welke onderdelen tot het inburgeringstraject van de inburgeraar behoren.

Daarom wordt paragraaf 2 van artikel 34/1 opgeheven. Paragraaf 2 bevatte de uitzonderingsregeling voor VDAB en OCMW en vervalt omdat deze instanties niet langer als regisseur optreden. Daarnaast wordt in artikel 34/1, §1, tweede lid, van het decreet van 7 juni 2013 de bepaling geschrapt dat het EVA de VDAB of het OCMW op de hoogte dient te brengen indien een inburgeraar bij wie de VDAB of OCMW optreedt als regisseur onmiddellijk, bij aanvang van het traject, een inburgeringsattest krijgt omdat hij de doelstellingen van alle onderdelen van het inburgeringstraject reeds heeft behaald. Deze bepaling is immers niet langer relevant, vermits het EVA wordt aangeduid als exclusieve regisseur.

Met deze aanpassingen wordt niet geraakt aan de autonomie van de VDAB en OCMW. Deze instanties bepalen zelf of een uitkeringsgerechtigde niet-prioritaire inburgeraar inburgering moet volgen. Zij kunnen ook opteren voor het uitsluitend opleggen van NT2-lessen of netwerkversterkende activiteiten, los van inburgering.

Daarnaast wordt door artikel 15 van het ontwerp paragraaf 1 en het eerste lid van paragraaf 3 van artikel 34/1 opgeheven in lijn met de herpositionering van het inburgeringscontract binnen het inburgeringstraject. Het onderzoek van de vrijstellingen, en het desgevallend uitreiken van een inburgeringsattest, vindt niet meer plaats vóór ondertekening contract. Dit maakt ook dat de termijn niet meer relevant is in artikel 34/1.

Huidig artikel 34/1, §3, tweede lid, van het decreet van 7 juni 2013 bepaalt de termijn waarbinnen de inburgeraar het inburgeringscontract moet ondertekenen. Artikel 15 van het ontwerp wijzigt deze termijn van negentig dagen na aanmelding naar veertien dagen nadat het inburgeringscontract werd aangeboden, om de opstart van de verschillende onderdelen van het inburgeringstraject te versnellen en in lijn met de herpositionering van het inburgeringscontract. Door de opheffing van het eerste lid, wordt het huidige tweede lid het nieuwe eerste lid van paragraaf 3.

Huidig artikel 34/1, §3, derde lid, van het decreet van 7 juni 2013 voorziet in een uitstel van de termijn om het inburgeringscontract te ondertekenen. Artikel 15, 5°, van het ontwerp van decreet heft punt 1° van dit derde lid op. Deze uitstelgrond wordt geschrapt omdat werken of studeren geen belemmering vormt voor het tijdig ondertekenen van het contract, dat een in tijd beperkte handeling is en waarbij voldoende rekening gehouden

wordt met de persoonlijke situatie van de inburgeraar om een tijdige ondertekening mogelijk te maken. Door de opheffing van het eerste lid, wordt het huidige derde lid het nieuwe tweede lid van paragraaf 3.

Artikel 15, 8°, van het ontwerp van decreet heft paragraaf 4 van artikel 34/1 van het decreet van 7 juni 2013 op. Deze paragraaf bevatte de regeling die toeliet dat de opstart van minstens één van de twee vormingspakketten kon worden uitgesteld, op basis van een aantal decretale uitstelgronden. Deze regeling wordt volledig geschrapt. Na de ondertekening van het inburgeringscontract geldt dat de inburgeraar onmiddellijk start met een vormingspakket, zodra er passend aanbod beschikbaar is. Wie tijdelijk niet in staat is om het traject te volgen of verder te zetten met een gegronde reden, kan gebruikmaken van de bestaande regeling rond opschorting van het inburgeringstraject, zoals bepaald in artikel 34/2, paragraaf 3. Er wordt dus in artikel 34/1 geen afzonderlijke uitstelgrond meer voorzien voor de opstart van de vormingspakketten.

Artikel 16

Artikel 16 van het ontwerp van decreet wijzigt artikel 34/2 van het decreet van 7 juni 2013. Deze wijzigingen hangen samen met de herpositionering van het inburgeringscontract als formeel startpunt van de uitgebreide dienstverlening en de opstart van de onderdelen van het inburgeringstraject, alsook met de hervorming van de retributieregeling.

Vooreerst wordt door artikel 16 van het ontwerp van decreet in paragraaf 1 van artikel 34/2 van het decreet van 7 juni 2013 de formulering in overeenstemming gebracht met artikel 29, §3, van hetzelfde decreet. Overeenkomstig dit artikel 29, §3, vangt het inburgeringstraject aan bij de aanmelding bij het EVA en duurt het tot de doelstellingen van de onderdelen zijn behaald en de inburgeraar is toegeleid naar reguliere voorzieningen.

In paragraaf 1, 2°, wordt de verwijzing naar het aangeven van de vrijstellingen op onderdelen in het contract vervangen door een bepaling die stelt dat de inburgeraar na de ondertekening van het inburgeringscontract kan aantonen of hij de doelstellingen van de onderdelen heeft behaald. In de herpositionering van het inburgeringscontract wordt immers niet langer voorafgaand aan de ondertekening van het inburgeringscontract onderzocht voor welke onderdelen iemand in aanmerking komt voor een vrijstelling. Dat onderzoek vindt plaats binnen de dertig dagen nadat het contract is ondertekend. Dit maakt ook dat er bij de opmaak van het contract nog niet per definitie een inschrijving in minstens één van de vormingspakketten moet gerealiseerd zijn. Bijgevolg wordt in paragraaf 1 punt 3° opgeheven.

Daarnaast wordt een nieuwe paragraaf 2/1 ingevoegd. Deze paragraaf bevat de bepalingen die vroeger in artikel 34/1 waren opgenomen over de invulling van de vormingspakketten en het participatie- en netwerktraject, maar die in de vernieuwde aanpak van het inburgeringstraject onder artikel 34/2 worden ondergebracht omdat zij betrekking hebben op de fase die volgt na de ondertekening van het inburgeringscontract.

Artikel 16 voegt ook een nieuwe paragraaf 5 toe aan artikel 34/2. Hierin wordt de retributie voor de dienstverlening die het EVA aanbiedt binnen het inburgeringstraject geregeld. Deze retributie wordt niet langer enkel gekoppeld aan de cursus maatschappelijke oriëntatie en de test maatschappelijke oriëntatie (zie artikel 10 van het ontwerp van decreet, dat paragraaf 3 van artikel 30 opheft), maar geldt als een bijdrage voor het geheel van de door het EVA aangeboden dienstverlening binnen het inburgeringstraject. Deze dienstverlening strekt zich uit over het volledige inburgeringstraject: van de beginfase waarin het onderzoek naar vrijstellingsmogelijkheden plaatsvindt tot en met de fase waarin het inburgeringsattest wordt uitgereikt en de toeleiding naar reguliere voorzieningen gebeurt. Zodra het EVA een controle moet doen om na te gaan of en welke onderdelen iemand moet volgen in functie van het behalen van een attest, wordt de retributie aangerekend. De retributie wordt eenmalig geïnd en dekt het volledige traject met inbegrip van het inburgeringsattest. De bestaande delegatie aan de Vlaamse Regering om het bedrag van de retributie vast te stellen en de nadere modaliteiten te bepalen, blijft behouden.

Voor het voortraject, dat zowel aan kandidaat-inwijkelingen als aan derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden wordt aangeboden, wordt een retributie gevraagd. Wanneer zij in Vlaanderen het inburgeringstraject aanvatten, zal de retributie die de deelnemer reeds betaald heeft voor het voortraject wel in mindering gebracht worden van de retributie voor de door het EVA aangeboden dienstverlening binnen het inburgeringstraject.

Aansluitend wordt in dit artikel voorzien in een aanvullende retributie, waarbij vanaf de derde test maatschappelijke oriëntatie per test een bijkomende retributie verschuldigd is. De Vlaamse Regering krijgt een delegatie om het bedrag van de bijkomende retributie vast te stellen en de nadere modaliteiten te bepalen, waarbij een verminderd bedrag kan gelden voor de vrijstellingscategorieën zoals bepaald in het nieuwe artikel 34/2, §5, vijfde lid.

De retributies zijn niet van toepassing voor inburgeraars ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. In overeenstemming met het regeerakkoord blijft dit kosteloos. Deze uitzondering wordt gemotiveerd door de specifieke context van Brussel, waar het Vlaamse inburgeringstraject concurreert met gratis alternatieven uit andere regio's. Ook de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen met wettig verblijf die voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht of die, voor zover niet de volle achttien jaar oud, aanvullend bij de leerplicht baat hebben bij het volgen een inburgeringstraject, blijven uitgesloten van de retributies. Deze uitsluiting gebeurt gezien hun bijzonder statuut en bijkomende kwetsbaarheid.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2024-2029 bepaalt: "De vrijstellingscategorieën worden aangepast zodat ze inkomensgerelateerd worden en niet meer op basis van statuten worden toegekend. Ook bij nieuwkomers gaan we uit van het principe dat wie kan bijdragen, ook effectief een vergoeding betaalt." Bijgevolg worden (in vergelijking met de

bestaande regeling in artikel 30, §3, dat door artikel 10 van het ontwerp wordt opgeheven) de categorieën opgeheven die niet gebaseerd zijn op een inkomenstoets. De categorie van inburgeraars die een inkomen verwerven via maatschappelijke dienstverlening of een leefloon, of die ten laste zijn van personen die daarop recht hebben, blijft behouden. De bepaling wordt alleen aangepast om de leesbaarheid te verbeteren.

De verhoogde tegemoetkoming wordt toegevoegd als inkomensgerelateerd criterium voor het verkrijgen van een verminderde retributie. De verhoogde tegemoetkoming is een bestaande sociale maatregel die wordt toegekend op basis van een inkomenstoets. Door dit criterium te hanteren, wordt de toegang tot een betaalbaar inburgeringstraject gegarandeerd voor personen met een beperkt inkomen, terwijl tegelijkertijd het principe van billijke bijdrage naar draagkracht wordt gerespecteerd.

Aan inburgeraars die over een beperkt inkomen beschikken, zal een sterk verminderde retributie worden gevraagd. Er wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om het bedrag van de verminderde retributie vast te stellen en de nadere modaliteiten ervan te bepalen.

De vrijstellingscategorieën zijn van toepassing op zowel verplichte als niet-verplichte inburgeraars.

De tot nu toe bestaande vrijstelling van de retributie in het kader van het verkrijgen van een vrijstelling voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie voor inburgeraars die al een inburgeringsattest hebben behaald dat is uitgereikt door de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, is in de nieuwe regeling niet meer van toepassing aangezien de retributie niet meer louter wordt gekoppeld aan de test maatschappelijke oriëntatie.

Daarnaast wordt expliciet bepaald dat de retributie die niet tijdig wordt betaald, kan worden ingevorderd overeenkomstig het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen. Het (stedelijk) EVA valt reeds onder het toepassingsgebied van de overheidsbrede invordering (artikel 3, §1, eerste lid, 1° en 4°, van het decreet van 19 april 2024). De bepaling verhoogt evenwel de transparantie door in het decreet te verankeren dat het (stedelijk) EVA de bepalingen van het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen kan toepassen voor de invordering van de niet betaalde retributie. Zij zorgt bovendien voor meer consistentie binnen het decreet, aangezien artikel 40, §2, zevende lid, van het decreet wordt vervangen en expliciet voorziet dat de administratieve geldboete wordt ingevorderd conform het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen.

Artikel 17

Artikel 17 van het ontwerp van decreet brengt twee wijzigingen aan in het eerste lid van artikel 34/3 van het decreet van 7 juni 2013, waarin bepaald wordt wanneer het EVA een attest van inburgering uitreikt.

Op dit moment wordt het attest van inburgering uitgereikt indien de doelstellingen behaald zijn. Artikel 17 van het ontwerp van decreet zorgt ervoor dat ook de inspanningen die inburgeraars met beperkte leercapaciteiten leveren, formeel erkend worden met een attest van inburgering. Een bepaling in die zin wordt ingevoegd in artikel 34/3, eerste lid, van het decreet van 7 juni 2013.

Het inburgeringsbeleid heeft als kerndoel het bevorderen van maatschappelijke integratie en participatie van nieuwkomers. Inburgeraars met beperkte leercapaciteiten leveren inspanningen om de trajectonderdelen zoals maatschappelijke oriëntatie en NT2 te voltooien, maar slagen er omwille van cognitieve beperkingen niet in om de doelstellingen, zoals opgenomen in hun inburgeringscontract, te behalen. Echter, deze inspanningen worden op dit moment niet formeel erkend met een inburgeringsattest. Dit belemmert de groep tot verdere integratie, gezien het attest vaak een sleutel vormt tot werk, opleidingen en sociale rechten.

Wanneer experts op basis van objectieve criteria vaststellen dat een inburgeraar door beperkte leercapaciteiten het vereiste taalniveau niet kan behalen, wordt van deze doelgroep een deelname aan een taalversterkend traject verwacht. Dit traject is op zich niet niveauverhogend of certificerend en werkt verder aan geletterdheidsvaardigheden in functie van participatie aan samenleving. De Vlaamse Regering zal, op basis van artikel 29, §4 van het decreet van 7 juni 2013, de nadere contouren van dit traject bepalen. Na deze bijkomende inspanningen, wordt het inburgeringsattest met een vermelding van het hoogst behaalde taalniveau uitgereikt aan de inburgeraar, indien aan alle andere formele voorwaarden voldaan is. Door het inburgeringsattest toe te kennen op basis van hun geleverde inspanningen, en door hen verder te begeleiden naar taalstimulerende trajecten, wordt hun toegang tot maatschappelijke participatie en verdere integratie versterkt.

Een tweede wijziging die door artikel 17 van het ontwerp van decreet wordt aangebracht aan artikel 34/3, eerste lid, volgt uit het feit dat het EVA wordt aangeduid als exclusieve regisseur van het inburgeringstraject (zie artikel 15 van het ontwerp van decreet). Artikel 34/3, eerste lid, van het decreet van 7 juni 2013 bepaalt onder meer dat het EVA de VDAB of het OCMW op de hoogte dient te brengen indien een inburgeraar bij wie de VDAB of het OCMW optreedt als regisseur een inburgeringsattest krijgt omdat hij de doelstellingen voor elk onderdeel van het inburgeringstraject, zoals opgenomen in het inburgeringscontract, heeft bereikt. Deze bepaling wordt geschrapt. Deze bepaling is immers niet langer relevant, vermits het EVA wordt aangeduid als exclusieve regisseur.

Artikel 18

De verplichting tot het behalen van het taalniveau B1 mondeling voor verplichte inburgeraars binnen de 24 maanden na het uitreiken van het inburgeringsattest werd toegevoegd aan het decreet van 7 juni 2013 sinds 1 maart 2022.²⁰ Aangezien B1 mondeling nu behaald moet worden binnen het inburgeringstraject conform het regeerakkoord (zie artikel 11 van het ontwerp), heft artikel 18 van het ontwerp van decreet artikel 34/5 van het decreet van 7 juni 2013 op.

Artikel 19

Artikel 19 van het ontwerp van decreet vervangt integraal het artikel 34/6 van het decreet van 7 juni 2013. Dit artikel over het starterspakket dat wordt aangeboden aan kandidaat-inwijkelingen in het land van herkomst, wordt vervangen door een artikel over het voortraject, bestaande uit vier paragrafen.

Paragraaf 1 van het artikel 34/6 bepaalt dat het EVA het voortraject organiseert. Dit voortraject wordt enerzijds georganiseerd voor de kandidaat-inwijkelingen zoals gedefinieerd in het gewijzigde artikel 2, 15°, die dit voortraject kunnen volgen in het land van herkomst, en anderzijds voor de inburgeraar zoals vermeld in artikel 27, §3/1, m.a.w. voor de derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden, die eenmaal in Vlaanderen aangekomen, verplicht zijn het voortraject te volgen en de doelstellingen ervan te behalen (zie artikel 27, §3/1, zoals ingevoegd door artikel 7 van het ontwerp van decreet).

Paragraaf 2, eerste lid, van het artikel 34/6 bepaalt de doelstelling van het voortraject en bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om de organisatie, de inhoud, de voorwaarden en de kwaliteitscriteria van het voortraject te bepalen.

Het voortraject wil ervoor zorgen dat kandidaat-inwijkelingen, in het bijzonder kandidaat-gezinsmigranten en kandidaat-arbeidsmigranten, beter voorbereid zijn op hun komst naar Vlaanderen of Brussel door basisinzicht te verwerven in de rechten, de plichten en de basiswaarden van onze samenleving. Via een digitaal zelfstudiepakket aangeboden in meerdere contacttalen krijgen zij een introductie in de domeinen waar het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie (veel dieper) op in gaat. Voor de arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden zullen de onderdelen die bij aankomst in België verplicht worden, standaard aangeboden worden, namelijk de introductie, informatie over de essentiële rechten en plichten in onze samenleving en de arbeidsrechten en -plichten. Andere onderwerpen kunnen optioneel worden opgenomen in het land van herkomst op basis van de noden en interesses van de kandidaat-inwijkeling.

²⁰ Decreet van 9 juli 2021 tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1035929¶m=inhoud&AID=1295436>.

Paragraaf 2, tweede lid, van het artikel 34/6 bepaalt hoe wordt aangetoond dat de doelstellingen van het voortraject werden behaald. In het voortraject zijn toetsen ingebouwd. Door te slagen op die toetsen toont de deelnemer aan de doelstellingen te hebben behaald. Een persoon die niet slaagt, kan het zelfstudiepakket en de toetsen meerdere keren doorlopen. De Vlaamse Regering krijgt een delegatie om de nadere voorwaarden en de regels voor die toetsen te bepalen.

In paragraaf 3 van artikel 34/6 wordt verduidelijkt dat voor het voortraject een retributie wordt gevraagd van de kandidaat-inwijkeling of van de derdelands arbeidsmigrant en diens meerderjarige gezinsleden. De vaststelling van het bedrag van die retributie en de bepaling van de nadere modaliteiten ervan, worden gedelegeerd aan de Vlaamse Regering.

Daarnaast wordt expliciet bepaald dat de retributie voor het voortraject die verschuldigd is door de kandidaat-inwijkeling/verplichte inburgeraar, die niet tijdig wordt betaald, kan worden ingevorderd overeenkomstig het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen. Het EVA valt reeds onder het toepassingsgebied van de overheidsbrede invordering (artikel 3, §1, eerste lid, 1°, van het decreet van 19 april 2024). De bepaling verhoogt de transparantie door in het decreet te verankeren dat het EVA de bepalingen van het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen kan toepassen voor de invordering van de niet betaalde retributie. Zij waarborgt bovendien een consistente regeling binnen het decreet, aangezien voor de retributie voor het inburgeringstraject dezelfde regeling wordt voorzien en artikel 40, §2, zevende lid, van het decreet wordt vervangen en bepaalt dat de administratieve geldboete wordt ingevorderd conform het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen.

Paragraaf 4 van artikel 34/6 handelt over het attest van voortraject. De doelstellingen behalen voor het voortraject (slagen op de ingebouwde toetsen) leidt tot een attest van voortraject. Dit wordt door het EVA uitgereikt aan zowel kandidaat-inwijkelingen in het buitenland als aan derdelands arbeidsmigranten en hun familieleden, die hiertoe verplicht zijn eenmaal zij zich vestigen in Vlaanderen.

Voor de derdelands arbeidsmigranten en hun familieleden, die verplicht zijn het voortraject te volgen eenmaal zij zich vestigen in Vlaanderen, wordt ook hier voor de personen die omwille van beperkte leercapaciteiten de doelstellingen niet kunnen behalen, de mogelijkheid voorzien om toch een attest van voortraject te krijgen.

De Vlaamse Regering krijgt in deze vierde paragraaf tot slot een delegatie om de nadere regels van het attest van voortraject te bepalen.

Artikel 20

Artikel 20 van het ontwerp van decreet brengt verschillende wijzigingen aan in artikel 39 van het decreet van 7 juni 2013.

In paragraaf 1 van artikel 39 wordt het bestaande punt 4°, dat voorziet dat het EVA controleert of de verplichte inburgeraar zijn verplichting in artikel 34/5 is nagekomen, vervangen door de controle door het EVA van het bereiken van de doelstellingen van het voortraject binnen de volgens artikel 27, §3/1, opgelegde termijn.

Het behalen van B1 mondeling binnen de 24 maanden na het uitreiken van het inburgeringsattest, zoals bepaald in artikel 34/5, wordt immers opgeheven (zie artikel 18 van het ontwerp van decreet), waardoor ook in artikel 39, §1 de verwijzingen hiernaar worden opgeheven. In de plaats ervan komt de toevoeging van de controlebevoegdheid van het EVA m.b.t. het behalen van de doelstellingen van het voortraject binnen de termijn, voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden.

Ook in het derde lid van dezelfde paragraaf, waar bepaald wordt welke gevallen het EVA meldt aan het departement of het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid dat de Vlaamse Regering aanwijst met het oog op een toepassing van de sanctie vermeld in artikel 40, wordt punt 4° op dezelfde manier en om dezelfde reden vervangen.

Daarnaast wordt aan paragraaf 1 van artikel 39 een vierde lid toegevoegd. Deze toevoeging betreft een verduidelijking: voor de personen bedoeld in artikel 27, §3/1, geldt telkens enkel hetgeen staat in het vierde punt. De andere punten (punt 1° tot en met 3°) slaan immers op verplichtingen die niet voor hen gelden. Het spreekt voor zich dat het vierde punt ook enkel betrekking heeft op de personen bedoeld in artikel 27, §3/1.

Artikel 20 van het ontwerp van decreet heft ook paragraaf 3 van artikel 39 van het decreet van 7 juni 2013 op. Voor verplicht ingeschreven werkzoekenden die door de VDAB zijn doorverwezen met de expliciete voorwaarde dat ze inburgering moeten volgen, is de VDAB vandaag exclusief bevoegd om te sanctioneren wanneer deze verplichting niet wordt nageleefd. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de werkloosheidsuitkering (tijdelijk) wordt stopgezet. De sanctionering gebeurt enkel als de persoon door de VDAB is doorverwezen en de inburgering als voorwaarde is opgelegd. Het Agentschap Binnenlands Bestuur kan in dat geval vandaag niet sanctioneren. Deze specifieke regeling is voorzien in artikel 39, §3, eerste lid, van het decreet van 7 juni 2013.

Voor inburgeraars bij wie het volgen van een inburgeringscursus expliciet als voorwaarde is opgenomen voor het verkrijgen of behouden van maatschappelijke dienstverlening of een leefloon, is het OCMW vandaag exclusief bevoegd om te sanctioneren wanneer deze voorwaarde niet wordt nageleefd. Dit betekent bijvoorbeeld dat het leefloon (tijdelijk) kan worden stopgezet. De sanctionering gebeurt dus enkel als het volgen van inburgering uitdrukkelijk gekoppeld is aan de financiële hulpverlening. Het Agentschap Binnenlands Bestuur kan in dat geval vandaag niet sanctioneren. Deze specifieke regeling is voorzien in artikel 39, §3, tweede lid, van het decreet van 7 juni 2013.

In andere gevallen wordt de inbreuk wel doorgestuurd naar het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Deze regeling sluit niet aan bij de praktijk en leidt tot inefficiënties. Vooraleer een inbreukdossier van een verplichte inburgeraar wordt doorgestuurd, moet het EVA nagaan of het dossier naar het Agentschap Binnenlands Bestuur, het OCMW of de VDAB moet worden gestuurd. Het gebeurt echter slechts zelden dat er sanctioneringsdossiers moeten worden doorgestuurd naar de VDAB of het OCMW. Niettemin is het bepalen naar welke instantie een dossier moet worden doorgestuurd, een tijdsintensief en inefficiënt proces. Onvolledige informatie, waardoor bijkomende navraag bij de betrokken instanties nodig is, kan leiden tot vertragingen. Indien de ingebrekestellingsbrief naar de verkeerde instantie wordt verzonden, dient de volledige procedure opnieuw te worden opgestart. Dit is bijzonder nadelig, aangezien het bij sanctieprocedures essentieel is om snel en doortastend te handelen zodat het inburgeringstraject vlot kan worden hervat en niet de indruk wordt gewekt dat er geen effectieve sanctionering plaatsvindt. Bovendien ontbreekt een vangnet om de heraanmelding van inburgeraars na een sanctie door de VDAB of het OCMW structureel op te volgen. Hierdoor bestaat het risico dat inburgeraars tijdelijk van de radar verdwijnen en hun blijvende inburgeringsplicht niet meer naleven.

Om deze regeling te vereenvoudigen, worden de handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur aangeduid als sanctioneringsinstantie voor alle op basis van het decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid verplichte inburgeraars. De handhavingsambtenaren beschikken over diepgaande expertise op het gebied van inburgering en sanctionering. De toepasselijke procedures voor deze ambtenaren zijn duidelijk vastgelegd in het decreet en het bijhorende uitvoeringsbesluit. Door de sanctioneringsbevoegdheid eenduidig bij de handhavingsambtenaren te leggen, worden interpretatiefouten voorkomen. Dit draagt bij aan een snellere, transparantere en eenvoudigere opvolging van de trajecten, waardoor de communicatie naar inburgeraars toe duidelijker wordt.

In artikel 39 van het decreet van 7 juni 2013 wordt daarom paragraaf 3 opgeheven (zie artikel 20, 4°, van het ontwerp). Daarnaast wordt in artikel 39, §5, van het decreet van 7 juni 2013 de bepaling geschrapt dat het EVA de VDAB of het OCMW niet op de hoogte dient te brengen indien een inburgeraar bij wie de VDAB of OCMW optreedt als sanctioneringsinstantie een vormingspakket niet regelmatig heeft gevolgd wanneer dit te wijten is aan beperkte leercapaciteiten (zie artikel 20, 6°, van het ontwerp). Deze bepaling is immers niet langer relevant, vermits de handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur worden aangeduid als sanctioneringsinstantie voor alle verplichte inburgeraars.

Met deze aanpassingen wordt niet geraakt aan de autonomie van de VDAB en het OCMW. Zij kunnen zelf vanuit hun regelgeving maatregelen opleggen wanneer zij inburgering (of een deel ervan) koppelen aan een uitkering. Indien het gaat over verplichte inburgeraars,

gebeurt dit parallel aan eventuele sancties die worden opgelegd door de handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

In paragraaf 4 van artikel 39 worden de verwijzingen naar artikel 27, §3, vierde lid, 1°, en artikel 34/1, §3, derde lid, 1°, en §4, tweede lid, 1°, geschrapt, aangezien artikel 7, 5°, en artikel 15, 5° en 8°, van het ontwerp van decreet deze bepalingen opheffen. Ook de verwijzing naar artikel 34/2, §3, eerste lid, 1°, wordt geschrapt. Deze bepaling regelt enkel het recht op tijdelijke opschorting van het inburgeringstraject bij een onmogelijke combinatie met werk of studies en bevat geen afwijkende bepalingen inzake de sanctionering of de beoordeling van de naleving van het traject. De verwijzing naar deze bepaling is daarom niet relevant in het kader van artikel 39, §4. Gelet op het voorgaande wordt ook het derde lid van paragraaf 4 overbodig en wordt het bijgevolg geschrapt.

Tot slot wordt aan artikel 39 van het decreet van 7 juni 2013 een paragraaf 6 toegevoegd. Voor het voortraject wordt voorzien dat verplichte inburgeraars die door beperkte leercapaciteiten de doelstellingen niet kunnen behalen, deze niet hoeven te behalen (zie de invoeging van de nieuwe paragraaf 3/1 in artikel 27, zoals ingevoegd door artikel 7 van het ontwerp van decreet). Zij kunnen bijgevolg niet gesanctioneerd worden op het niet behalen van de doelstellingen van het voortraject binnen de opgelegde termijn. Daarom wordt in deze nieuwe paragraaf 6 bepaald dat het EVA dit niet als inbreuk moet melden aan de handhavingsambtenaren van het Agentschap Binnenlands Bestuur. De Vlaamse Regering krijgt een delegatie om de nadere uitvoering hiervan te regelen.

Artikel 21

Artikel 21 van het ontwerp van decreet vervangt artikel 40, §2, zevende lid, van het decreet van 7 juni 2013.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur is een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid en bevoegd om administratieve geldboetes aan inburgeraars op te leggen. Intern verzelfstandigde agentschappen vallen onder het toepassingsgebied van de overheidsbrede invordering en meer bepaald onder de toepassing van het 'comply or explain'-principe (cf. artikel 3, §1, tweede lid, 2°, van het decreet van 19 april 2024). Het Agentschap Binnenlands Bestuur moet bijgevolg de invorderingsprocedures via de Vlaamse Belastingdienst laten verlopen ofwel verantwoorden waarom het niet wil of kan samenwerken met de Vlaamse Belastingdienst.

De bepaling bepaalt expliciet dat de administratieve geldboete die niet tijdig wordt betaald, wordt ingevorderd overeenkomstig het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen. De Vlaamse Belastingdienst wordt de opdracht toevertrouwd om de niet-betaalde administratieve boetes in te vorderen.

De bepaling zorgt bovendien voor meer consistentie binnen het decreet, aangezien door het nieuwe artikel 34/2, §5, zevende lid en het nieuwe artikel 34/6, §3, vierde lid wordt

voorzien dat respectievelijk de retributie voor het inburgeringstraject en de retributie voor het voortraject kunnen worden ingevorderd conform het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen.

Artikel 22

In artikel 43/1 van het decreet van 7 juni 2013 worden in paragrafen 1 en 3 de verwijzingen naar 'sociaal vertalen' geschrapt, en worden de bepalingen in functie van die schrapping taalkundig aangepast. In paragraaf 2, die de instrumenten sociaal tolken en sociaal vertalen definieert, wordt het tweede lid opgeheven.

De schrappingen zijn een gevolg van de afbouw van de dienstverlening sociaal vertalen, dat een onderdeel is van de kerntaak taalbeleid. De digitalisering van communicatie, een ruim en goedkoper en kwalitatiever aanbod op de private markt en de inzet van automatische vertaaltechnologie, zorgt ervoor dat deze dienstverlening vanuit het EVA niet langer wordt aangeboden.

Artikel 23

In artikel 43/2 van het decreet van 7 juni 2013 worden in paragrafen 1, 2 en 3 de verwijzingen naar 'sociaal vertalen' geschrapt, en worden de bepalingen in functie van die schrapping taalkundig aangepast.

Voor de toelichting bij dit artikel wordt verwezen naar artikel 22.

Artikel 24

Artikel 24 van het ontwerp van decreet voegt een derde lid toe aan artikel 44 van het decreet van 7 juni 2013, dat betrekking heeft op taalpromotie.

Er wordt toegevoegd dat het EVA de vraag naar en het aanbod van oefenkansen Nederlands in Vlaanderen en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad coördineert. Indien blijkt dat er te weinig aanbod is, zal het EVA bijkomende taalpromotieacties opzetten.

Het EVA is de meest aangewezen partner om de coördinatie te voeren over de vraag naar en het aanbod van oefenkansen Nederlands in Vlaanderen en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Zo staat het EVA in nauw contact met zowel de doelgroep, als de aanbiedende partners van oefenkansen Nederlands. Daarnaast bouwde het EVA de laatste jaren een ruime expertise uit in het begeleiden en ondersteunen van partners bij de ontwikkeling van kwalitatieve oefenkansen Nederlands. Verder is het EVA in staat om, waar nodig, aanvullend aanbod oefenkansen te voorzien in functie van vastgestelde noden of hiaten in het bestaande aanbod.

Artikel 25

Artikel 25 van het ontwerp van decreet heft in artikel 46/5 van het decreet van 7 juni 2013 m.b.t. de verwerkingsverantwoordelijken telkens de verwijzing naar het uniform computergestuurd cliëntvolgsysteem op. De persoonsgegevens worden in het kader van het inburgerings- en taalbeleid namelijk niet enkel verwerkt via het uniform computergestuurd cliëntvolgsysteem. Deze verwijzing is daarom te beperkend.

Artikel 26

Artikel 26 van het ontwerp van decreet wijzigt artikel 46/6 van het decreet van 7 juni 2013.

Naar aanleiding van een opmerking van het Rijksregister worden in het tweede lid van artikel 46/6 bepaalde persoonsgegevens uitdrukkelijk opgesomd. Het was namelijk niet altijd duidelijk welke persoonsgegevens precies onder bepaalde categorieën van persoonsgegevens vielen. Door de wijziging worden voortaan volgende persoonsgegevens specifiek opgenomen in plaats van de categorie "de contactgegevens en de identificatiegegevens":

- naam en voornaam;
- hoofdverblijfplaats en adres;
- uniek identificatienummer;
- geboorteplaats en -datum;
- land en plaats van herkomst;
- nationaliteit;
- geslacht;
- emailadres en telefoonnummer;
- plaats en datum van overlijden.

Naar aanleiding van het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie, worden de woorden "categorieën van" niet geschrapt, omdat dit de terminologie van de AVG betreft en daarmee het onderscheid tussen categorieën van persoonsgegevens en meer concrete persoonsgegevens wordt gemaakt.

In artikel 46/6, tweede lid, 5°, worden "de gegevens over de persoonlijke situatie, met inbegrip van gegevens over gezondheid" verduidelijkt door expliciet te bepalen dat hieronder eveneens gegevens vallen over, in voorkomend geval, de plaats waar een persoon gedetineerd is. Deze verduidelijking is nodig omdat in de uitvoering van het inburgeringsbeleid in welbepaalde situaties kennis vereist is van het feit dat een persoon in detentie verblijft en van de plaats waar die detentie wordt uitgevoerd. Dit is met name het geval voor de correcte afstemming en organisatie van het lesaanbod, zodat het aanbod op passende wijze kan worden toegewezen naargelang het al dan niet plaatsvinden binnen een penitentiaire inrichting. Dit sluit aan bij de decretale bepaling inzake de afstemming

van de vormingspakketten op de persoonlijke situatie van de inburgeraar. Deze bepaling is opgenomen in het huidige artikel 34/1, §4, eerste lid, 2°, van het decreet van 7 juni 2013, en wordt door het voorliggend ontwerp van decreet verplaatst naar artikel 34/2, §2/1, eerste lid, 2°, zonder inhoudelijke wijziging. Reeds bij de invoeging ervan werd in de memorie van toelichting benadrukt dat hierbij onder meer rekening wordt gehouden met factoren zoals de lesplaats en de praktische haalbaarheid van het aanbod. De verwerking van deze gegevens is beperkt tot wat strikt noodzakelijk is voor een welbepaald en afgebakend doel, met name de organisatie en opvolging van het lesaanbod. Daarbij wordt niet beoogd gegevens te verwerken over strafbare feiten, strafrechtelijke vervolgingen of veroordelingen als zodanig, maar uitsluitend vast te stellen of het lesaanbod binnen dan wel buiten een penitentiaire inrichting dient te worden georganiseerd.

Daarnaast worden door artikel 26 van het ontwerp in het tweede lid van artikel 46/6 ook een aantal aanpassingen gedaan naar aanleiding van de door dit ontwerp van decreet aangebrachte wijzigingen:

- in punt 13° wordt het "traject naar werk" nu "activeringstraject" genoemd;
- de bestaande inhoud van punt 17° m.b.t. de gegevens over de verplichting tot het behalen van het taalniveau B1 mondeling vermeld in artikel 34/5, wordt geschrapt aangezien B1 mondeling na inburgeringsattest wordt geschrapt en het taalniveau B1 mondeling moet worden behaald binnen het inburgeringstraject. Punt 17° wordt vervangen met gegevens over deelname aan het voortraject. Deze gegevens hebben uitsluitend betrekking op gegevens die noodzakelijk zijn voor de organisatie, opvolging en administratieve afhandeling van het voortraject. Het gaat onder meer om gegevens die toelaten na te gaan of de betrokkene tot de doelgroep behoort, of hij of zij werd geïnformeerd, bankgegevens (om te weten of de retributie voor het voortraject betaald werd) en of het voortraject werd voltooid. Indien de retributie niet betaald wordt, kan de retributie worden ingevorderd conform het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen. Informatie met betrekking tot deze invordering van de retributie wordt ook verwerkt;
- er wordt een punt 18° toegevoegd waarin de gegevens met betrekking tot het bepalen en innen van de retributies, vermeld in artikel 34/2, §5 worden benoemd. In de memorie van toelichting bij het decreet van 3 mei 2024 werd de verwerking van persoonsgegevens met betrekking tot de retributie, waaronder het leefloon, geduid bij punt 11°, namelijk "de gegevens over het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie". Dit wordt voortaan gevat door punt 18° dat in het kader van het opleggen van de retributie voor het inburgeringstraject bij het EVA inhoudt dat de volgende gegevens worden geregistreerd: bankgegevens, werksituatie, type inkomen en het feit of het inkomen hoger of lager is dan het leefloon en het recht op verhoogde tegemoetkoming. Indien de retributie niet betaald wordt, kan de retributie worden ingevorderd conform het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen.

Informatie met betrekking tot deze invordering van de retributie wordt ook verwerkt.

Artikel 27

Artikel 27 brengt een aantal wijzigingen aan in artikel 46/7 van het decreet van 7 juni 2013 dat de doeleinden bevat waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verwerkt. De persoonsgegevens mogen enkel worden verwerkt om deze decretale doeleinden te verwezenlijken.

Vooreerst wordt ook in dit artikel 46/7 telkens, net als in artikel 46/5 en artikel 46/9, de verwijzing naar het uniform computergestuurd cliëntvolgsysteem geschrapt.

Daarnaast wijzigt artikel 27 van het ontwerp van decreet het artikel 46/7, §1, eerste lid, 1°, van het decreet van 7 juni 2013. In paragraaf 1 van het eerste lid van artikel 46/7 staan de doeleinden vermeld in het kader van de verwerkingen van persoonsgegevens door het EVA. Deze verwerkingen vinden plaats ter verwezenlijking van de aan het EVA door of krachtens het decreet toevertrouwde taken en kerntaken die het EVA vervult met het oog op het vervullen van zijn opdracht om de integratie te ondersteunen, te stimuleren en te begeleiden. In het bestaande artikel 46/7, §1, eerste lid, 1°, is als eerste doeleinde opgenomen: "het EVA te ondersteunen bij het uitvoeren van de inburgeringstrajecten en de toeleidingstrajecten en bij het organiseren van het starterspakket voor kandidaat-inwijkelingen"

Artikel 27 van het ontwerp van decreet vult dit aan met het volgende doeleinde: het EVA te ondersteunen bij het uitvoeren van de voortrajecten;

Deze taak werd door artikel 5 van dit ontwerp van decreet toegevoegd aan de kerntaken van het EVA via een aanvulling van artikel 17, tweede lid, 1°, a) van het decreet van 7 juni 2013.

Het ondersteunen van het EVA bij het organiseren van het starterspakket voor de kandidaat-inwijkeling, wordt door artikel 27 van het ontwerp van decreet verwijderd uit het eerste doeleinde. Artikel 34/6 van het decreet van 7 juni 2013, over het starterspakket dat wordt aangeboden aan kandidaat-inwijkelingen in het land van herkomst, wordt immers door artikel 19 van dit ontwerp van decreet integraal vervangen door een artikel over het voortraject.

Daarnaast brengt artikel 27 van het ontwerp van decreet nog een taalkundige verbetering aan in artikel 46/7, §1, eerste lid, 7°, van het decreet van 7 juni 2013 gezien er in dit punt een woord ontbrak.

Tot slot heft artikel 27 van dit ontwerp van decreet in artikel 46/7, §1, eerste lid, het punt 10°, op, namelijk "het EVA toe te laten de verplichting tot het behalen van de taalvaardigheid van het Nederlands B1 mondeling, vermeld in artikel 34/5, te controleren en op te volgen". Dit doeleinde wordt verwijderd gezien de opheffing van artikel 34/5 door artikel 18 van het ontwerp van decreet.

Artikel 28

Artikel 28 van het ontwerp van decreet wijzigt artikel 46/8 van het decreet van 7 juni 2013 m.b.t. de entiteiten waaraan en de doeleinden waarvoor de verwerkte persoonsgegevens mogen worden verstrekt door het EVA en het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Het eerste lid van artikel 46/8 van het decreet van 7 juni 2013 heeft betrekking op de entiteiten aan wie het EVA met inachtneming van de toepasselijke regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, de verwerkte persoonsgegevens kan mededelen. De mededeling van de verwerkte persoonsgegevens aan andere entiteiten kan als de doeleinden van de verwerkingen van de andere entiteiten verenigbaar zijn met de genoemde doeleinden in het decreet van 7 juni 2013. Het eerste lid bevat een opsomming van de mededelingen aan bepaalde entiteiten, met de welbepaalde doeleinden, die in elk geval als verenigbaar worden beschouwd. Aan deze opsomming worden enkele wijzigingen aangebracht.

a) In punt 6° m.b.t. de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid wordt de doelstelling voor de uitwisseling uitgebreid met de vaststelling van het recht op verhoogde tegemoetkoming. Dit is nodig omdat het recht op verhoogde tegemoetkoming, in het kader van de bepaling van de retributie voor het inburgeringstraject bij het EVA, aanleiding geeft tot een verminderde retributie.

b) In punt 8° dat het agentschap Vlaamse Belastingdienst in het kader van het invorderen van de retributie vermeldt, wordt de verwijzing naar artikel 30, §3, van het decreet en naar artikel 27/3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid vervangen door een verwijzing naar artikel 34/2, §5, van het decreet. De retributie wordt immers niet langer geregeld in artikel 30, §3 maar staat nu in artikel 34/2, §5. Daarnaast wordt het toepassingsgebied van deze bepaling uitgebreid tot de gedwongen invordering van de retributies voor het voortraject, vermeld in artikel 34/6, §3, in geval van niet-betaling. Op die manier wordt verduidelijkt dat ook voor deze retributies een invordering via het agentschap Vlaamse Belastingdienst mogelijk is. Verder is de bijkomende verwijzing naar artikel 27/3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid overbodig en wordt deze verwijzing daarom geschrapt. Tot slot worden de woorden "bij dwangbevel" geschrapt. De retributie die niet tijdig wordt betaald, kan worden ingevorderd overeenkomstig het decreet van 19 april 2024 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen.

- c) In punt 13° m.b.t. de Dienst Vreemdelingenzaken wordt de doelstelling voor de uitwisseling verruimd. De bestaande mededelingen aan deze Dienst Vreemdelingenzaken met het oog op informatiedeling van persoonsgegevens van inburgeraars die vallen onder de toepassing van artikel 1/2 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, blijft behouden. Hieraan worden ook de mededelingen aan deze Dienst Vreemdelingenzaken met het oog op informatiedeling van persoonsgegevens van kandidaat-inwijkelingen in het kader van het voortraject, toegevoegd.
- d) Er wordt een nieuw punt 15/1° ingevoegd waarbij de mededelingen aan het Departement WEWIS in het kader van het voortraject, worden toegevoegd. Voor de derdelands arbeidsmigranten die zich voor het eerst in het Vlaamse Gewest hebben gevestigd zal het EVA bij het Departement WEWIS nagaan of zij hun toelating tot arbeid hebben verkregen via het Departement WEWIS. Het EVA zal op zijn beurt doorgeven aan het Departement WEWIS wie van deze arbeidsmigranten het voortraject gevolgd heeft.

Het bestaande tweede lid van artikel 46/8 van het decreet van 7 juni 2013 heeft betrekking op de entiteiten aan wie het Agentschap Binnenlands Bestuur met inachtneming van de toepasselijke regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, de verwerkte persoonsgegevens kan meedelen. De mededeling van de verwerkte persoonsgegevens aan andere entiteiten kan wanneer de doeleinden van de verwerkingen van de andere entiteiten verenigbaar zijn met de genoemde doeleinden in het decreet van 7 juni 2013. Het bestaande tweede lid bevat een opsomming van de mededelingen aan bepaalde entiteiten, met de welbepaalde doeleinden, die in elk als verenigbaar worden beschouwd. In punt 1° wordt de verwijzing naar artikel 44 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid geschrapt, aangezien die verwijzing voor de regeling van de gedwongen invordering van de administratieve geldboete niet noodzakelijk en bijgevolg overbodig is. In punt 2° wordt de verwijzing naar het agentschap Facilitair Bedrijf vervangen door een verwijzing naar het Departement Financiën en Begroting. Het Departement Financiën en Begroting wordt hierdoor opgenomen als entiteit waaraan het Agentschap Binnenlands Bestuur persoonsgegevens kan meedelen in het kader van het opleggen van administratieve geldboetes. Het Agentschap Binnenlands Bestuur maakt hierbij namelijk gebruik van het boekhoudsysteem Orafin. Niet het Facilitair Bedrijf maar wel het Departement Financiën en Begroting is verantwoordelijk voor Orafin.

Door artikel 28 van het ontwerp van decreet wordt, n.a.v. vragen hieromtrent door o.a. de VDAB, ook een rechtsgrond gecreëerd voor het opvragen van persoonsgegevens bij andere entiteiten door het EVA (via de invoeging van een nieuw tweede lid, waardoor het bestaande tweede lid opschuift) en het Agentschap Binnenlands Bestuur (door vervanging

van het bestaande derde lid, dat door de invoeging van het nieuwe tweede lid eveneens opschuift). Op die manier bevat artikel 46/7 niet enkel een rechtsgrond voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere entiteiten maar ook voor het opvragen van persoonsgegevens.

Tot slot wordt door artikel 28 van het ontwerp van decreet de verwijzing naar het sluiten van een protocol voor de mededeling van persoonsgegevens geschrapt. Deze verplichting tot het sluiten van een protocol volgt namelijk uit andere regelgeving, meer bepaald het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer. Bovendien is niet enkel een protocol voldoende, ook een beraadslaging of een eerdere machtiging kan volstaan. Ten slotte is ook niet in alle gevallen een protocol noodzakelijk, bijvoorbeeld als het gaat om een niet-systematische uitwisseling.

Artikel 29

Artikel 29 van het ontwerp van decreet wijzigt artikel 46/9 van het decreet van 7 juni 2013 dat betrekking heeft op de bewaartermijn. Ook in dit artikel 46/9 wordt de verwijzing naar het uniform computergestuurd cliëntvolgsysteem geschrapt gezien er ook persoonsgegevens worden verwerkt buiten dit cliëntvolgsysteem en deze verwijzing dus te beperkend is. Om te verduidelijken over welke persoonsgegevens het gaat, wordt een verwijzing naar artikel 46/6, tweede lid, toegevoegd.

Artikel 30

Artikel 30 van het ontwerp van decreet brengt een aantal wijzigingen aan in artikel 48 van het decreet van 7 juni 2013. Dit artikel 48 bevat de bepalingen die niet van toepassing zijn in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Punt 10°/1 wordt opgeheven aangezien artikel 34/5, m.b.t. de verplichting tot het behalen van een taalvaardigheidsniveau B1 mondeling binnen de 24 maanden na het uitreiken van het inburgeringsattest, wordt opgeheven door artikel 18 van het ontwerp van decreet.

In punt 12° wordt de verwijzing naar de door artikel 20 van het ontwerp van decreet opgeheven paragraaf 3, met betrekking tot de sanctioneringsbevoegdheid van de VDAB en het OCMW, opgeheven.

Artikel 31

Artikel 31 van het ontwerp van decreet brengt een aantal wijzigingen aan aan artikel 51 van het decreet van 7 juni 2013 dat de rechtsgrond bevat voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van bevragingen die worden afgenomen bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst.

In het vierde lid van dit artikel 51 wordt de formulering in punt 2° vervangen. De bestaande verwijzing naar toestemming wordt geschrapt aangezien deze verwarrend is. De persoonsgegevens in het kader van de vermelde bevragingen worden namelijk verwerkt voor de vervulling van een taak van algemeen belang die is toevertrouwd aan het Agentschap Binnenlands Bestuur. De verwerking is dus gebaseerd op artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming. De persoonsgegevens bedoeld in punt 2° van dit vierde lid, zijn de persoonsgegevens die vervat zijn in de antwoorden van de betrokkene op de bevragingen. De formulering van punt 2° wordt bijgevolg hieraan aangepast. Ook de contactgegevens die de betrokkene opgeeft in het bevragingsformulier vallen onder de persoonsgegevens vermeld in punt 2° van het vierde lid.

Daarnaast wordt voor deze persoonsgegevens door artikel 31 van het ontwerp van decreet een exacte bewaartermijn bepaald in het zesde lid van artikel 51. Aangezien de huidige bepaling "voor langere termijn" een vage formulering is van de bewaartermijn, wordt dit naar aanleiding van het advies van VTC aangepast zodat wordt bepaald dat deze persoonsgegevens dertig jaar nadat het veldwerk is gefinaliseerd, worden bijgehouden voor verder wetenschappelijk en historisch onderzoek en voor statistische doeleinden. In het kader van bevragingen bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst worden de contactgegevens (naam, adres) na de bevraging vernietigd door het veldwerkbureau. Enkel de contactgegevens (naam, telefoonnummer en mailadres) van personen die hebben aangegeven mee te willen doen met mogelijk vervolgonderzoek, worden maximaal vijf jaar bewaard, maar zonder de mogelijkheid om de antwoorden van de bevraging te koppelen aan deze personen. Deze bewaartermijn geeft het Agentschap Binnenlands Bestuur voldoende tijd om een vervolgonderzoek op te starten en te laten uitvoeren. De persoonsgegevens in de antwoorden van de bevraging worden na afronding van de bevraging gepseudonimiseerd, waardoor identificatie van de respondent redelijkerwijze onmogelijk is. (vb. geboortjaar in plaats van geboortedatum, regio in plaats van gemeente, ...). Deze gepseudonimiseerde gegevens die gedurende 30 jaar bewaard worden, maken statistische analyses (zoals regressies op het kenmerk leeftijd) en gedetailleerde vergelijkingen tussen meerdere bevragingen mogelijk. Na 30 jaar worden de gegevens geanonimiseerd door deze antwoorden te hercoderen naar ruimere categorieën (vb. leeftijd 18-25 jaar, meer dan 3 kinderen, ...). De databank met geanonimiseerde gegevens kan dan zonder beperking in de tijd gebruikt worden voor wetenschappelijk en historisch onderzoek.

Artikel 32

De overgangsbepaling in het eerste lid van dit artikel regelt de eerbiedigende werking voor de gevallen waarbij er al een contract werd afgesloten voor de inwerkingtreding, zodat de nieuwe regeling niet op deze gevallen van toepassing wordt. Deze gevallen blijven vallen onder de oude bepalingen.

In afwijking van het eerste lid zijn de bepalingen van dit decreet met betrekking tot de wijziging van artikel 30, §2, de toevoeging van een paragraaf 4 aan artikel 32, de opheffing van artikel 39, §3, en de wijziging van artikel 39, §5, van onmiddellijke toepassing.

Het derde lid regelt de situatie waarbij de verplichte inburgeraar de verbintenissen die zijn opgenomen in het inburgeringscontract dat werd afgesloten voor de inwerkingtreding, niet is nagekomen. In dit geval wordt een nieuw inburgeringscontract opgemaakt en zijn de nieuwe bepalingen van toepassing voor de verdere uitvoering van de inburgeringsplicht, vermeld in artikel 27, §3, eerste lid, 2°, van het decreet van 7 juni 2013.

Artikel 33

Deze overgangsbepaling zorgt ervoor dat indien er al retributies werden betaald onder de oude regeling, deze in mindering worden gebracht van de nieuwe retributie betaald door de inburgeraar op basis van het nieuwe artikel 34/2, §5, eerste lid.

Artikel 34

Deze overgangsbepaling regelt de situatie waarin de inburgeringsplicht al vóór de inwerkingtreding van dit decreet is ontstaan, maar het inburgeringscontract pas na de inwerkingtreding wordt ondertekend.

In die gevallen blijft het tijdstip waarop de inburgeringsplicht is ontstaan, bepaald door artikel 27, §1, van het decreet van 7 juni 2013. De overgangsbepaling wijzigt dat ontstaanstijdstip niet. De aanmeldingsplicht blijft gelden vanaf dan, zoals bepaald in artikel 27, §3, eerste lid, 1° van het voormelde decreet.

De bepaling regelt enkel dat het regelgevend kader dat van kracht is op het moment van de ondertekening van een inburgeringscontract de verdere uitvoering van de inburgeringsplicht vermeld in artikel 27, §3, eerste lid, 2°, van het decreet van 7 juni 2013 bepaalt. Omdat het inburgeringscontract in de nieuwe regeling sterker wordt gepositioneerd als formeel startpunt van de dienstverlening en van de verdere organisatie van het traject wordt voor deze groep aangesloten bij de datum van ondertekening van het contract.

Deze keuze vermijdt dat uitvoerders gedurende lange tijd verschillende regelingen naast elkaar moeten toepassen. De contractdatum is bovendien een objectief en controleerbaar aanknopingspunt.

De overgangsbepaling heeft geen effect op inburgeraars die vóór de inwerkingtreding van dit decreet al een inburgeringscontract hebben ondertekend. De huidige bepaling heeft geen betrekking op de loutere herneming of herleving van een eerder gesloten contract.

Artikel 35

Dit artikel bevat de bepaling van inwerkingtreding. De Vlaamse Regering bepaalt voor iedere bepaling van dit decreet de datum van inwerkingtreding, met uitzondering van artikel 4 en artikel 11.

Artikel 4 treedt in werking tien dagen na de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad. Dit artikel bepaalt de opdrachten van de participatieorganisatie en moet vroeger in werking treden, opdat de volgende erkenningsprocedure tijdig kan opstarten. Daarom wordt voor dit artikel een inwerkingtreding voorzien tien dagen na de bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 11 van dit decreet wijzigt onder meer de doelstelling van het vormingspakket Nederlands als tweede taal, zodat het taalvaardigheidsniveau B1 mondeling wordt nagestreefd. Om deze wijziging voor inburgeraars die ingeschreven zijn in een gemeente van het Nederlandse taalgebied en voor inburgeraars die ingeschreven zijn in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad op een verschillend tijdstip in werking te kunnen laten treden, wordt voorzien dat de Vlaamse Regering voor beide categorieën een afzonderlijke datum van inwerkingtreding kan bepalen.

Dit artikel behoeft voor het overige geen nadere toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij,

Hilde CREVITS